

**T.C.
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
TEFSİR BİLİM DALI**

**CENNET KADINI (HURİ)
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Hazırlayan
Bahar AL**

**Danışman
Prof. Dr. M. Halil ÇİÇEK**

VAN 2007

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

KISALTMALAR

GİRİŞ..... 1

I. BÖLÜM

1. İSLAMİ LİTERATÜRDE HURİ

1.1. Huri Kelimesinin Lugat ve Terim Anlamları	4
1.2. Kur'an'da Huri Kavramı.....	6
1.3. Sünnette Huri kavramı	8
1.3.1. Cennette İnsan Güzelliği.....	16
1.3.2. Giyeceklerin Güzelliği ve Çeşitliliği	20
1.4. Huri İle Gılman.....	21

II. BÖLÜM

2. TEFSİRLERDE HURİ

2.1. Rivayet Tefsiri	26
2.2. Dirayet Tefsiri.....	27
2.3. Tasavvuf Tefsiri.....	29

III. BÖLÜM

3. AHİRETTE AİLE HAYATI	34
3.1. Cennette Dünya Kadınlarının Durumu	41
3.2. Cennette Ailevi Hayat.....	49
3.3. Cennet Nimeti Olarak Huri.....	52
3.4. Hurilerin Vasıfları.....	56
3.4.1. Gözlerinin Büyükçe ve Simsiyah, Tenlerinin İse Beyaz Olması	56

3.4.2. Bakışlarını Sadece Kocalarına Çevirmeleri (Kâsırâtu't-Tarf).....	59
3.4.3. Yaşıt Olmaları (Etrâb)	62
3.4.4. Muhteşem Varlıklar Olmaları (Kevâ'ib)	64
3.4.5. Bâkire Olmaları (Ademu Tamsi'l-ins ve'l-cin).....	65
3.4.6. Çadırlarına Kapanmış Olmaları (Maksurâtun fi'l-hiyâm).....	66

IV BÖLÜM.

4.GÜNÜMÜZDEKİ ALİMLERİN HURİ HAKKINDAKİ FARKLI YORUMLARI

4.1. Muasır Müslüman Alimlere Göre Huri	71
4.1.1. Bediüzzaman Said Nursi.....	71
4.1.2. Mevdudi	73
4.1.3. Muhammed Esed	75
4.1.4. Elmalılı M. Hamdi Yazır	77
SONUÇ.....	82
BİBLİYOGRAFYA	84

ÖNSÖZ

Ademoğlu; dünyaya gelir, bir süre yaşar ve ölür. İnsanlar insanın doğumunu kabul ettikleri kadar, ölümünü de kabul ederler. Çünkü bu yaşanan ve gözle görülen bir hadisedir. Sorun insan öldükten sonra başlar. İnsan ölen kişinin akibeti (sonu) ne olacak diye düşünür. Kendinin öleceğini tahayyül eder ve akibeti için endişe etmeye başlar. Acaba ölen kişi çürüyecek, toprak olup yok mu olacak? Yeniden diriltilip yeni bir hayata mı başlayacak? Yoksa ruhunun devamlı yer değiştirmesiyle fasit bir hayata mı devam edecek? Yakılınca yok mu olacak? Bu ve bunun gibi nice sorulara farklı ideolojiler, farklı inanç sistemleri ve farklı dünya görüşleri kendi yaklaşımlarına göre cevap vermişlerdir.

Bazıları ölümü bir bitiş, hayatı da tek olarak algılar. Bu düşünce ve inanç sistemleri ölüm ötesi bir hayatı inkar etmektedirler.

Bazıları ise hayatı (dünyayı) bir imtihan yeri, ölümü ise ahiret yurduna ulaşmak için bir geçiş olarak değerlendirirler ki bunlar ise öte dünyayı (ahiret yurdunu) kabul ederler.

Dünyaya gelmiş-geçmiş tüm kavim ve medeniyetlerde; çoğu din ve ideolojik sistemlerde “materyalistler hariç” “ölümsüz ve mutlu” bir öte dünya inancının varlığı kesindir.

İlahi dinler kategorisinde yerini alan İslam’a göre bu hayat bir imtihan zamanı ve bu dünya hayatının karşısında ceza ve mükâfatla sonuçlanan ahiret hayatı vardır. Kur’an-ı Kerim; insan hayatını dünya ve ahiret olarak ikiye ayırır. Dünya hayatı; insanın doğumuyla başlar ve ölümüyle biter. İnsanlık açısından ise Adem (a.s)’i yaratılmasıyla başlar, kıyametin kopmasıyla biter ve sonsuza kadar devam eder. Kur’an-ı Kerim’de dünya hayatının ahiret hayatını belirlediği bildirilir. Ayetlerde, insanların dünyada yapacakları iyi ve güzel amellerinin karşılığında “cennet”le mükâfatlandırılacakları, kötülüklerinin karşılığında ise “cehennem”le mücâzatlandırılacakları vurgulanır.

Buna göre insan hayatı dünya ile başlayıp ahiretle sonsuza uzanan bir çizgi olarak değerlendirilir. Öyle ise dünya hayatını ahireti kazanma mevsimi olarak görmek

gerekir. İnsan, Allah'ın emir ve yasaklarını yerine getirip ahirette cenneti ve cennet nimetlerini kazanma uğruna dünya hayatına şekil vermelidir.

Bizim, üzerinde çalıştığımız konu ahiret hayatının mükâfatını temsil eden cennet ve cennetin içinde müminlere vaad edilen cennet nimetlerinden olan “huri” nimetidir.

Biz, çalışmamızda tamamen gaybi bir konu olan ve hakkında sağlıklı bilgiler ancak vahiyyle elde edilebilen cennet ve cennet nimetlerinden olan huri konusunu Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimiz (s.a.v) 'in sünneti çerçevesinde ele almaya çalışacağız.

Çalışmamız bir giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Girişte Kur'an-ı Kerim'de ve sünnette huri ile ilgili geçen pasajlara ve müfessirlerin tefsirlerinde yer verdikleri bölümlere ve lûgatlarda geçen tanımlara değinilecektir. Ayrıca çalışmamızın kapsamı, metodu, gayesi ve kullanılan kaynaklarına yer verilecektir. Birinci bölümde; “İslami literatürde huri” konusu; İkinci bölümde “tefsirlerde huri” konusu; üçüncü bölümde; “ahirette aile hayatı” konusu; dördüncü bölümde; “günümüzdeki alimlerin huri hakkındaki farklı yorumları” konusu ele alınmaktadır.

Birinci maksadımız, Kur'an'ın farklı yerlerinde dağınık bulunan ve cennet nimetlerinden biri olan huri nimetini belli bir sistem dahilinde ele alarak tavsif ve tasvir etmektir. Çalışmamızda birinci derecede başvuracağımız kaynaklarımız, Kur'an ve sünnet; İkinci derecede başvuracağımız kaynaklar ise; ahireti ve cenneti anlatan kitaplar ve tefsir kitapları; üçüncü derecede dolaylı olarak huri konusuna değinen eserler, lûgatler ve ansiklopediler olacaktır.

Çalışmamızı genel hatlarıyla dört bölüm halinde formüle etmeye çalışacağız. 1. Bölümde İslami literatürde huri konusunu şu başlıklar altında sunacağız: Huri kelimesinin lûgat ve terim anlamı, Kur'an'da huri kavramı, sünnette huri kavramı, cennette insan güzelliği, giyeceklerinin güzelliği ve çeşitliliği, huri ve gılman. 2. Bölümde: Tefsirlerde huri kavramını şu başlıklar altında sıralayacağız; rivayet tefsiri, dirayet tefsiri, tasavvufi tefsir. 3. Bölümde de: Ahirette aile hayatı konusunu şu başlıklar altında açıklayacağız; cennette dünya kadınları, cennette ailevi hayat, huri cennet nimetidir, hurilerin vasıfları, gözlerinin büyükçe ve simsiyah, tenlerinin ise beyaz olması, bakışlarını sadece kocalarına çevirmeleri (kâsırâtu't-Tarf), yaşıtl olmaları (etrab), harika çekici olmaları (kevâ'ib), bâkire olmaları (ademu tamsi'l-ins ve'l-cin), çadırlarına

kapanmış olmaları (maksurâtun fi'l-hiyam). 4. Bölümde ise günümüzdeki alimlerin huri hakkındaki farklı yorumlarını şu alimlerin görüşleriyle açıklayacağız: Bediüzzaman Said Nursi, Mevdudi, Muhammed Esed ve Elmalılı M. Hamdi Yazır.

Yukarıda ana unsurları sıralamaya çalıştık. Biz Giriş'ten başlayarak konuyu irdelemeye çalışacağız.

Bu çalışmam esnasında bana yol gösteren, yardımlarını esirgemeyen ve hep beni hoş gören Değerli Hocam Prof. Dr. M. Halil ÇİÇEK Bey'e teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Bahar AL (ÇELİK)

VAN 2007

KISALTMALAR

a.e.	: Aynı eser
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.y.	: Aynı yer
b.	: Bin
bas.	: Baskı
bas. y.	: Baskı yeri
bkz.	: Bakınız
çev.	: Çeviren
Hz.	: Hazret
H zr.	: Hazırlayan
r.a.	: Radiyallahu anh.
sad.	:Sadeleştiren
s.	: Sayfa
s.a.v.	: Sallallahu aleyhi ve sellem
tah.	: Tahkik eden
trs.	: Tarihsiz
trc	: Tercüme
ö.	: Ölümü
v.b.	: Ve benzeri
yay.	: Yayınevi/Yayını
y.y.	:Yayınevi yok

GİRİŞ

Dünya insanlar için imtihan yeridir. İnsanların bu imtihanı güzel bir şekilde kazanması için Yaraticısı tarafından bildirilmiş olan emir ve nehiylere uyması gerekir. Eğer bunlara uyarlarsa ahirette cennet ve cennetin eşsiz nimetleriyle mükâfatlanacakları da bildirilmiştir. İşte bizi daha çok ilgilendiren konu cennetin büyük nimetlerinden olan huriyi daha iyi tanımak ve onunda bir cennet nimeti olduğunu bildirmektir. Bunun için ayetlere, müfessirlerin ve alimlerin görüşlerine ve hadislerle başvuracağız.

*“Ve yüceltilmiş eşler(i onlarla olacak): Çünkü, Biz onları yenilenmiş bir hayatta tekrar var etmiş olacağız ve bakireler olarak dirilteceğiz, sevgi dolu ve uyum içinde, dürüst ve erdemli olanlarla.”*¹

Razi, Hasan Basri (ö. 110/728)’den huri hakkında şöyle bir yorum aktarır: Huri terimini daha ziyade dişi karakterde algılamış ve bu terimi “kadın cinsi arasındaki dürüst ve erdemli kimseler” şeklinde anlamıştır²

Ömer Nasuhi Bilmen (ö. 1971) “A’yen” kelimesinin müennesi olan “Ayna”yı “gözleri vâsi olan, yâni güzelce gözlü bulunan kadınlardan ibarettir” “Huri ayn” ise; gözleri iri, rubaları tertemiz, renkleri beyaz” dedikten sonra “gözleri pek lâtif, giyiniş ve kendileri gayet güzel ve pek sâliha olan cennet kızlarıdır.”³ İfadesini kullanmıştır. İbni Kesir (ö. 774/1373): “İri siyah gözlüler” der. Mücahid’ten de şunu nakletmiştir; “ceylan gözlü huriler”⁴ demiştir.

İbni Kayyim (ö.751/1351)’de, “havrâ” göz için kullanıldığında siyahı tam siyah, beyazı tam beyaz olan göz anlaşıldığını; kadın için kullanıldığında ise hem gözlerin hem teninin renginin beyaz olması”dır şeklinde açıklar⁵

1 Vaki’a, 56/34-38.

2 Esed, Muhammed, *Kur’an Mesajı Meal- Tefsir*, terc: Cahit Koytak, Ahmet Ertürk İşaret Yay., İstanbul., 1999, s.1104-1105.

3 Bilmen, Ömer Nasuhi, *Kur’an-ı Kerim’in Türkçe Meâli Âlisi ve Tefsiri*, Sentez Yay., trz., İstanbul, VI/2976; VII/3325; VII/3509.

4 İbni Kesir, el-Hafız Ebu’l- Fidâ İsmail , *Tefsiru’l Kur’âni’l-Azim*, Çağrı Yay., İstanbul, 1990, XIII/7511.

5 İbni Kayyim, Şemseddin Ebu Abdillâh Muhammed b. Ebi Bekr ibn Kayyim el-Cevziyye , *Hâdi’l-Ervâh ilâ Bilâdi’l-Efrah*, Kahire, 1971, s. 178.

Kur'an'da Huri kelimesi beş yerde farklı şekillerde geçmektedir. İki yerde “huri in” şeklinde zikredilmiş ve hurilerle evlendirme/eşleştirme bağlamında ele alınmıştır. “Sıra sıra dizilmiş tahtlara yaslanarak. Ve onları ceylan gözlü hurilere eş yaptık.”⁶ “Ayrıca onları iri ve siyah gözlü, beyaz tenli hurilerle evlendirmişizdir.”⁷ Üçüncü bir yerde “hurun in” şeklinde zikredilmiş olup saklı inciler gibi oldukları ifade edilmiştir: “iri gözlü, beyaz tenli huriler. Saklı inciler gibi”⁸

Ayrıca “Hur” tek olarak bir defada ins ve cinnin daha önce kendilerine dokunmadığı bağlamında ele alınmıştır. “Çadırlar içinde ceylan gözlü huriler vardır. Onlara daha önce insan da, cin de dokunmamıştır.”⁹ Bir yerde de sadece “in” kelimesi kullanılmıştır. Hurilerin “gözlerini sadece kocalarına dikme, iri gözlü olma, saklı yumurta gibi bembeyaz olma” özellikleri de Kur'an'da dile getirilmiştir. “ Ve yanlarında bakışlarını yalnız eşlerine çevirmiş iri gözlü kadınlar vardır. Sanki onlar, saklı bir yumurta gibi bembeyaz huriler.”¹⁰ Bunların dışında huri ismi zikredilmeksizin bazen sadece kendilerinin bazen de cennet kadınlarıyla müşterek oldukları başka özellikleri de Kur'an'ın çeşitli yerlerde işlenmektedir.

Cennet nimetlerinden olan huri ile ilgili daha geniş ve detaylı bilgiye ulaşmak için ise Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in hadislerinden nakiller yapılmaktadır. Böylelikle Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetlerle paralel ve daha ayrıntılı bilgilere ulaşılmaktadır.

İslami literatürde cennet nimeti olan hurilerin vasıfları, özellikleri, giysileri, kaldıkları mekânlar, kullandıkları malzemeler ve neyle görevlendirildikleri genişçe anlatılmaktadır. Bunun yanında dünyada yaşayıp vefat etmiş olan ve cenneti hak etmiş olan cennet kadınlarından da bahsedilmektedir, bu cennet kadınlarının hurilerden daha faziletli oldukları vurgulanıp, sebebi açıklanıp, karşılaştırma yapılmaktadır.

İşte biz bu çalışmamızda İslami kaynaklarda geniş alan kaplayan huri ve onlarla Kur'an'da yer alan tüm verileri akademik bir disiplin içerisinde değerlendirmeye ve analiz etmeye çalışacağız.

6 Tur, 52/20..

7 Duhan, 44/54.

8 Vakıa, 56/22, 23.

9 Rahman, 55/72, 74.

10 Saffat, 37/48-49; Sad, 38/52.

1. BÖLÜM
İSLAMİ LİTERATÜRDE HURİ

1.1.Huri Kelimesinin Lügat ve Terim Anlamları

Arapçada "hûr" kelimesi "havrâ"nın çoğuludur. Türkçe de tekil olarak ve çoğu kere bu ifadeyi taşıyan nisbet "î" si ile "hûrî" şeklinde kullanılır. Gözleri iri ve siyah çok siyah, beyaz kısmı da çok beyaz kızlar anlamındadır.

"Hûrinin sıfatı olarak Kur'ân âyetlerinde geçen "îyn", "'ayn" kökünden türemiş bir kelime olup iri gözlü kadınlara atfen kullanılır.

İstilah olarak "hûrî", Cenâb-ı Allah'ın, cennetliklere vadetmiş olduğu güzel kızlardan her biridir.¹¹

Huri: cennette yaşadığına inanılan güzel kızlara verilen ad: Yunusun şu dizelerinde yer alan huri anlamı da bu yöndedir: “Aydan arıdır yüzleri/ Misk amberdir sözleri/ cennette huri kızları.” Türk Dil Sözlüğünde tıpkı Yunus Emre (ö. 638/1240-1241) gibi “Huri” çok güzel (genç kadın)¹² şeklinde tanımlanmıştır.

İbn Manzûr (ö. 711/1311)'a göre: “H u r”, “havra” kelimesinin çoğuludur. “Havra”, “beyaz” manasına gelen “hvr” kökünden türemiş olup “genç, güzel, alımlı, beyaz, gözleri siyah kadın” demektir.¹³ İbn Kayyim (ö. 751/1351) ise şöyle ifade eder: “hur” kelimesinin “h-y-r” kökünden türediğinde ittifak vardır; “h-v-r” kökünden türediğini söyleyenler hata ediyorlar.¹⁴ Ayrıca “h-v-r” kökünde sadece “siyahlık” manasının düşünülmesini dilcilerin reddettiğini ve gözde haver'in, bembeyazın simsiyahla bir arada ahenkli olarak bulunduğunu söylemektedir.¹⁵ Kamus sahibi “hur”u “ehvar”ın çoğulu olduğunu belirttikten sonra bu kelime için üç mana vermektedir:

1-Gözlerinin beyazının bembeyaz; siyahının simsiyah olması, göz bebeğinin yuvarlak, göz kapaklarının ince olması ve bu ikisinin beyaz olmaları.

2-Vücudun beyazlığının ve siyahlığının koyu olması.

11 Mevdûdî , Ebu'l A'la , *Tefhimü'l-Kur'an* , (Terc Kurulu: Muhammed Kayani, Yusuf Karaca, Nazife Şişman, İsmail Bosnalı, Ali Ünal, Hamdi Aktaş), İnsan Yay., İstanbul, 1986, VI/81.

12 *Türkçe Sözlük*, Hız: Türk Dil Kurumu, Ankara, 1998, I,1009-1010.

13 İbni Manzûr, Cemaleddin Muhammed b. Mukrem,*Lisanul-Arab*, Beyrut, trz., IX/213.

14 İbn Kayyim, 125.

15 İbn Kayyim, 125-126.

3-Gözlerin ceylanlardaki gibi simsiyah olmasıdır. Bu insanoğlunda bulunmaz; fakat istiare yoluyla ceylan gözlü diyerek onun gözü bu hayvanın gözüne benzetilir.¹⁶

Firuzâbâdi (ö. 817/1414)'nin üçüncü görüş olarak verdiği görüşü İbni Kayyim, Ebu Amr'dan şu şekilde nakleder: “Haver, ceylan ve sığırlarda olduğu gibi gözün simsiyah olmasıdır. Âdemoğlunda haver olmaz. Kadınlara “hûru'l-in” denilmesinin sebebi, onların gözler açısından ceylan ve sığırlara benzemesindedir.” Yukarıda da ifade edildiği gibi O daha sonra bu görüşü –göze sadece siyahlığı nisbet ettiğinden dolayı- dilcilere muhalefet ettiği gerekçesiyle tenkit etmiş ve reddetmiştir. Hâlbuki gerek Firuzâbâdi'nin gerekse Ebu Amr 'ın bu görüşlerinde bir yanlışlık mevcut değildir. Çünkü gözde, değişmeyen renk beyazdır. Beyazın içindeki renk ise kişilere göre farklılık (siyah, mavi, yeşil, ela, kahve) gösterir. Gözün rengi sorulduğunda itibar edilen renk, beyazın dışındaki renktir. Mavi göz, yeşil göz, ela göz ve siyah göz gibi nitelemeler, bunu ifade etmektedir. Bu yüzden bu iki dil bilimci, itibar edilen rengin, mavi, yeşil, ela, kahverengi değil, simsiyah olduğunu ifade etmiş, beyaz olması gereken yerin beyazlığını tekrara ihtiyaç hissetmemişlerdir.

Muhammed Esed (ö. 1992) ise eserinde; Hur ismi –ki onu “saf ve temiz” olarak çevirdim- hem müzekker olan “Ahver” hem de müennes olan “havrâ”ın çoğuludur. Bu her iki kelime de, “havar sayesinde ayırd edilen bir kişi” yi tanımlar. Havar, “göz küresinin yoğun beyazlığı” ile “iris”in parlayan siyahlığının kontrastı’ nı gösterir. Daha genel anlamda havar, “beyazlık” esas yahut moral bir vasıf olarak “sağlık” anlamına gelir.

Bu sebeple ikinci kısımdaki “în” kelimesi “a'yen” kelimesinin çoğulu olan “hur'in”in birleşik ifadesi aşağı yukarı “en güzel gözlere sahip saf ve temiz varlıklar (yada, daha sipesifik olarak “saf ve temiz eşler” i gösterir.) Razi yorumunda, insanın gözleri onun ruhunu bedeninin başka herhangi bir uzvundan daha çok yansıttığı için, ‘in, “zengin ruhlu” olarak anlaşılabilir der. Hasan Basri (ö. 110/728) ise “hur” terimini daha ziyade dişi karakterde algılamış ve bu terimi “kadın cinsi arasındaki dürüst ve erdemli kimseler” şeklinde anlamıştır.”¹⁷

16 Firuzâbâdi, Muhammed b. Yakub, *el-Kâmûsu'l-Muhit*, Beyrut, 1971, VI/357.

17 Esed, Muhammed, 1104-1105.

Mevdudi (ö. 1979) ise şöyle der; “Hurin İynin” ifadesinde geçen “H u r” kelimesi Hevra’nın çoğuludur. Havra ise beyaz kadınlar için kullanılır. “İyn” ise “a’yen” kelimesinin çoğuludur. Bu kelime ise iri gözlü kadınlara atfen kullanılır¹⁸ . Hicazi de: Huri, beyaz tenli kadın, gözlerinin beyazı çok şiddetli tonda beyaz olan güzel kadın. Büyük ve geniş gözlü kadın¹⁹. Ömer Nasuhi Bilmen (ö. 1971) “Ayn” kelimesine “gözleri vâsi olan, yâni güzelce gözlü bulunan kadınlardan ibarettir.” “Huri ayn” ise; gözleri iri, rubaları tertemiz, renkleri beyaz,” “gözleri pek lâtif, giyiniş ve kendileri gayet güzel ve pek sâliha olan cennet kızlarıdır”²⁰ şeklinde bir açıklamada bulunmuştur. İbni Kesir (ö. 774/1373): “İri siyah gözlüler” der. Mücahid’ten de şunu nakleder: “ceylan gözlü huriler.”²¹

İbni Kayyim’ de, “havrâ” göz için kullanıldığında siyahı tam siyah, beyazı tam beyaz olan göz anlaşıldığını; kadın için kullanılırsa hem gözlerin hem teninin renginin beyaz olması”dır şeklinde açıklar.²²

Müfessirlerin “hur-havra” kelimesini çeşitli şekillerde tefsir ettiklerini dile getirdik. “Havra” kelimesi için sahabe ve tabiinin görüşlerine gelince İbni Abbas (ö. 68/687) ve Katade (ö. 117/735) “Arap keliminde beyaz kadın”²³; Zeyd b. Eslem (ö. H.50/51), “bakışların ayrılmadığı kadın”²⁴; Mücahit (ö.103/721), “derisinin inceliği renginin berraklığı sebebiyle bakışların takılıp kaldığı kadın”²⁵ Mukatil (ö. 150/767), “yüzleri beyaz olan kadın”²⁶; Hasen “gözünün beyazı tam beyaz, siyahı tam siyah olan kadın”²⁷ demişlerdir.

18 Mevdudi, a.g.e.,V/293.

19 Hicazi, Muhammed Mahmud Hicazi, *Furkan Tefsiri*, Terc.: Mehmet Keskin, İlim Yay., İstanbul, Trz., V/504.

20 Bilmen, Ömer Nasuhi, a.g.e., VI/2976; VII/3325; VII/3509.

21 İbni Kesir, XIII/7511.

22 İbni Kayyim, a.g.e., s. 178.

23 Taberi, Ebu Cafer Muhammed b. Cerir, *Camii'l- Beyan fi Te'vili'l-Kur'an*, Beyrut, 1988, 13/135; İbni Kayyim,177.

24 Teberi, XIII/135;İbni Kayyim, a.e.,a.y.

25 Taberi ;İbni Kayyim, a.e.,a.y.

26 Taberi ;İbni Kayyim,a.e.,a.y.

27 İbni Kayyim, a.e., a.y.

1.2. Kur'an'da Huri Kavramı

Kur'an'da Huri kelimesi beş yerde farklı şekillerde geçtiğini söylemiştik. Şimdi Kur'an'daki kullanımına topluca bakacağız. 1. Üç yerde “huri in” şeklinde zikredilmiş ve hurilerle evlendirme/eşleştirme bağlamında ele alınmıştır. a)“*Sıra sıra dizilmiş tahtlara yaslanarak. Ve onları ceylan gözlü hurilere eş yaptık.*”²⁸ b)“*Ayrıca onları iri ve siyah gözlü, beyaz tenli hurilerle evlendirmişizdir.*”²⁹ c)Vakıa süresinde ise; “*Onlar için iri gözlü huriler vardır; Gün görmemiş inci misali*”...³⁰ 2.Başka bir yerde “hurun in” şeklinde zikredilerek onların saklı inciler gibi oldukları ifade edilmiştir: “*İri gözlü, beyaz tenli huriler. Saklı inciler gibi*”³¹ 3. İns ve cinnin daha önce kendilerine dokunmadığı hatırlatılmıştır: “*Çadırlar içinde ceylan gözlü huriler vardır. Onlara daha önce insan da, cin de dokunmamıştır.*”³² 4. Bir yerde de sadece “in” kelimesi kullanılmış ve aynı yerde hurilerin “gözlerini sadece kocalarına dikme, iri gözlü olma, saklı yumurta gibi bembeyaz olma” özellikleri de zikredilmiştir: “*Ve yanlarında bakışlarını yalnız eşlerine çevirmiş iri gözlü kadınlar vardır. Sanki onlar, saklı bir yumurta gibi bembeyaz huriler.*”³³ 5. Bunların dışında hurilerin isimleri zikredilmeksizin bazen sadece kendilerinin bazen de cennet kadınlarıyla müşterek oldukları özellikleri çeşitli yerlerde işlenmektedir. Örneğin Rahman süresinde: Hurilerle ilgili şu ifadeleri bulmaktayız:“*O cennetlerde, gözlerini kocalarından başkasına çevirmeyen hanımlar vardır ki, bu kocalarından önce, kendilerine ne bir insan dokunmuştur ne de bir can...*” “*Sanki o hanımlar, (saflık ve beyazlıkta, birer) yakut ve mercan...*”³⁴ 6. Nebe süresinde ise Hurilerin farklı bir özelliğine dikkat çekilmektedir.“*Aynı yaşta tomurcuk sineler.*”³⁵ 7.Yasin süresinde ise: cennet kadınları “eşler” genel ifadesiyle şu şekilde kaydedilmektedir: “*Gerçekten cennetlik olanlar, bugün pek güzel meşguliyet içinde zevklenmektedirler. Kendileri ve zevceleri, ağaçların gölgeleri altında süslü koltuklar üzerine kurulup yaslanmışlardır.*”³⁶

28 Tur, 52/20..

29 Duhan, 44/54.

30 Vakıa, 56/22, 23.

31 Vakıa, 56/22,23.

32 Rahman, 55/72, 74.

33 Saffat, 37/48-49; Sad, 38/52.

34 Rahman, 55/56,58, 74.

35 Nebe, 78/33.

36 Yasin, 36/55, 56.

8. Diğer bir surede ise: “Koltuklar üzerinden (neşe ile etrafı) seyredeler. Öyle ki, nimetlenmelerinin zevkini yüzlerinde tanırırsın.”³⁷ "Onlar koltuklara yaslanıp kurularak, birçok meyveler ve içecekler isterler. Ve yanlarında da bakışlarını yalnızca eşlerine çevirmiş (utangaç bakışlı) yaşıt dilberler vardır".³⁸

9. Vakıa süresinde cennet kadını, huri ismi kullanılmaksızın ilgi çekici bazı vasıf vasıflarına dikkat çekilerek ikinci kez şu şekilde söz konusu edilmektedir:

*"Gerçekten Biz hurileri apayrı biçimde yeni yarattık. Onları eşlerine düşkün ve yaşıt bâkireler kıldık. Bütüün bunlar defterleri sağdan verilenler içindir."*³⁹

Ayetlerde görüldüğü gibi Allah (c.c.) kendi emir ve yasaklarına uyan müttaki kullar için mükemmel nimetler vaat etmektedirler. Kuşkusuz bu cennet nimetlerinin başında cennet kadını olan huri gelmektedir. Kur'an'da da farklı yerlerde, farklı süre ve ayetlerde huriyi tarif etmiş, güzelliğinden, çekiciliğinden, haya ve iffetinden, ne yapacaklarından, nasıl giyindiklerinden, nerelerde kalacaklarından, kimlere hizmet edeceklerinden vb. birçok özelliklerinden söz etmektedir.

Böylece dünyada iken hayatını Allah'ın emir ve yasaklarına uygun olarak düzenlemiş, O'nun rızasını kazanmak için her türlü sıkıntı, eza ve cefaya katlanmış, salih ve mutlu kullara Allah (c.c.)'ın lutfunun büyüklüğü açıkça görülmektedir.

1.3. Sünnette Huri Kavramı

Kur'an-ı Kerim'de huri ile ilgili geçen ayetlerle beraber, hadislerinde cennet nimetleri ve cennet nimetlerinden biri olan huri ile ilgili daha geniş bilgiye yer verdiği görürüz. Şöyle ki:

Cennetin genel nimetlerini bildiren hadislerden bir kaçına baktığımızda: Buhârî (ö. 256/869) ve Müslim (ö. 261/875)'in rivayetine göre Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu: *"Onların cennetteki kapları altındandır. Orada terleri mis gibi güzel kokacaktır. Orada her birine, baldırının iliği etinin üstünden görünecek kadar güzel ikişer kadın verilecektir. Onların kalpleri tek bir adamın kalbi gibi aynı duyguları*

37 Mutaffifin, 83/23, 24.

38 Sad, 38/51, 52.

39 Vakıa, 56/35, 38.

taşıdığından, aralarında ne anlaşmazlık ne de çekişme meydana gelecektir. Akşam sabah Allah Teâlâ'yı ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzih edeceklerdir.”⁴⁰

Peygamber (s.a.v.)'in, “*Cennetlik hanımlardan biri yeryüzüne şöyle bir bakacak olsa, yer ile gök arasını aydınlatır*”⁴¹ buyurması, onların ne kadar güzel varlıklar olduğunu göstermektedir.

Ayrıca hadislere topluca baktığımızda hadislerde hurilerin şu özelliklerin yer aldığını görmekteyiz: Cennetliklerin buhurdanlıklarında tüten buhurun, cennetin hoş kokulu ağaçlarından elde edildiğini belirtmektedir. Demek ki cennetliklere dünyada bildikleri, tattıkları ve zevk aldıkları şeylerin daha güzelleri, canları isteyince kendilerine ikram edilecek ve böylece güzel vakit geçirmeleri sağlanacaktır. Cennetliklerin eşlerine “hûri'l-îyn” yani kara gözlü kadın denmektedir.⁴²

Hurilerle ilgili başka detaylı bilgiler de hadislerde geçmektedir:

1. Şarkı söylemeleri:

Hurilerin çok güzel şarkı söyledikleri rivayet edilen şu hadiste bildirilmektedir:

“Resulullah (s.a.v.) buyurdular ki: “*Cennette siyah gözlülerin (hurilerin) toplanma yeri vardır. Orada, benzerini mahlukatın hiç işitmediği güzel bir sesle şarkı okurlar ve şöyle söylerler:*

“Bizler ebedileriz, hiç ölmeyiz!

Bizler nimetlere mazharız, fakr bilmeyiz!

Rabbimizden razıyız, mükedder olmayız.!

Kendisinin olduğumuz beylerimize ne mutlu!”⁴³

Bu hadis, hurilerin cennette dünyada işitilmemiş olan fevkâlade güzel namelerle şarkı okuyacaklarını belirtmektedir. Böylece cennet Ehlinin, Allah'ın başka

40 Buhârî, Ebu Abdillâh Muhammed b. İsmail, *Sahihi Buhari*, Çağrı Yay., İstanbul, 1992., Bed'ü'l-halk, 8, Enbiyâ, 1; Müslim b. El- Haccac, *as-Sahih-i Müslim*, Çağrı yay., İstanbul, 1992., Cennet, 17.

⁴¹ Buhari, Ebu Abdillâh Muhammed b. İsmail, *Sahihi Buhari*, Çağrı yay., İstanbul, 1992., Rikak, 51.

42 Canan, İbrahim, Tashih: Erdoğan; Nurullah, *Hadis Ansiklopedisi, Kütübi Sitte*, Akça Yay., İstanbul, 1986, xiv/242,

43 Canan, XIV/242- 243.

nimet türüne giren nimetlerinden kulağa hitap eden bir nimeti de, cennete layık bir üstünlükle tadacakları haber verilmektedir.

2. Şeffaf olmaları:

Bazı hadislerde hurilerin şeffaflığını dile getirmek suretiyle vafeder: Örneğin bir hadis “İliklerinin yetmiş elbisenin üzerinden görüleceği”⁴⁴ anlatırken diğer bir hadiste ise “İnciklerinin iliği, güzelliğinden ötürü etin üzerinden görülür”⁴⁵ ifadesi geçmektedir.

3. Güzel kokulu olmaları:

Bazı bir hadislerde cennet kadınlarının güzel kokusu mübalağalı bir ifade ile dile getirilmiştir: “cennet kadınlarından biri uzanıp yeryüzüne baksa cennetle yeryüzü arasında koku ile doldurur ve aydınlatır.”⁴⁶

4. Saklı olmaları:

Hurilerin saklılığını ifade eden hadislerle baktığımızda ise; Çadırlarda bulduklarını ve müminlerin onları dolaştıklarını fakat onların birbirlerini görmediklerini görürüz. Bir hadis konuyla ilgili şu bilgilere yer verir: “Şüphesiz mümin için içi oyuk tek bir inciden bir çadır vardır ki uzunluğu altmış mildir. Orada aileleri vardır, müminler onları dolaşır, ziyaret eder, onlar birbirlerini görmezler.”⁴⁷ Bu hadis aynı zamanda cinsî münasebeti de ifade etmektedir.

5. Ailevi ilişki:

Ahmed b. Hanbel (ö. 12/241)’in zikrettiği hadiste: “Saliha kadınlar salih erkekler içindir. Dünyada zevk aldığınız gibi onlardan orada da zevk alacaksınız. Onlar da sizden zevk alacaklardır. Fakat orada doğum yoktur”⁴⁸ der.

⁴⁴ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 2/345.

⁴⁵ Hemmam b. Münebbih, *Sahifetu Hemmam*, (Çev: Kemal Kuşçu, Eser ve müellifi üzerinde çalışan: Muhammed Hamidullah), s.114, İstanbul, 1967; Buhari, Bedu'l- Halk, 8; Cennet, 23.

⁴⁵ Buhari, Rıkak, 51; Cihad, 6.7.

⁴⁶ Buhari, Rıkak, 51; Cihad, 6.

⁴⁷ Buhari, Tefsir, 55/2; Müslim, Cennet, 23-25; Tirmizi, Muhammed bin İsa , *Sünen-i Tirmizi*, Çağrı Yay., İstanbul 1992, Cennet, 3; Darimi, *Rıkak*, 109; *Müsned*, III/103, 115; 263; IV/400, 411, 419.

⁴⁸ Ahmed b. Hanbel, IV/13-14

Bu ilişki daha açık bir şekilde İbn Kayyim'in isnadı sahih dediği bir hadiste şöyle ifade edilmektedir: “*Ey Allah'ın Resulü, cennette hanımlarımıza varacak mıyız?*” denilmesi üzerine “*Kişi günde yüz bakireye ilişir*” buyrulmaktadır. Tirmizi (ö. 275/888)'nin hadisi ise bunu başka bir şekilde ifade etmektedir: “*Müminlere cennette şu kadar kadınla cima etme gücü verilecek. Denildi ki “Ya Rasulallah, Buna nasıl güç yettirecek?” Bunun üzerine “Ona yüz kişilik kuvvet verilecek” buyurdu.*”⁴⁹

Bazı hadislerde ailevi ilişkinin çok ayrıntılarına bile inildiği görülür. Fakat bu hadisler isnad açısından problemlidir:

Taberani el- Mu'cemus-Sağır'de, Bezzar da Müsned'inde şu hadisi rivayet ederler: “*Cennet ehli ilişkide bulduklarında kadınlar tekrar bakire haline geleceklerdir.*”⁵⁰

“*Ya Rasulallah, Cennet ehli ilişkide bulunacaklar mı? Diyen birisine Rasulallah, “Evet, beni hak ile gönderene yemin olsun ki hem de istediği kadar yapacak” buyurdular.*”⁵¹

Muhammed Abduh (ö.1905) konuyu şöyle noktıyor: Cennetteki bu genç kızlardan dünyada insan lezzet aldığı gibi faydalanma söz konusu ise de cennettekinin hakikatini bilmemiz mümkün değildir. Bize düşen oradaki cinsel ilişki lezzetinin o uhrevi alemin ortamına uygun olarak gerçekleşeceğine ve üstün bir zevki muhtevi olduğuna inanmaktır.⁵²

6. Hurilerin sayıları:

Hurilerin sayılarını ifade eden hadislere geçmeden önce şuna değinmemiz gerekir: Genellikle “ zevc, ehil ve cennette bir kadın” ifadeleri tekil olarak kullanıldığı gibi, hadislerde “onların zevceleri ve hurilerdir” şeklinde çoğul olarak kullanılmaktadır. Ancak bunlarla beraber hurilerin sayılarını bildiren ifadeler de geçmektedir. “Onlardan her birinin iki eşi olacaktır. Onların inciklerinin iliği, etin

49 Tirmizi, a.g.e.,Cennet 6.

50 Ebu Nuaym el- İsfehâni, Sıfatu'l- Cenne, Beyrut, 1988, 3. cüz, s. 208, 356.

51 Ebu Nuaym, s. 211. Ancak kitabın muhakkiki Ali Rıza Abdullah, hadis tenkitçilerinin desteğini alarak hadisin zayıf olduğunu ifade etmektedir. Bkz. s. 211.

52 Abduh, Muhammed, Tefsiru Cüz'i Amme, Kahire 1904, s. 7.

üzerinden görünür...⁵³ Müsned’de de benzer hadis bulunmaktadır: “*Kişi için cennet ehlinden ceylan gözlü iki huri vardır, her birinin üzerinde yetmiş elbise bulunur, inciklerinin iliği elbiselerinin üzerinden görünür.*”⁵⁴

Hurilerin sayılarını farklı şekilde veren bir ifade de İbn Mace (ö. 209/273)’de şöyle geçmektedir; “*Cennete hangi kul girse, yetmiş iki eşle eşlendirilir, ikisi ceylan gözlü hurilerden, yetmiş tanesi de dünya ehlinden kendine kalanlardır.*”⁵⁵

Hurilerin sayısı Tirmizi’de ise şu şekilde zikredilmektedir; “*Cennet ehlinden menzilesi en aşağı olanın, seksen bin hizmetçisi ve yetmiş iki eşi vardır.*”⁵⁶

Kur’an’da “huri” çoğul olarak ifade edildiği, hadislerde ise farklı şekilde geçtiği görülmektedir. Konuya açıklık getiren Topaloğlu şöyle demektedir: “İbn Kayyim’in de ifade ettiği gibi bu mevzuda sahih olan rivayet Buhari ve Müslim’de yer alan hadistir. Buna göre cennette erkeğe zarif ve şeffaf tenli iki kadın verilecek ve orada evlenmemiş kimse kalmayacaktır... Her erkeğe dünya hanımlarından iki, hurilerden ise bir kaç tane verilecektir.⁵⁷ Sonuç olarak hurilerin alt sınırını çoğul olmaları hasebiyle iki olarak belirlememiz imkan dahilindeyken üst sınır konusunda Kur’an’da net bir açıklama yoktur. Ancak hadislerde gelen bazı rivayetlerde yetmiş iki sayısı verilmektedir.

Ayrıca cennet hayatıyla ilgili Kur’an’da olmayıp hadislerde yer alan bir detay bilgi de çarşı konusudur:

Aşağıdaki hadiste cennet ehlinin gittiği çarşı anlatır. Orada cennetliklerin güzellik ve cemallerinin arttığı bildirir. Şöyle ki:

“*Resulullah (s.a.v.) buyurmaktadır: “Cennet ehlinin bir çarşısı vardır. Her Cuma oraya gelirler. Derken kuzey rüzgarı eser, elbiselerini ve yüzlerini okşar. Bunun tesiriyle hüsin ve cemalleri artar. Böylece ailelerine, daha da güzelleşmiş olarak dönerler.*”

53 Hemmam b. Münebbih, *Sahifetu Hamam b. Münebbih* yayına hazırlayan Muhammed Hamidullah çev. Kemal Kuşçu, İstanbul 1967 s.114; Buhari, *Bedu’l- Halk*, 8; Cennet, 7.

54 Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, II/345.

55 İbn Mace, Muhammed b. Yezid, *Sünen-i İbn Mace*, Çağrı Yay., İstanbul, 1992, Zühd, 39.

56 Tirmizi, Cennet, 23.

57 Topaloğlu Bekir,Huri Maddesi, *DİA*, Ankara 1990, 7/382.

*Hanımları:“ Vallahi, bizden ayrıldıktan sonra sizin cemal ve güzelliğiniz artmış! derler. Erkekler de: “Sizler de, Allah’a kasem olsun, bizden sonra çok daha güzelleşmişsiniz! derler.”*⁵⁸

Bu hadis, yeryüzünde insanların zevk aldıkları toplantı ve içtimaların ahirette de olacağını haber vermektedir. Çarşı diye tercüme ettiğimiz; “suk” kelimesi, insanların daha çok alış-veriş için bir araya geldikleri, eş dostun karşılaştıkları yerdir. Çarşı, karşılaşmaya, selamlaşmaya, görüşmeye vesile olduğu için, rivayetlerde, -alış-veriş gayesi olmadan da,- bilhassa Cuma namazından sonra çarşının şöyle bir dolaşılmasının sünnet kılındığı görülür. Böylece beşeri bir ihtiyaç olan ünsiyet sağlanmış olur. Şu halde bu meşru zevk ahirette de vardır. Ancak oranın zevki derece ve mertebe itibariyle çok farklıdır. Güzellik, ziyadeleşmesiyle aile efradı arasında karşılıklı muhabbetinde daha fazla artmasına vesile olmaktadır. Müteakip hadiste de belirtileceği üzere, ahirette dünyadaki gibi alış-veriş ihtiyacı olmadığına göre, oranın çarşısı, alış-veriş yapılan yer manasında anlaşılmalı, ünsiyetin temin edildiği toplanma yeri manasında anlaşılmalıdır.

Resulullah (s.a.v.)’ın, kuzey rüzgârları tabirini kullanması, o rüzgârın yağmur ve serinlik getirmesindedir. Sıcak iklimde bu evsftaki rüzgâr en ziyade sevilen ve arzu edilen rüzgardır. Başka bir hadiste de:

*“Çarşıya her hafta cennetlikler toplanır, melekler onları kuşatır, onlara gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, insan kalbine hiç doğmamış nimetler getirirler. Onlar bu nimetlerden istedikleri kadar, para ödmeden alırlar. Bu da cennette tadılan lezzetlerden biridir”*⁵⁹ buyrulmaktadır.

Yani, çarşıdan eve bir şeyler alarak gelme lezzeti. Bunun dahi cennette olduğu anlaşılmalıdır.

Diğer bir hadiste Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

*“Cennette bir çarşı vardır. Ancak orada ne alış, ne de satış vardır. Sadece erkek ve kadın suretleri vardır. Erkek bunlardan bir suret arzu ederse o surete girer.”*⁶⁰

58 Müslim, Ebu’l-Hüseyn b. El-Haccac, *Sahih-i Müslim*, Çağrı Yay., İstanbul 1992, Cennet 13, (2833); Darimi, Rıkak, 116; Müsned, 3/285.

59 Tirmizi Cennet, 15, çev. İbrahim Canan, Akçağ yay. İstanbul 1986, XIV/244.

60 A.g. e.

Bu hadis, cennetteki çarşı hakkında daha detaylı bilgi sunmaktadır. Şöyle ki, orada alış-veriş mevzubahis değildir. Ancak kadın ve erkek suretleri mevcuttur. Erkek bu suretten dilediğine girmekte (yani bürünmektedir).

Şarihler hadisin iki manaya muhtemel olduğunu belirtirler:

Birinci manaya göre çarşıda güzel suretler arz edilmektedir. Kişi bunlardan hangisini arzular ve temenni ederse, Allah Taâlâ hazretleri Yüce kudret ile o kimseyi, arzuladığı surete sokar.

İkinci manaya göre suretten murad zinetir. Kişi o çarşıda bu zinetle süslenir, onu takınır, kendisi arzu edip seçeceği zinet, taç vs.yi takar.

Arapçada falancanın güzel bir sureti var demek, hoş bir görünümü var demektir. Bir başka ifade ile hadis: “*çarşıda bulunan şeylerden her ne arzu ederse kendisine verilir*” manasını ifade eder. Öyleyse o çarşıya girmekten murad, orada tezeyyün etmek ve süslenmektir.

Yukarıda anlatılanlara göre ‘suret’ her iki manada da zat anlamında değil; sıfat değişikliği, dış görünüş değişmesi gibi bir anlam ifade etmektedir.⁶¹

Diğer bir hadiste ise hurilerin zarıflığı, gizliliği, korunmuşluğu şu şekilde nakledilmektedir: Ümmü Seleme (ö. 4/625) (r.a.), Allah Resulüne: “*Ey Allah’ın elçisi, bana Allah Taâla’nın “Sanki onlar saklı bir yumurta gibidirler.” ayetini haber ver, demiş; Allah Resulü (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: Onların inceliği, senin görmüş olduğun yumurtanın dış kabuğunun hemen altındaki yumurta zarının inceliği gibidir.*”

Enes (r.a.)’in rivayet ettiğine göre Allah Resulü (s.a.v.) şöyle buyurmuş: “*İnsanlar yeniden diriltildikleri zaman yerden ilk çıkan insan ben olacağım. Onlar Allah’ın huzuruna toplu halde gittikleri zaman sözcüleri ben olacağım. Onlar üzülükleri zamanda müjdeleyicileri, hapsolundukları zamanda şefaathçileri yine benim. Livaiü’l- Hamd o günde benim elimdedir. Rabbi’ma karşı ademoğullarının en şereflişi benim yinede övünmem. Saklı deve kuşu yumurtası renginde –veya saklı inciler buyurmuştur- bin hizmetçi bana hizmet edecektir*”⁶² şeklinde ayete açıklık getirir.

61 Canan, İbrahim, Hadis Ansiklopedisi, Akçağ Yay. İstanbul 1986, XIV/ 242-245.

62 İbn Kesir, XII/6794.

İbn Ebu Hatim, Enes (r.a.)'in rivayet ettiği hadisi Merfu' olarak naklediyor. Rivayete göre o, şöyle demiştir: “Şayet bir huri büyük bir denize tükürmüş olsaydı, o denizin suyu tükürüğünün tatlılığından tatlanırdı.”⁶³

Cennet elbiselerinin ipekten olduğunu ve solmadığını, yıpranmadığını, eskimediğini ve yetmiş çeşit giyinmesine rağmen hurilerin bedenlerini gösterecek kadar şeffaf olduklarını şu hadisler anlatmaktadır:

“Cennete giren kimse; nimetlenir, üzülmez; elbiseleri eskimez...”⁶⁴

“İlikleri, yetmiş elbisenin üzerinden görülecektir”⁶⁵ şeklinde hadislerde bildirilmektedir.

Başka bir hadiste Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Cennete ilk girecek kimselerin yüzleri, dolunay gibi parlak olacak. Onların ardından gireceklerin yüzleri, gökyüzündeki en parlak yıldız gibi aydınlık olacak. Orada insanlar ne küçük ne büyük abdest bozarlar ve ne de tükürüp sümkürürler. Onların tarakları altındandır. Kokuları mis gibidir. Buhurdanlıklarında tüten hoş koku, cennetin hoş kokulu ağacındandır. Eşleri hürilerdir. Cennetliklerin hepsi de babaları Âdem'in şeklinde yaratılmış olup boyları altmış arşındır.”⁶⁶

Daha evvel de ifade edildiği gibi hadiste, cennetliklere sunulacak kadınların güzelliğine temasla, “Onların her birine baldırının iliği etinin üstünden görünecek kadar güzel ikişer kadın verilecek” buyrulmaktadır. Bu iki kadının dünya kadınlarından olacağı da söylenmektedir. Cennetlikler, babaları Âdem'in şeklinde yaratılmakla hem görünüşleri ve renkleri hem de huyları ve anlayışları bakımından birbirlerine benzeyeceklerinden, aralarında herhangi bir anlaşmazlık sebebi de kalmayacak ve orada huzurlu bir hayat süreceklerdir. Hadiste cennetliklerin, akşam sabah Allah Teâlâ'yı ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzih edecekleri belirtilmektedir. Akşam, sabah sözünden, bu zikrin dünyadaki akşam ve sabah kadar devam edeceği anlaşılmaktadır. Zira cennette akşam ve sabah, gündüz ve gece gibi zaman mefhumları bulunmayacaktır. Geçen hadislerde bu durum, “İnsanın kendiliğinden nefes alması

63 İbni Kesir, XIII/7201.

64 Müslim, Cennet, 8 ; Tirmizi, Cennet, 2, 8; Darimi, *Rıkak*, 98, 100, 104; *Müsned*, II/305, 370, 407, 445, 462.

65 İbn Hanbel, II/345.

66 Müslim, Cennet 15. Ayrıca bk. Tirmizî, *Kıyâmet*, 60, Cennet, 5; İbni Mâce, *Zühd*, 39.

gibi, onlar da kendiliklerinden Cenâb-ı Hakk'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder, tekbir getirirler”⁶⁷ şeklinde belirtilmişti.

Bu hadisten anlaşılanlara gelince;

Cennetlikler en güzel şekilde yeniden yaratılacaklardır. Derecesi yüksek olanlara verilecek imkânlar daha mükemmel olacaktır. Hem kendileri mis kokulu olacaklar hem de kendilerine en güzel kokular ikram edilecektir. Kendilerine hem vücut hem de huy bakımından en güzel eşler sunulacaktır. Birbirlerini kıskanmayacaklar, birbirleri hakkında kötü duygular beslemeyeceklerdir. Sabah akşam Allah'ı zikredecek ve bundan derin haz duyacaklardır. Zikrettiğimiz hadislerden bu ve benzeri manaları öğrenebiliriz.

⁶⁷ Buhari, *Rikâk*, 51.

1.3.1. Cennette İnsan Güzelliği

Dünyadaki en büyük nimetlerden biri de insan güzelliğidir. İnsan en güzel evlere sahip olsa, en güzel yiyecekleri yese ve mükemmel yerlerde gezse de yapayalnız olduğu sürece bunlardan aldığı zevk sınırlı olacaktır. Çünkü tüm bu nimetler kişi çevresindeki yakınları ve dostları ile birlikte olduğu takdirde bir anlam kazanır. Allah'ın ruhundan üflediği bir varlık olan insan, kişiliği takvası ve güzel ahlakı ile çok değerlidir. Bir de bu özelliklerinin kusursuz bir fiziksel güzellikle bir araya gelmesi kuşkusuz herkesin sahip olmak isteyeceği büyük bir nimettir.

Cennetteki insan güzelliğinin tarif edildiği hadislerden biri şöyledir:

*“Cennetteki huriler yakut ve mercan gibidirler. Adam onlardan birinin yüzüne bakar da, kendini onun yanağında, aynada gördüğünden daha berrak görür. Onların incilerinin en ednası (en küçüğü, en önemsizi) şark ile garbi ışıklandırır.”*⁶⁸

Cennetteki hurilerin güzelliği doğal güzelliği olan ve nadide mücevherlerden yakut gibi ve mercan gibi özel bir görünüme sahip olan mücevherlere benzetilmiştir. Ayrıca bakan kişinin kendisini aynadan daha net gördüğü benzetmesiyle ciltlerinin pürüzsüz güzellikte olmasına ve yüzlerindeki berraklığa, aydınlığa dikkat çekilmiştir.

*“İman edip salih amellerde bulunanlar, Biz onları altından ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlere sokacağız. Bu, Allah'ın gerçek olan va'didir. Allah'tan daha doğru sözlü kim vardır?”*⁶⁹

Dünya şartlarında cildin gerginliği, duruluğu çok kısa bir dönem sürer. Küçük yaşlardaki cilt pürüzsüzlüğü ve güzelliği yaş ilerledikçe birtakım cilt problemleri, yıpranma ve kırışma ile bozulmaya uğrar. Dolayısıyla bu güzellik dünya şartlarında kalıcı değildir. Ancak Allah razı olduğu kullarına cennette bu güzelliklerin kusursuzunu ve sonsuz olanını verir. Peygamberimiz (s.a.v.) de bir hadiste cennetteki güzelliğin ve gençliğin sürekliliğinden şöyle söz eder:

*“Cennet ehlinin vücudu kılsız, yüzü sakalsız, gözleri sürmelidir, gençlikleri zail olmaz (tükenmez), elbiseleri eskimez.”*⁷⁰

68 Gümüşhanevi Ahmed Ziyauddin, *Ramuz, el-ehadis*, İstanbul 1982, 2, 337.

69 Nisa, 4/122.

70 Tirmizi, Cennet, 15.

“... Ona giren nimete mazhar olur, eziyet görmez, ebediyet kazanır, ölümlle karşılaşmaz. Elbisesi eskimez, gençliği kaybolmaz.”⁷¹

Hadislerde cennet ehlinin gözlerinin yaratılıştan sürmeli olduğundan da bahsedilmektedir. Sürme, göz rengini ve şeklini ön plana çıkaran bir süstür. Dünya şartlarında yapay olarak elde edilmeye çalışılan, fakat yine de mükemmel olmayan bu güzellik, ahirette müminlerin doğal hallerinde mevcut olacaktır.

Adamın biri, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'e, cennetteki insan güzelliği ile ilgili şöyle bir soru yöneltir: *"Ya Resulullah! Allah Teala'nın: 'İri gözlü hurilerdir' ⁷² sözünü bana anlat" dedim. "Onlar beyaz tenli, iri gözlü, karakuşun kanatları gibi sürmelidir". "Ya Resulullah! Allah'ın: 'sanki o kadınlar birer yakut ve mercandır' ⁷³ ayetini anlat" dedim. "Onlar el değmemiş sedefteki inci gibi güzeldirler" dedi. "Ya Resulullah! Allah'ın: 'O cennetlerde iyi ahlaklı güzel kadınlar vardır", ⁷⁴ Ayetini anlat" dedim. "Onlar çok güzel huylu ve güzel yüzlüdürler" buyurdu.*

"Gerçekten takva sahibi olanlar, cennetlerde ve pınar başlarında dırlar. Onlara oraya esenlikle ve güvenlikle girin denilecektir. Onların göğüslerinde kinden (ne varsa tümünü) sıyırıp-çektik, kardeşler olarak tahtlar üzerinde karşı karşıyadırlar. Orda onlara hiçbir yorgunluk dokunmaz ve onlar oradan çıkarılacak değildirler."⁷⁵

"Ya Resulullah! Allah'ın: 'Onlar, toz konmamış yumurta gibidirler"⁷⁶ ayetini anlat" dedim. "Onlar yumurtanın zarı gibi beyaz ve naziktirler" dedi. "Ya Resulullah! Allah'ın: "Kocalarına sevimli ve birbirlerinin akranıdırlar" ⁷⁷ ayetini söyle" dedim. "Onlar dünyada ihtiyar, gözleri çapaklı, saçları ağarmış ve zayıf olarak ölmüşken, Allah onları cennette bakire, kocalarına sevimli, âşık ve bağlı, birbirlerinin akranı kılacak" buyurdu.

"Ya Resulullah! Dünya kadınları mı üstündür, yoksa iri gözlü huriler mi?" dedim. "Elbisenin yüzü astarından kıymetli olduğu gibi, dünya kadınları da hurilerden üstündürler" dedi. "Neden ya Resulullah?" dedim, şöyle açıkladı: "Namazları, oruçları ve Allah'a ibadetleri sebebiyle Allah onların yüzlerini nurlandırır, kendilerine ipek

71 A. g. e, 24.

72 Vakıa, 46/22.

73 Rahman, 55/58.

74 Rahman, 55/70.

75 Hicr, 15/45,48.

76 Saffat, 37/49.

77 Vakıa, 56/37.

elbiseler giydirir. Onların tenleri beyaz, elbiseleri yeşil, ziynetleri sarı, buhurdanlıkları (tütsülükleri) inci ve tarakları altındır. Onlar şöyle söylerler:

*"Biz burada ebedi kalacağız. Biz sevimli ve mutluyuz. Asla üzülmeye sıkılmayız. Başka aleme göçmeden hep burada kalacağız. Biz bu halimizden memnunuz ve herşeye razıyız. Hiç kimseye kızmaz ve öfkelenmeyiz. Ne mutlu kendilerine eş olduğumuz ve bize eş olan kimselere ."*⁷⁸

*"Rahman süresinde: "Orada huyları güzel, yüzleri güzel kadınlar vardır."*⁷⁹ dan maksat her yönden eksiksiz ve maddi ve manevi bakımdan güzel olmalarını ifade ettiğini görürüz. Dikkat edilecek olursa hadislerde de cennet kadınlarının güzel huylu olmalarına da dikkat çekilmiştir. Bir başka hadiste ise cennetteki insanların ve buldukları ortamın güzelliği şöyle tarif edilmiştir:

Hurilerden her kadının üzerinde yetmiş kat elbise vardır ki birinin rengi diğerinde yoktur. Keza kendisine diğerinde bulunmayan yetmiş çeşit renkli koku verilir. Hurilerden her kadın için, inci ile süslenmiş kırmızı yakuttan yetmiş taht, her taht üstünde yetmiş döşek, her döşek üzerinde koltuk vardır. Hurilerden her kadın için ihtiyacı ve hizmeti için yetmiş bin hizmetçi kız ve yetmiş bin hizmetçi erkek vardır. Her hizmetçinin beraberinde, içinde çeşitli yemek bulunan altından tepsiler vardır ki müminler her birinde önceki kaptaki bulamadığı tadı, lezzeti bulur.⁸⁰

Pek çok ayet ve hadiste cennet ehlinin özellikle yüz güzelliğine dikkat çekilmiş, hatta bu güzelliklerinin sürekli arttığı haber verilmiştir:

Rahman süresinde geçen *"Orada huyları güzel, yüzleri güzel kadınlar vardır"*.⁸¹ ayeti bize cennet kadınlarının her yönüyle güzel olduğunu bildiren ayetlerdendir.

Hadiste de şöyle Cennet ehli kadınlarının nurlu güzelliklerinden bir başka bahsedilir:

*" Eğer cennet ehli kadınlarından bir kadın yer ehline görünseydi, dünyayı ve içindekileri aydınlığa boğar ve ikisinin arasını da güzel koku ile doldururdu.. "*⁸²

78 Tirmizi, Cennet, 24; Müslim, Cennet, 22.

79 Rahman, 55/70.

80 Kurtubi, Muhammad b. Ahmed, *El-Cami' li Ahkami'l Kur'an*, Beyrut, trs. s. 3/591.

81 Rahman, 55/ 70.

Ünlü İslam alimi Bediüzzaman Hazretleri ise kendisine hadislerde tarif edilen bu güzelliğin nasıl olduğu sorulduğunda şöyle cevap vermiştir:

Manası pek güzeldir ve güzelliği pek şirindir. Şöyle ki: Şu çirkin, ölü, camid (donuk, cansız) ve çoğu kışır (kabuk, dış görünüş) olan dünyada; hüsün (güzellik) ve cemal (yüz güzelliği), yalnız göze güzel görünüp ülfete (alışkanlık) mani olmazsa yeter. Hâlbuki güzel, hayattar (canlı), revnakdar (göz alıcı güzellik), bütün kışırsız (kabuksuz), lüb (öz) ve kabuksuz iç olan cennette; göz gibi bütün insanın duyguları, latifeleri (hoş sözleri) cins-i latif (yumuşak, hoş) olan hurilerden ve huriler gibi ve daha güzel, dünyadan gelme cennetteki nisa-ı dünyeviyeden (dünya kadınlarından), ayrı ayrı hissi-i zevklerini, çeşit çeşit lezzetlerini almak isterler... Demek huriler cennetin aksamı (bölümleri) ziynetinden yetmiş tarzını, bir tek cinsten olmadığından birbirini setretmeyecek (örtmeyecek, kapatmayacak) surette giydikleri gibi; kendi vücutlarından ve nefis ve cisimlerinden, belki yetmiş mertebeden ziyade ayrı ayrı hüsün (güzellik) ve cemalin (yüz güzelliği) aksamını (bölümlerini) gösteriyorlar⁸³ der.

Ayetlerden, hadislerden ve alimlerin açıklamalarından da anlaşıldığı gibi cennet kadınları için hem huylarının hem de cemallerinin güzel olacağını bildirilmesidir. Şimdi de cennetteki giyeceklerin güzelliğini ve çeşitliliğine biraz değinmeye çalışalım.

82 Tirmizi, Cennet, 15.

83 Nursi, Said, *Sözler*, Işık yay., trs., 468-469.

1.3.2. Giyeceklerin Güzelliği ve Çeşitliliği:

Kaliteli kumaşlardan yapılmış rahat ve güzel kıyafetler giymek herkesin hoşuna gider. Cennetteki çeşitli renk ve güzellikteki kıyafetler de insanın bu yöndeki zevkine hitap edecektir. Dünya şartlarında kıyafetler ne kadar güzel olurlarsa olsunlar hep bir eksiklik söz konusudur. Tüm giysiler zaman içinde eskir, renkleri solar, kişide ilk giydiği zamanlardaki beğeni uyandırmamaya başlar. Bir kişinin dünyada çok sayıda giysiye sahip olması da bir önem taşımaz, çünkü bu giyimlerden alınan zevk kişinin ömrü ile sınırlıdır. Ölümle birlikte diğer tüm eşyalar gibi bunlar da geride bırakılır. Oysa cennet giysileri hem kusursuz güzellik ve çeşitlilikte hem de sonsuza kadar kalıcıdır. Peygamber Efendimiz (sav)'in cennet giysilerinin bu özelliklerine dikkat çektiği bir hadisleri şöyledir:

“ ... Orada muazzam köşkler, geniş nehirler, bol ve olgun meyveler, güzel ve dilber zevceler (kadın, eş), ebedi pek çok ve renkli güzel elbiseler vardır. Orası yüksek, güzel ve selim yurtlardan parlak hayat sürülen bir yerdir...”⁸⁴

Ayrıca bu kıyafetler öylesine boldur ki, kimse bir eksiklik ve ihtiyaç hissetmeyecektir. Bir hadiste bu duruma şöyle dikkat çekilmiştir:

“... Onların içinde herhangi bir şeyi eksik olan kimse yok ki karşılaştığının üzerinde gördüğü süs elbiselerinden dolayı rahatsız olsun. Sözünün sonu gelmeden üzerinde daha güzel bir kıyafet bürünür...”⁸⁵ Şeklinde nakledilmiştir. Yukarıdaki hadisler bize cennet, cennet nimetleri ve cennetteki huriler hakkında bilgi vermektedir. Daha zikretmediğimiz nice ayet ve hadisler vardır. Zikretmediğimiz hadislerden bazıları çok ayrıntıya girdiğinden ve mübalağalı olduğundan dolayı hadisin sahihliği bazı kuşkulara neden olduğundan buraya almadık.

84 Gümüşhanevi; *Ramuz el-Ehadis*, 1, s.170-171.

85 Kurtubi, *et-Ttezkire fi Ahvali'l-Mevta ve Umuri'l-Ahire*, Beyrut, 1987, s. 325,326, 563.

1.4. Huri ile Gılman

Huri ile ilgili yukarıda geniş bilgi vermiştik. Konunun içinde kısaca tekrar değineceğiz. Şimdi gılman/ gulam hakkında bilgi vermeye çalışacağız.

Lugatte “gulam”: genç, delikanlı, bıyığı henüz bitmemiş genç⁸⁶ şeklinde geçerken, “gılman” ise: bıyığı yeni bitmiş gençler, cennette hizmet gören delikanlılar⁸⁷ şeklinde ele alınmıştır.

Gılman için cennet'te yaşayıp hizmet gören yakışıklı delikanlıya verilen addır diyebiliriz.

Gulam'ın, Arapça'daki kelime anlamı erkek çocuk manasındadır ve “gılman” kelimesinin tekilidir. Dolayısıyla, Kuran'da geçen "gılman" sözcüğü "erkek çocuklar" manasına gelmektedir.

Şu "imtihan yeri" dünyada, imtihanı geçip cennete gidecek erkekleri, güzellikleriyle dikkat çekici, ceylan gözlü, beyaz tenli huriler, şarap ırmakları, soğuk sular, meyveler ve de "gılmanlar" bekliyor..

Daha önce cennet nimetlerinden olan huri ile ilgili ayetlere değinmiştik. Şimdide cennette gılmandan bahseden ayetlere bakalım:

“Sedefteki inciler gibi olan gılman yanlarında dolaşırlar.”

*“Onlara canlarının istediği meyve ve etten bol bol verdik. Orada karşılıklı kadeh tokuştururlar, ama orada (içki yüzünden) ne saçmalama vardır ne de günaha girme.”*⁸⁸

*“Ölümsüz çocuklar; yanlarında, baş ağrısı ve dönmesi vermeyen bembeyaz bir kaynaktan doldurulmuş kâseler, ibrikler, kadehler; seçecekleri meyveler ve arzulayacakları kuş eti ile dolaşırlar.”*⁸⁹ *“İşte bu yüzden Allah onları o günün fenalığından esirger; (yüzlerine) parlaklık, (gönüllerine) sevinç verir.”*

“Sabretmelerine karşılık onlara cenneti ve (cennetteki) ipekleri lütfeder.

86 *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat*, Abdullah Yeğın, Abdulkadir Badıllı, Hekimoğlu İsmail, İlham Çalım, Tür Dav. Yay., İstanbul, 1987, s.304.

87 A. g. e., s. 300.

88 Tur, 52/ 22-24.

89 Vakıa, 56/17-21.

“Orada koltuklara kurulmuş olarak bulunurlar; ne yakıcı sıcak görülür orada, ne de dondurucu soğuk.” “(Cennet ağaçlarının) gölgeleri, üzerlerine sarkar; kolayca koparılabilen meyveler istifadelerine sunulur.” “Yanlarında gümüşten kaplar ve billûr kupalar dolaştırılır.” “Gümüşten öyle kadehler ki onları istedikleri ölçüde tayin ve takdir etmişlerdir.” “Onlara orada bir kâseden içirilir ki (bu şarabın) karışımında zencefil vardır. (Bu şarap) orada bir pınardandır ki adına Selsebîl denir.”

“O insanların etrafında öyle ölümsüz çocuklar dolaşır ki, onları gördüğünde, etrafa saçılıp dağılmış inciler sanırsın.” “Ne yana bakarsan bak, (yığınla) nimet ve ulu bir saltanat görürsün. Üzerlerinde yeşil ipekten ince ve kalın elbiseler vardır; gümüş bilezikler takınmışlardır. Rableri onlara tertemiz bir içki içirir.”⁹⁰

Yukarıda aktardığımız ve cennet nimetlerini güzel bir şekilde anlatan Kur’an’î pasajın son ayetleri gılman hakkında biraz detaylı bilgi vermektedir.

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri (ö.1780) cennet ve nimetlerinden olan huri ve gılmanı da içeren bir açıklama yapar ve orada bulunan Huri, Gılman ve Cennet müminler için rengârenk süslenmiş ve döşenmiş köşkler ve bu köşlerdeki tahtlar üzerinde saçları amber kokan, hilal kaşlı, kara gözlü, güneş yüzlü, tatlı sözlü, nazlı, işveli, inci dişli, mercan dudaklı, gül yanaklı, selvi boylu, güzel huylu, gülden taze ve körpe, pakize huri kızları vardır ki, Cennetteki erkeklerin karılarıdır. Bu hurilerin her biri yetmiş kat değerli, çeşitli renklerde gayet ince ve hafif elbiseler giyer, başlarında renkli nurlarla nurlanmış taçlar vardır. Çeşitli mücevherlerle süslenmiş, tahtlar üzerinde yaslanmış, mümin erkekleri beklerler. Karşılarında, hizmetleri için nice bin gılman - oğlan saf saf ayakta dururlar.⁹¹

Cennet nimetlerinin çeşitlerini ve cennetlerde bulunan huri ve gılmanı, Rahman'a kavuşmayı ve görmeyi şöyle anlatır:

Şu cennet tasviri de kayde değerlidir: Öyle cennetler ki; koyu gölgelikler altında, şelale ve kuş sesleri birbirine karışmış, çadırlar içinde göğüsleri yeni tomurcuklanmış yaşıt kızlar, yumurta gibi pürüzsüz, inci gibi pembe tenli, hayız ve nifastan uzak, gözleri hareli ve sürmeli dilberler, (ki onlara hiçbir ins ve cin dokunmamıştır.) Bakışlarını dünyadaki kulluk sınavını kazanmış bahtiyar eşlerine hasretmiş beklemektedirler.

90 İnsan, 76/11-21.

91 Hakkı, Erzurumlu İbrahim, *Marifetname*, Alem Tic.Yay., İstanbul, trs., s. 18.

Dalları arşa uzanmış sedir çamları, taraklarını sarkıtmış muz ağaçları, albenisi yemişine yansımış incir, hurma, nar ağaçları ve aşılı kiraz dallarından topladıkları meyveleri gümüş kaplarla sunan vildanlar!.. Mühürleri henüz bozulmamış ve sarhoşluk vermeyen içki kadehlerini sunan sakiler!...⁹²

Cennete giren müminler, ebedî orada kalırlar, hiç çıkmazlar. Orada olan hûrilerin, âdetleri ve loğusalıkları ve yaramaz huyları yoktur. İstedikleri her türlü yiyecek ve içecek hazır olarak önlerine gelir.

Allahü Teâlâ, Cennette mümin kullarına hitâb edip: (Kullarım! Benden daha ne istersiniz ki vereyim. Siz zevk ve sefâda olun!) söyleye. Kullar dahî, Yâ Rabbî! Bizi Cehennemden âzâd eyledin ve Cennetine idhâl edip, bu kadar hûri ve gılman ve vildan verdin. Bunlardan ma'dâ, akla gelmeyen ve gözle görülmeyen ve kulakla işitmeyen, bu kadar nimetler verdin. Daha bir şey istemeye hayâ ederiz.⁹³

Mü'minlere yaptıkları karşılığında Allah Teâlâ tarafından büyük bir lütuf olarak verilen cennet ve cennetteki eşsiz nimetlerden olan huri ve gılmandan bahsettik. Akı olan herkes bu güzellikleri kazanmak için iman eder ve Rabbi'nin emir ve nehiyelerini yerine getirir. Şimdi de tefsirlerde huri nasıl ele alınmıştır onu görelim.

92 <http://www.ilkadimdergisi.com/181/hurfikir-abdulhamitozyayla.htm>

93 http://www.bizimsahife.org/islamahlaki/milmihal_cennati_aliiyat_hakkinda.htm

2. BÖLÜM:
TEFSİRLERDE HURİ

2.1. Rivayet tefsiri

Rivayet tefsirleri içerisinde geçen huri ile ilgili bilgileri aktarmadan önce kısaca rivayet tefsirine değineceğiz. Bu tefsir çeşidine “mensur” veya “menkûl” tefsir adıda verilir. Bu nevi tefsir, Kur’an’ın Kur’an ile, Kur’an’ın Hz. Peygamber (s.a.v.)’in sünnetiyle tefsirini veya sahabenin ayetler hakkında Allah’ın muradını beyan etmeye matuf nakillerini ihtiva eder.⁹⁴ Bu tefsir Kur’an’ı anlamaya çalışan insanlara dünya ve ahiret hayatlarında saâdet yollarını gösterir.

Rivayet tefsirlerinde bulunan huri ile ilgili bilgileri müfessirlerin nakillerinden birkaç örnek vermeye çalışacağız:

Ahirette kadınlar dünyadakinden farklı olarak hayız gibi, kir gibi, kötü huy gibi şeylerden tamamen temizdirler.

İbni Kesir’in tefsirinde; huri: her türlü rahatsız edici pisliklerden arınmış eşler demektir. Katade: rahatsız edici ve kötü ğaliz karşılaşılan şeylerden arınmışlardır der. Katade’den bir başka rivayette de hayız ve rahatsızlık yoktur anlamına olduğu nakledilir.⁹⁵

Rivayet müfessirlerinin cennet ve özellikle huri hakkındaki görüşlerinin zenginliği ve çeşitliliği hususunda bir kanaat sahibi olmak için müfessirlerin Yasin/36,55. ayeti hakkındaki görüşlerini aktarmamız yeterli olacaktır.

İbni Kesir tefsirinin başka bir yerinde konuyla alakalı olarak; Allah (c.c.) cennet ehlini haber vererek onların kıyamet günü Arasat’tan ayrıldıklarında, cennet bahçelerinde konaklayacaklarını haber veriyor. Onlar başkalarından farklı olarak, içinde buldukları nimet ve yüce kurtuluşla meşgul olup oyalanacaklardır şeklinde açıklar. Mücahit ise bunun, nimetler içerisinde hayrette kalırlar anlamına geldiğini belirtir ki, Katade de böyle demiştir. İbn Abbas ise “fakihün” kelimesine, sevinirler anlamını vermiştir. Abdullah İbn Mes’ud (ö. 32/652), İbn Abbas, İkrime (ö. 725), Hasen ve Katade “Muhakkak ki bugün cennet ashabi sevinç ve mutluluk dolu bir meşguliyet içindedirler.” Sözü hakkında şöyle demişlerdir: Onların meşgalesi bakirelerin parmağına gümüşten yüzükler takmaktır. Kendisine nakledilen bir rivayette de İbn Abbas; onların meşgalesi, çalgı dinlemeleridir, demiştir. Ebu Hatim ise der ki: Bu,

94 Cerrahoğlu, İsmail, *Tefsir Tarihi*, Fecr Yay. Ankara, 1996, II/119.

95 İbni Kesir, II/230., I/35.

dinleyen kişinin karıştırması olmalıdır, çünkü burada kastedilen, bakirelere gümüştan yüzükler takmaktır. Hasan el-Basri “fi şüğulin” ifadesini farklı şekilde yorumlamıştır, cehennem ehlinin uğradığı azabı seyretmekle meşguliyeti anlamına geldiğini bildirmiştir.

“Onlar ve eşleri” Mücahid, bunların helalleri demek olduğunu bildirir. “gölgelerde” ağaçların gölgesinde “tahtlar üzerinde yaslanmışlardır.” İbn Abbas, Mücahid, İkrime, Muhammed İbn Ka’b, Hasen, Katade ve Süddi (ö. 127/745) “el-eraiki” kelimesinin, çadırdan örtülerin altındaki tahtlar anlamına geldiğini bildirirler. İbni Kesir’e göre el-Eraik: Onun dünyadaki benzeri köşklerin altındaki sedirlerdir.⁹⁶

Görüldüğü gibi rivayet müfessirleri sadece kendi yorumlarını değil, bunun yanında Kura’n’dan, hadisten nakiller yapmanın yanında sahabelerin ve diğer müfessirlerin görüşlerinden de nakiller yaparak ayetlere açıklık getiriyorlar.

2.2. Dirayet tefsiri

Yukarıda rivayet tefsiri hakkında kısa bir bilgiden sonra; rivayet tefsirinde huri hakkında geçen pasajlardan bir kaç misal verdik. Şimdi de dirayet tefsiri hakkında kısa bir bilgi verip misalleri aktaracağız.

Bu tefsir nevine “Rey” veya “Ma’kûl” tefsir de denilir, sadece rivayetlere münhasır kalmayıp, dil, edebiyat, din, mezhep ve çeşitli bilgilere dayanılarak yapılan tefsirlerdir. Burada bahsettiğimiz “Re’y” den maksat içtihad’tır. Bu tefsir nev’i bir zarurete, bir maslahata mebni olarak zuhûr etmiştir.⁹⁷

Müfessirler cennet ve cennet nimetlerinden olan hurilerle alakalı ayetleri bu tefsirlerde şöyle ele almışlardır:

Hicazi tefsirinde: “*Doğrusu bugün, cennetlikler eğlenceyle meşguldürler. Onlar ve eşleri gölgeliklerde, tahtlar üzerine yaslanmışlardır.*”⁹⁸ Hicazi tefsirinde bu ayetle ilgili olarak; Onlar nimetleriyle lezzet bulmakta olduklarından dolayı, bugün sizi

96 İbn Kesir XII/6759-6760

97 Cerrahoğlu, İsmail, II/210.

98 Yasin, 36/55-56.

düşünmezler ve hatırlamazlar. Evet, cennetlikler nimetlerle, lezzetlerle meşgul olmaktadır. Cehennemli ve cehennemlikleri hatırlamazlar. Cennetliklerle eşleri koyu ve geniş gölgelerde, koltuklarda ve divanlarda yaslanmış vaziyette birbirleriyle sohbet edip nimetlerden istifa etmekte ve bol rızıkla rızıklandırılmaktadırlar⁹⁹ der.

M.A. Sabuni “Onlar örtülü güzel hurilerdir. Şeref ve itibarlarından dolayı dışarı çıkmazlar. İnciden yapılmış çadırlar içersinde örtüler içinde kalıp çıkmazlar. Ebu Hayyan (ö. 745/1344) şöyle der: Kadınlar böyle övülür. Çünkü onların evden ayrılmamaları korunduklarını gösterir. Hasan Basri de, “Bundan maksat, onlar yollarda dolaşan kadınlar değildir” demektedir. Cennet çadırları, inciden yapılmış evlerdir.

“Yüksek, serilmiş ve yumuşak yataklardadırlar”. Hadiste şöyle buyrulmuş: Yatakların yüksekliği gök ile yer arası kadardır. İkisi arasındaki mesafe, beş yüz yıllık yoldur.¹⁰⁰ Alusi (ö. 1270/1854) şöyle der: Çıkma ve inme bakımından bu uzak görülemez. Çünkü o alem, senin aklının eremeyeceği başka bir alemdir.¹⁰¹

Elmalılı Hamdi Yazır, Razi'nin şu görüşünü şöyle nakleder: “Çadırlar içinde kocalarından başkasına bakmayan huriler” sözü, hurilerin büyüklüklerine işaret eder. Çünkü onlar, yasaklama ve hapsedmek suretiyle bakışlarını kendi kocalarının dışında çevirmiş değildirler. Ayet kendileri için hususi çadırlar kurulduğuna ve üzerlerine örtüler atıldığına işaret etmektedir. Ahşaptan oda gibi yapılan çadırlar yatak odası, olarak kullanılırdı. Hatta Araplar, kıldan yaptıkları evlere çadır ismini verirlerdi. Çünkü bunlar, ikamet için hazırlanmış çadırlardı. Bunu tesbit ettikten sonra şunu da ifade edelim ki bu mekura'tun fi-l hiyami sözü, gayet güzel bir manaya işaret eder. Şöyle ki: Cennette mümin bir şeyi elde etmek için hareket etmeden yiyeceği içeceği gelir. Arzu ettikleri şeyler, üzerlerinde dolaşırlar. Huriler evlerde bulunurlar, istedikleri vakit müminlere intikalleri çadırlarla olur. Müminlerin köşkleri vardır, huriler o çadırlardan köşklere inerler. Razi'nin gösterdiği bu manadaki güzelliği ifade edebilmek için mealde çadırı cibinlik olarak terceme etmek zevkimize daha uygun olacaktır.¹⁰² der.

99 Hicazi, a.g.e., V/208-209.

100 Tirmizi, Tefsir, 57/3294.

101 Alusi, 27/141.

102 Yazır, Elmalılı Hamdi, *Hak Dini Kur'an Dili*, Azim Dağıtım, İstanbul, 1992, VII/387, 388.

Muhammed Esed ise; “sedirler” için Razi’nin yorumlarında işaret ettiği gibi, manevi bir doygunluğu ve bir zihin dinginliğini simgeler.¹⁰³ der.

Alusi hurilerin bekar olmalarını ifade eden “tams” kelimesi için şöyle der. Aslında kan çıkma manasınadır. Bunun içindir ki hayza “tams” denir. Daha sonra bakirelerle yapılan cinsi münasebete bu isim verilmiştir. Çünkü bu münasebette kan çıkar. Bilahare, kan çıkmasa da her türlü cinsi münasebet için kullanılmıştır¹⁰⁴ şeklinde açıklık getirir.

2.3. Tasavvufi Tefsir

Tefsir çeşitlerinden olan bir diğer tefsir ise Tasavvufi tefsirdir. Şöyleki:

Tasavvuf, nazari ve ameli olmak üzere ikiye ayrılır. Her iki kısmın görüşüne uygun olarak iki çeşit Sufi tefsir meydana gelmiştir. 1. Nazari Sufi Tefsir, 2. İşari Sufi Tefsir.

Nazari sufi müfessirler, Kur’an’a getirmiş oldukları yorumlarda, felsefi görüşler daha ağır basmaktadır. Bu kısım tefsirin en iyi örneği Muhyittin Ebu Bekir Muhammed İbn Arabî’nin (ö. 638) tefsirdir. Bu tefsir’de sufi tefsirin ikinci kısmını oluşturan “İşarî” tefsir örneklerine yer yer rastlansa bile “felsefî yorumlama” biçimi daha yaygın bir şekilde dikkat çekmektedir.

İşari Sufi Tefsir ise: Kur’an’ın zahir manasına dokunmaksızın onunla bağdaştırılabilen ve sülûk erbabının bilebileceği bazı anlamlara işaretleri yakalamaya çalışan bir yorumlama biçimidir.¹⁰⁵ Bunun en iyi örneğini de Ebu Abdirrahman Muhammed b. el-Hüseyn es-Sülemî’nin (ö. 412) “**Hakaiku’t-Tefsir**” adlı tefsiri oluşturmaktadır.

Üçüncü bir kısım tasavvufî tefsir örneği ile karşılaşıyoruz ki, belki en ilginç olanı da budur. Bu kısımda, sufi müfessir, Kur’an’ı batını yönüne daha yakın bir yorumlama biçimiyle yorumlamakta ve Kur’an’ı tamamen tasavvufi kavram ve anlamlarla tefsir etmektedir. İkinci kısımda gördüğümüz gibi o zahiri manayı verip

103 Esed , Muhammed, II/904.

104 es – Sabuni, Muhammed Ali, *Saffetü’l Tefsir*, terc.: Sadrettin Gümüş, Nedim Yılmaz, Ensar Neşriyat, İstanbul, 1995, VI/280.

105 Cerrahoğlu, İsmail, II/9-10.

zahiri manaya yakın olan ve işaret kabilinden zahiri mana ile ilintili olan bazı manaları verme şeklinde olan bir yorumlama yöntemini takip etmez. Bunun aksine o kendi sufi dünyasında algılamış olduğu bazı mana ve kavramları Kur'an'ın lafızlarına yükleyerek mananın o olduğunu söyler. Doğrusu sıhhat açısından bu tür bir tefsir oldukça problemlidir. Çünkü bu tefsir biçimi, aslında batını tefsirin başka bir versiyonudur. Bunun için İmam Suyuti (ö. 911) İbnu Salah'ın böyle bir yorumlama biçiminin Kur'an'ın manası olduğuna inanan kimsenin kafir olduğu yönündeki fetvasını haklı olarak aktarmaktadır.¹⁰⁶ Bu tefsirin en açık örneği Nimetullah b. Mahmud en-Nehcivani'dir.

Şimdi konumuz olan “hurî” ve huri ile ilgili hususların sufi tefsirdeki incelenmesine dönelim.

Nimetullah Nahcivanî, “Onlar için İman edip Salih ameller işleyenlere (şunu) müjdele: Onlar için (ağaçları altında ırmaklar akar (her türlü meyvelerle süslenmiş cennetler vardır)... Onlar için orada tertemiz zevceler de var ve onlar o cennette ebedi olarak kalıcıdır.”¹⁰⁷ ayeti sadedinde şunları söyler:

“Onlar için orada zevceler var, Salih ameller ve halis niyetler vardır. O ameller cennete ulaştıracak engellerden arıdır, temizdir. Onlar cennet makamları içinde ebedidirler.”¹⁰⁸

“Korkup sakınanlar için Rablerinin katında, içinde temelli kalacakları, altında ırmaklar akan cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır.”¹⁰⁹

Bu ayet sadedinde de Nahcivani şunları kaydeder: Sizden korunanlar için Allah katında cennetler vardır. (Cennetler yüksek makam ve gezinti yerleridir.) Onların konakları altında nehirler akar ve onlar için cennette salih ameller ve güzel haller vardır. Bu haller, riyadan ve bidatlere meyiletmekten, cehalet çeşitlerini kazandıran nefsin hevalarından ve gafletlerden arıdır.¹¹⁰

“Onda (cennette) onlar için tertemiz kılınmış eşler vardır.”¹¹¹

¹⁰⁶ Es-Suyuti Celaleddin Abdurrahman, *el-İtkan fi Ulumi'l-Kur'an*, Mısır 1978, II, 235.

¹⁰⁷ Bakara, 2/25.

¹⁰⁸ Nahcivani, Nimetullah b. Mahmud, *el-Fevatihu'l-İlahiyye ve'l-Mefatihü'l-Gaybiyye*, Daru Asitane, İstanbul, trs. I/ 26.

¹⁰⁹ Al-i İmran, 3/15

¹¹⁰ Nahcivani, 1/100.

¹¹¹ Nisa, 4/57.

Nahcivani bu ayette geçen “tertemiz zevceleri” diğer müfessirlerden farklı olarak şöyle açıklar: “İlim, ayn ve hak olarak altında sonsuz ilahi tecellilere terettüp eden ruhi lezzetlerin olduğu cennetlere sokacağız... Allah’ın sıfat ve isimlerinin muktazalarından şekillenmiş ve onlarla müaneset edecek arkadaşlar vardır. Bu arkadaşlar tabiat kirlerinden temizdirler.”¹¹²

Burada görüldüğü gibi hurileri tabiat kirinden temiz arkadaşlar olarak tefsir eder.

İşari tefsir alimlerinden Muhammed b. Huseyin es-Sülemi, (ö.412 h.) “Çadırlar içinde ceylan gözlü huriler vardır.”¹¹³ Ayeti sadedinde Yahya b. Muaz’dan naklen şunları kaydeder:

O huriler ki hiç kimsenin onları anlatmaya gücü yetmez. Görenlerin gözleri güzelliklerinin son noktasını görmekten aciz kalır. Sanki aşk dilleri, akılların maksatlarını vahyederek konuşuyor. Görenlerin sevinç parmakları fitne deflerini, onların suretinde, def çalıyor gibi, şayet insanlar onları görse hayrette kalır. Allah onlar hakkında çadırlar içindeki huriler demiştir.¹¹⁴

İbni Arabi (ö.638 h.) ise tefsirinde “Sıra sıra dizilmiş tahtlara yaslanarak. Ve onları ceylan gözlü hurilerle eş yaptık.”¹¹⁵ Ayetin tefsirine dair şöyle der:

Onlardan ve her şeyden daha güzel olan, onların derecesindeki ruhaniyatlardan müteşekkil mukaddes suret ve mücerred cevherlerden eşlerle beraber kıldık.¹¹⁶

İbn Arabi, Rahman, 55/72. ayetini ise: Allahın isimlerinin perdeleri içerisinde örtülü, hatta vahidiyet ve ehadiyet perdesiyle örtülü, bu derecelerin altına inmezler, bunun üstünde de bir mertebe yok ki gözleri onlara dikilsin, dolayısıyla onlar buldukları derecede kalırlar şeklinde tefsir eder¹¹⁷

“Onlar için iri gözlü huriler vardır. Gün görmemiş inci misali...”¹¹⁸ ayetini tefsir ederken İbn Arabi şöyle diyor: “Allah’ın sıfatlarını-n tecellilerinden ve ceberut sıfatının mucerredatlarında ve bunların derecesinde olan mucered ruhlardan olan huriler(cesetten arı ruhlar) tatlılığında ve saflığında yeni denizden çıkarılmış tertemiz inci

¹¹² Nahcivani, 1/156.

¹¹³ Rahman, 55/72.

¹¹⁴ Sülemi, Muhammed b. el-Huseyn el-Ezdi, *Hakaiku’t-Tefsir*, Daru’l-Kutubi’l-İlmiyye, Beyrut, 2001, II/797.

¹¹⁵ Tur, 52/20

¹¹⁶ İbn Arabi, Ebu Bekir Muhyiddin Muhammed b. Ali *Tefsirü İbn Arabi*, Daru’l-Kutubi’l-İlmiyye, Beyrut, 2001. II, /274.

¹¹⁷ İbn Arabi, II, 291.

¹¹⁸ Vakıa 55/22, 23.

gibi(kabuklarında gizlenmiş inci mnişsaki) Bunlar gayb hazinelerinde ve gizliliklerinde zahir ehlinin gözlerinden gizlenmiştir.¹¹⁹

Yine İbn Arabi “Aynı yaşta tomurcuk sineler”¹²⁰ ayetinin tefsirini yaparken şöyle der:

İsim eserlerinin suretlerinden fiil cennetlerinde ve (A’raben) fiil ve şekil meyvelerinden üzümler, asar mehabetinin lezzetlerinden zencefil ve kafurla karışık dolu bardaklar. Çünkü asar ve efal cennetinin ehli bunun ötesinde ümitleri yoktur. Onlar asarler engeliyle müessir olan Allah’tan uzaklaşmıştır ve verilen nimetler vasıtasıyla vereni görmezler.¹²¹

İmam Sehl et-Tüstüri (ö. 283 h.) “Çadırlar içinde ceylan gözlü huriler vardır.”¹²² Ayetinin tefsirini yaparken şöyle der:

Bu cennetlerde eşlerinin dışındaki erkeklerden gözlerini kapatan eşler vardır. Dünyada iken gözlerini haram ve şüpheli şeylerden dünyanın lezzet ve zinetlerinden kapatan kimselere Allah (c.c.) cennette vaad ettiği gibi (Kasiratuttarf) gibi vasıflandırılan hurileri verecektir.

Mezkur ayetle ilgili Muhammed b. Sivar, Ebu Musa el-Aşariden rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasulu şöyle buyurmuştur: “Müminler için cennette beyaz inciden yapılmış bir çadır vardır. Uzunluğu otuz mildir. İçinde yaşayanlar birbirini görmezler.”¹²³

Yine Tüstüri, “İçinde temelli kalacakları altından ırmaklar akan cennetler, tertemiz eşler ve Allah’ın rızası vardır.”¹²⁴ Ayetinin tefsirinde şunları kaydeder: Onlar için temiz eşler vardır. Dünyada maruz kaldıkları kirlere temizdirler.¹²⁵

Netice olarak tasavvufi tefsirlerde huriler için farklı yorumlarla karşılaştık. Bu yorumların genelde Arap dili ifadelerine pek uymadığını fark etmek mümkündür. Bunun tamamen onların tercih etikleri Batıni yöntemden kaynaklandığını tahmin ediyoruz.

¹¹⁹ İbn Arabi, II/293.

¹²⁰ Nebe, 78/33.

¹²¹ İbn Arabi, II/379.

¹²² Rahman, 55/72.

¹²³ Tusturi, Ebu Muhammed Sehl B. Abdillah, *Tefsirü't-Tusturi*, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 2002, 159.

¹²⁴ Al-i İmran, 3/15.

¹²⁵ Tüstüri, 47.

3. BÖLÜM
AHİRETTE AİLE HAYATI

Ahirette Aile Hayatı

Erkek ve kadın olarak insanı keşfetmenin yol haritası Kur'an'dır. Kur'an'a göre insan; akıl ve şehvetten mürekkep bir varlıktır. İnsanın erkek ve kadın şeklinde bir çift olarak yaratılmasının hikmeti, dünya hayatını (eğlence ve oyundan ibaret de olsa) anlamlı kılmak, salih amel işleyenlere güzel bir hayat yaşatmaktır. Yalnızlık Allah'a mahsus olduğuna göre, erkek ve kadın birbirini tamamlayan cüzlerdir.

Kur'an ve sünnet; insan aklını besleyen bir gıda, şehvet ise; erkek ve kadını huzur ve sükûna eriştiren bir araçtır. Sevebilmek ve sevilme güzel bir duygudur. Sevgi göreceli bir kavramdır. Zira insandaki anne ve baba sevgisi ile başlayan bu duygu Kur'an, Hz. Muhammed (s.a.v.) ve Allah sevgisi ile doruğa ulaşır. Cenab-ı Hak müstesna, kainatta her şey zıddı ile kaimdir. Gündüz geceye muhtaç, kötülükler iyiliklere gebe, erkek dişiye meftundur.¹²⁶

Kur'an-ı Kerimde, dünyada iken Cenâb-ı Allah'ın emirlerini yerine getirip, yasaklarından kaçınan insanlar için Cennette eşsiz güzellik ve sonsuz nimetlerle mükafatlandırılacağına dair bazı ayetler geçmektedir.

Bu âyet-i kerîmeler; gözlerin görmediği, kulakların duymadığı ve insanoğlunun hayal bile edemediği nimet ve güzelliklerle dolu cennet hakkında fikir edinebilmemiz için Cenâb-ı Mevlâ tarafından sunulmuş renkli birer fotoğraf gibidir. Hiçbir fotoğraf aslının güzelliğini yansıtmaz. Allah Teâlâ cennet hayatının pek nefis bir hayat olduğunu söylemekte, bu güzelliklere düşkün olanların bu hayatı istemesini ve onu elde etmek için durmadan çabalamasını tavsiye etmektedir.

Ayetlere baktığımızda; *“Allah'ın azâbından korkup fenalıklardan sakınanlar (takvâ sahipleri), mutlaka cennetlerde ve pınar başlarında olacakları, onlara “Oraya selâmet ve emniyetle giriniz”¹²⁷ denileceği, onların gönüllerindeki her türlü kin ve hasedin sökülüp atılacağı, onlar artık köşkler de karşı karşıya oturup sohbet eden kardeşler olacakları, onların orada hiçbir yorgunluk duymayacaklar ve oradan çıkarılmayacakları ifade edildiğini görmekteyiz.”*

Muhammed Esed bu ayete şöyle yorum getiriyor: Yani hepsi onur ve itibar bakımından eşit ve buna bağlı olarak haset ve kıskançlıktan azade olacak...Bu

126 <http://www.ilkadimdergisi.com/181/hurfikir-abdulhamitozyayla.htm>

127 Hicr, 15/45.

“mutluluk tahtları”nın üstünde yada yücelmiş niteliği bazı yerlerde “altın işlemeli” yada “yükseğe çıkarılmış” ifadeleriyle dile getirilmiştir¹²⁸ der.

Diğer bir ayette ise; “*İyiler kesinlikle cennettir. Koltuklar üzerinde etrafları seyrederler. Yüzlerinde mutluluğun parıltısını görürsün.*”¹²⁹

Bu ayetler insanın dünyada yaptıklarına karşılık Allah’ın onları mükâfatlandığını ve her istediklerini onlara verdiğinin de göstergesidir.

Kur’an-ı Kerim’de; Bakara /25; Ali İmran /15; Nisa /57; Zuhur /70; Yasin /56 ; v.b. bir çok yerde aşağıdaki ayetin manasını içeren ayetler yer almaktadır.

“*Ve onlar için cennetlerde tertemiz zevceler de vardır ve onlar o cennetlerde ebedi olarak kalacaklardır.*”¹³⁰ buyrulmaktadır.

“*Onlar ve eşleri gölgelerde divanlara (tahtlara) yaslanmışlardır.*”¹³¹

Yukarıdaki ayetlerden de anlaşıldığı gibi Allah (c.c.) insanın fitratında var ettiği bir eşle beraber olma isteğini, dünya hayatının yanında ahiret hayatında da devam ettirdiğinin bir göstergesidir. Bu beraberlik ise dünyadaki gibi belli bir vakitle sınırlı değil aksine ebedi bir beraberlik, huzur ve mutluluk olacağını bildirmektedir.

İyi ve salih amel yapan insanların akıbetlerinin de iyi ve güzel olacağı ve bir çok nimetle nimetlendirilecekleri aşağıdaki ayetlerde bildirilmiştir.

“*Girecekleri Adn cennetleridir. Babalarından, eşlerinden nesillerinden iyi işler yapanlarla birlikte. Melekler de her kapıdan onların yanlarına girerler.*”¹³²

“*Ve yüceltilmiş eşler (i onlarla beraber olacak): Çünkü, Biz onları yenilenmiş bir hayatta tekrar var etmiş olacağız, Ve bakireler olarak dirilteceğiz, Sağdakiler için. Bir kısmı eski zamanlardan, bir kısmı da sonraki zamanlardan.*”¹³³

Muhammed Esed’in bu ayetlere getirdiği yorumunda: Ve onları bakireler yapmış olacağız. Cennetin bütün öteki sakinleri ile aynı imtiyazlara sahip olarak, “aynı vasıflara sahip olan kişiler,” yani “uyum içinde olanlar” anlamında kullanılmaktadır.

128 Esed, Muhammed, 520.

129 Mutaffifin, 83/22-24.

130 Bakara, 2/25.

131 Yasin, 36/56.

132 Ra’d, 13/23; Gafir, 40/8.

133 Vakı’a, 56/34-40.

Çünkü ister kadın ister erkek olsun, dürüstlük ve erdemliliğe ulaşmış olan herkesin eşit derecede fazilet sahibi olduğunu vurgulamaktadır, yahut alternatif olarak, birbirlerini aynı ölçüde cezbetmelerini ve böylece ruhsal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılıklı olarak tatmin etmelerini, yahut da her iki anlamı birden vurgulamaktadır¹³⁴ der.

O pınar başları, köşkler, bahçeler, üzerinde karşılıklı oturup sohbet edilen koltuklar, tepsiler içinde dolaştırılan meyveler, içecekler, ince ve kalın ipeklerden elbiseler, eşleriyle, iri gözlü hûrilerle selâmet ve emniyet içinde bir hayat... Hiçbir korku, endişe ve yorgunluğun, bu güzellikleri kaybedersem türünden hiçbir endişenin hissedilmediği bir âlem...Kin ve kıskançlıktan arındırılmış pırıl pırıl gönüllere sahip insanlarla dostça bir arada yaşamak... Bütün bunlar ne güzel ne hârîka ne emsâlsiz nimetler...

Bütün bunlara sahip olmanın tek şartı, âyet-i kerîmelerde belirtildiği üzere, Allah'ın azâbından korkup fenalıklardan sakınmak, kısacası takvâ sahibi olmaktır. Bunların mükafatı da Allah'ın katından bir lütuf olarak verilmektedir.

Ayetlerde de mükafat şu şekilde anlatılmaktadır.

*(Ey Muhammed) iman edip salih amellerde bulunanları müjdele. Gerçekten onlar için altlarından ırmaklar akan cennetler vardır. Kendilerine rızık olarak bu ürünlerden her biri yedirildiğinde: "Bu daha önce de rızıklandığımızdandır" derler. Bu onlara, (dünyadakine) benzer olarak sunulmuştur. Orada, onlar için tertemiz eşler vardır ve onlar orada süresiz kalacaklardır.*¹³⁵

Ayetler bize; dünyadakilere benzer ve daha güzel nimetler ve bu nimetlerin büyük ve eşsiz olanlarından tertemiz eşlerin verileceğini bildirmektedir.

Aşağıdaki ayetler de bu manayı içeren ayetlerdendir:

*De ki: "Size bundan daha hayırlısını bildireyim mi? Korkup sakınanlar için Rablerinin katında, içinde temelli kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır. Allah, kulları hakkıyla görendir."*¹³⁶

134 Esed, Muhammed, 1105.

135 Bakara, 2/25.

136 Al-i İmran, 3/15.

Elmalılı bu ayetlere şöyle yorum getiriyor: Her çeşit nimet bulunan bu güzel cennetler, bu daimi gönül alan ve henüz gizli vatanlar, bu tertemiz pak çiftler, o içinde bulunduğumuz geçici, aldatıcı, basit ve alçak hayattaki iştah çeken şeylerden daha güzel, çok daha hayırlıdır. Allah'ın tam anlamıyla bir rızası ise hepsinden büyük, her lezzetten yüksektir. Fakat bu güzel yurt, su güzel yuva herkese değildir. Dünyanın her an durmadan değişen ve geçici olan iştah çekici şeylerine sevgiyle bağlanmaktan sakınıp, kötü akibetten korunan muttakilere mahsustur. Böyle olmayanlar güzel yuvaya eremez, Rıdvan lezzetini bulamaz. Başında o geçici lezzetleri elde etmenin hırs ve çabasıyla yanar tutuşurlar, sonunda ondan mahrum kalmanın acısı ve azabı içindedirler. Bu korunma (ittika) da kuru laftan ve gösterişten ibaret bir korunma değildir. Allah, kullarının içini dışını, ne yapıp ne işlediklerini görür. İmanlarını şüpheden uzak olarak ikrar ve itiraf edip bu sayede günahlarına mağfiret dileyen, hiçbir lezzete imkan bırakmayan ateş azabından korunmalarını niyaz eden, sabırlı, sözlerinde, niyet, davranış ve işlerinde dürüst ve doğru olan, huşu içinde ibadet ve taata devam eden, mallarını Allah yolunda infak eden, karanlıkların aydınlığa, gafletlerin açıklığa ve uyanıklığa dönüştüğü o seher vakitlerinde istiğfar eyleyen kullarını görür ve gözetir, güzel yurdu ve en büyük rıdvanını böyle kullarına verir. Şu halde ta başta yürekten inanıp tasdik etmek ve imanını da hiç çekinmeden dil ile ikrar etmek, günahların bağışlanmasına ve azaptan korunmaya vesile ve sebep ise de, hiç şüphesiz en güzel sonuç ve en büyük rıza, sayılan özellikleri kendilerine huy ve alışkanlık edinmiş olan takva ve ibadet ehli müslümanlara aittir.¹³⁷

“Rabbimiz’ den olan mağfirete ve eni göklerle yer kadar olan cennete (kavuşmak için) acele edin; o, muttakiler için hazırlanmıştır.”¹³⁸

137 Yazır Elmalılı, II /323.

138 Al-i İmran, 3/133.

“... Kim Allah'a ve elçisine itaat ederse, onu altından ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlere sokar. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur.”¹³⁹

“İman edip salih amellerde bulunanları, altından ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlere sokacağız. Onda onlar için tertemiz kılınmış eşler vardır. Ve onları, 'ne sıcak-ne soğuk, tam kararında gölgeliğe' sokacağız.”¹⁴⁰

“Kendileri ve eşleri, gölgeliklerde, tahtlar üzerinde yaslanmışlardır. Orada taptaze-meyveler onların ve istek duydukları her şey onlarındır. Çok esirgeyen Rabb'dan onlara bir de sözlü "Selam" (vardır).”¹⁴¹ Buna benzer ifadeler başka ayetlerde de geçer. Bu ve bunun gibi nice ayet ahirette de aile hayatının devam edeceğini ve oradaki aile hayatı dünyadaki gibi sınırlı veya sıkıntılı değil aksine huzurlu, ebedi ve sonsuz bir mutluluk olacağı bildirilmiştir.

M. Esed eserinde; ayette geçen *zıll* kelimesinin asli anlamı “gölge”dir; böylece *zillen zalilen* ifadesi, “en ziyade gölge eden gölge” olarak çevrilebilir; Yani, “koyu bir gölge. Ancak eski Arapça kullanımında *zıll* kelimesi, aynı zamanda, “örtü” veya “sığınak” ve mecazi olarak “koruma” (Ragıb); ayrıca, “bir rahatlık, keyif ve bolluk durumu” veya kısaca “mutluluk” anlamlarında kullanılmıştır-*zıll zalil* terkinde ise “sonsuz mutluluk” anlamını ifade eder. Ki bu, “cennet” teriminin mecazi anlamlarıyla da uyumlu bir karşılıktır”¹⁴² şeklinde yorumlar.

“İçinde yaslanıp-dayanmışlardır; orada birçok meyve ve şarap istemektedirler. Ve yanlarında bakışlarını yalnızca eşlerine çevirmiş yaşıt kadınlar vardır. İşte hesap günü size va'dedilen budur. Şüphesiz bu, Bizim rızkıımızdır, bitip tükenmesi de yok.”¹⁴³

Bu ayete ise M. Esed şöyle yorum getirmiştir; Kur'an'ın birçok yerinde olduğu gibi, bu mutluluk, esenlik burada, dünyevi zevkleri çağrıştıran tasvirlerle ifade edilmiş “sonsuz mutluluk/esenlik” ve böylece insanın daha kolay tahayyül etmesi sağlanmıştır.¹⁴⁴

“Muttakilere gelince; muhakkak onlar, güvenli bir makamdadırlar. Cennetlerde ve pınarlarda, hafif ipekten ve ağır işlenmiş atlastan (elbiseler) giyinirler, karşılıklı

139 Nisa, 4/13.

140 Nisa, 4/57.

141 Yasin, 36/54-58.

142 Esed, Muhammed, 149-150.

143 Sad, 38/49-54.

144 Esed, Muhammed, 931.

(oturlar). İşte böyle; ve Biz onları iri gözlü hurilerle evlendirmişizdir. Orada, güvenlik içinde her türlü meyveyi istiyorlar; Orada, ilk ölümün dışında başka ölüm tadmazlar. Ve (Allah da) onları cehennem azabından korumuştur. Senin Rabbinden, bir fazl ve (lütuf) olarak. İşte büyük 'mutluluk ve kurtuluş' budur.”¹⁴⁵ " Özenle dizilmiş tahtlar üzerinde yaslanmışlardır. Ve Biz onları iri-ceylan gözlü hurilerle evlendirmişiz.”¹⁴⁶ Bu ayetlerde aile hayatı için gerekli olan ihtiyaçları detaya inerek bize aktarır. İstedikleri her şey onlara sunulacağı bildirilmektedir.

Aşağıdaki ayetlerde ise orada ne boş bir söz, nede saçma davranış olmadığını bildirir. Muttakilere hizmet eden civanların, gılmanların vasıflarını bildirir. “Onlara, istek duyup-arzuladıkları meyvelerden ve etten bol bol verdik. Orada bir kadeh kapışır-çekişirler ki, onda ne 'boş ve saçma bir söz', ne günaha sokma yoktur. Kendileri için (hizmet eden) civanlar, etrafında dönüp dolaşırlar; sanki (her biri) 'sedefte saklı inci gibi tertemiz, pırıl pırıl.' Kimi kimine dönüp sorarlar; Dediler ki: "Biz doğrusu daha önce, ailemiz (yakın akrabalarımız) içinde endişe edip-korkardık. Şimdi Allah, bize lütufta bulundu ve 'hücrelere kadar işleyen kavurucu' azaptan korudu. Şüphesiz, biz bundan önce O'na dua (kulluk) ederdik. Gerçekten O, iyiliği bol, esirgemesi çok olanın ta Kendisi'dir.”¹⁴⁷

Burada da bunca nimetlerle karşılaştıklarında cennetliklerin şaşırıklarını ve bunlara nasıl şükür ettiklerini gözlerimizin önüne sunar. Diğer bir ayette ise:

“Orada bakışlarını yalnızca eşlerine çevirmiş kadınlar vardır ki, bunlardan önce kendilerine ne bir insan, ne bir cin dokunmuştur. Şu halde Rabbiniz'in hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Sanki onlar yakut ve mercan gibidirler. Orada huyları güzel, yüzleri güzel kadınlar vardır. Şu halde Rabbiniz'in hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Otağlar içinde korunmuş huri kadınlar. Şu halde Rabbiniz'in hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Bunlardan önce kendilerine ne bir insan, ne bir cin dokunmuştur. Şu halde Rabbiniz'in hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Yeşil yastıklara ve çarpıcı güzellikteki döşeklere yaslanırlar.”¹⁴⁸

145 Duhan, 44/ 51,52

146 Tur,52/17-20.

147 Tur, 52/22,28.

148 Rahman, 55/45-78.

Elmalılı tefsirinde; onların içinde hayırlı ve faydalı güzeller vardır. Çadırlar içinde kocalarından başkasına bakmayan huriler vardır. Yani şurada burada dolaşan takımdan değil, evlerinin işleriyle meşgul namuslu, beyaz tenli, kara gözlü şekçin dilberler bulunmaktadır¹⁴⁹ demektir.

Cenneti hak edenlere, Cennette bakışlarını yalnız eşlerine tahsis eden, daha önce ne insan ve ne de cinlerin dokunmadığı, huyları güzel, yüzleri güzel olan, korunmuş tertemiz eşler verileceği bildirilmiştir. İşte Allah'ın lûtfu!

Yarışıp öne geçenler de 'Özenle işlenmiş mücevher' tahtlar üzerindedirler. Karşılıklı yaslanmışlardır.

“Çevrelerinde ölümsüzlüğe ulaşmış gençler dönüp dolaşır; Kaynağından (doldurulmuş) testiler, ibrikler ve kadehler, Ki bundan ne başlarını bir ağrı tutar, ne de kendilerinden geçip akılları çelinir. Arzulayıp-seçecekleri meyveler, Canlarının çektiği kuş eti. Ve iri gözlü huriler, Sanki saklı inciler gibi; Yaptıklarına bir karşılık olmak üzere (onlara sunulur); Orada, ne 'saçma ve boş bir söz' işitirler, ne günaha sokma.”¹⁵⁰

“ O gün, mü'min erkekler ile mü'min kadınları, nurları önlerinde ve sağlarında koşarken görürsün. "Bugün sizin müjdeniz, içinde ebedi kalıcılar (olduğunuz), altından ırmaklar akan cennetlerdir." İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur.¹⁵¹ Orada tahtlar üzerinde yaslanıp-dayanmışlardır. Orada ne (yakıcı) bir güneş ve ne de dondurucu bir soğuk görürler.”¹⁵²

Bu ayetlerde ise hayırda yarışıp öne geçenlere, özenle işlenmiş mücevher tahtlar, hizmet eden gençler, sarhoş etmeyen ve baş ağrıtmayan şaraplar, meyveler, kuş etleri ve istedikleri tüm nimetler sunulur. Yaptıklarına karşılık saklı inciler gibi korunmuş, iri gözlü huriler de onlara sunulur. Orada günaha girme ve saçma söz de yoktur denilmektedir.

Bütün bu ayetler ve müfessirlerin yorumları bize ahirette de bir aile hayatının olduğunu açıkça göstermektedir.

149 Yazır Muhammed, VII/387.

150 Vakıa, 56/10-40.

151 Hadid, 57/12.

152 İnsan, 76/11, 12.

3.1. Cennette Dünya Kadınlarının Durumu

Cennetteki dünya kadınlarını ele alan Kur'an-ı Kerim'in ayetlerine baktığımızda; Bakara süresinde *“Ve onlar için cennetlerde tertemiz zevceler de vardır ve onlar o cennetlerde ebedi olarak kalacaklardır”*.¹⁵³ buyrulmaktadır. Al-i İmran süresinde ise *“Allah'a karşı gelmekten sakınanlara, Rablerinin katında, altlarından ırmaklar akan ve orada ebedi olarak kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır.”*¹⁵⁴ şeklinde; Nisa süresinde ise *“Orada kendilerine tertemiz eşler de vardır ve onları ışık sızdırmayan bir gölgeliğe sokacağız.”*¹⁵⁵ şeklinde geçmektedir. Zuhuf süresinde ise cennetliklerin ve eşlerinin cennete girmeleri, orada ikramda bulunulmaları, eğlenmeleri: *“Haydi siz cennete girin. Siz ve eşleriniz ağırlandı sevindirileceksiniz.”*¹⁵⁶ şeklinde bahsedilirken Yasin süresinde ise *“Onlar ve eşleri gölgelerde divanlara (tahtlara) yaslanmışlardır.”*¹⁵⁷ Ra'd süresinde ise *“Adn cennetine girenler... Eşlerinden iyi olanlar... da kendileriyle beraber olurlar.”*¹⁵⁸

Ömer Nasuhi Bilmen bu ayeti: Evet o zatlar için (adn cennetleri) vardır ki, (onlara gireceklerdir) yani: Onlar için içlerinde aleddevam ikamet edecekleri cennetler mukadderdir. (Ve) o cennetlere kendileriyle beraber (babalarından ve zevcelerinden ve zürriyetlerinden) yani: Babaları, anaları, kardeşleri ve saire gibi bütün karipleri olup (selah-ı halde bulunmuş olanlar da) beraber gireceklerdir. Bu da onların haklarında başka bir atifet-i ilahiyedir. Bir kimse elbette o gibi kariplerinin de kendi yanında bulunmalarını arzu eder. Binaenaleyh o karipler de madem ki, selah-ı hal sahipleridir, ibadet ve taat hususunda dereceleri binisbe aşağı bulunsa da yine o zatlara bir lütf ve ikram için iltihak etmiş olacaklardır. Hatta deniliyor ki: Onların öyle toplanarak birbirlerine kavuşmaları, dünyadaki hallerini yad etmeler, sonra da öyle muazzam nimetlere nail olmaları kendileri için çok büyük bir zevk ve sürura vesile olacaktır. Ne bahtiyarlık!. Hatta (melekler de onların üzerlerine her kapıdan giriverirler) cennetlerin kendilerine mahsus pek kıymetli mücevherlerden yapılmış birçok kapıları vardır ki,

153 Bakara, 2/25.

154 Al-i İmran, 3/15.

155 Nisa, 4/57.

156 Zuhuf, 43/70.

157 Yasin, 36/56.

158 Ra'd, 13/23; Gafir, 40/8. ayette de benzer bir ifade geçmektedir.

meleklerin ehli cenneti ziyaret ve tebşir için o kapılardan vakit vakit girmeleri de o cennet neşin zatlar için başkaca bir vesile-i hürmet ve inşirahtır ¹⁵⁹ şeklinde açıklar.

Vakı'a süresinde ise “ *Ve yüceltilmiş eşler (i onlarla beraber olacak): Çünkü, Biz onları yenilenmiş bir hayatta tekrar var etmiş olacağız, Ve bakireler olarak dirilteceğiz, eşleri tarafından sevilen yaşıt genç kızlar, sağdakiler için, bir kısmı eski zamanlardan, bir kısmı da sonraki zamanlardan*”¹⁶⁰ şeklinde Kur'an-ı Kerim bir çok yerde bildirmektedir.

Ayetlerde geçen “ezvac” kelimesi, “zevc” in çoğulu olup “eş, çiftlerden her biri manasına gelmektedir. Muhammed Esed tefsirinde şöyle bir açıklama yapar. “Zevc (çoğulu ezvac) teriminin bir çiftin her iki tarafı –yani, hem dişiyi hem de erkeği– ifade ettiğini belirtmek gerekir.”¹⁶¹

Müfessirlerin yukarıdaki ayetlere getirdikleri yorumlara bir bakalım. Bakara süresinin 25. ayetine Ömer Nasuhi Bilmen; (Ve onlar için) o mümin, Salih kullar için (cennetlerde tertemiz) her kusurlardan beri (zevceler vardır.) Bu da ne büyük bir nimettir. Evet... Dünyadaki zevciyet hayatı da meşru, fazilet nezahatkarane olunca hayatımızın devamına, inkişaf ve ibtihacına pek güzel bir vesiledir. Demek ki bunlar ahiret hayatında da liyakatlı zatlar için birer büyük nimet mahiyetinde bulunacaktır.¹⁶² der. Muhammed Esed ise; onlar orada tertemiz eşler bulacaklar ve orayı mesken edinecekler.¹⁶³ şeklinde açıklar.

Bu ve benzeri ayetlere bir açıklık getirmesi itibariyle hadislere baktığımızda;

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “*Cennetlikler cennette yiyip içerler, ama büyük, küçük abdeste çıkmaz ve sümkürmezler. Sadece hoş kokulu bir geçirti ve ter çıkarırlar. İnsanın kendiliğinden nefes alması gibi, onlar da kendiliklerinden Cenâb-ı Hakk'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder, tekbir getirirler.*”¹⁶⁴

Cennetliklerin cennette yiyip içmesi bir ihtiyaçtan dolayı değil, eşi benzeri görülmemiş türlü türlü meyveleri, yiyecekleri, içecekleri yeme ve içme zevkini tatmak

¹⁵⁹ Bilmen Ömer Nasuhi, III/1644.

¹⁶⁰ Vakı'a, 56/34-40.

¹⁶¹ Esed, Muhammed, I/9

¹⁶² Bilmen Ömer Nasuhi, I/29.

¹⁶³ Esed, Muhammed, I/9

¹⁶⁴ Müslim, Cennet, 18. Ayrıca bk. Buhârî, Bed'ü'l-halk, 8.

içindir. Yeme içmenin hemen ardından, yiyip içilen şeyleri dışarı atma ihtiyacı hatıra geleceği için Resûl-i Ekrem Efendimiz (s.a.v.) ona da cevap lutfetmiş, son derece hoş ve latif olan bu yiyecek ve içeceklerin hafif bir geçirti ve ter ile kolayca dışarı atılacağını, üstelik bu geçirtinin ve terin, son derece hoş kokulu olduğu için kimseyi rahatsız etmeyeceğini belirtmiştir. .

Dünyada iken iman etmiş ve salih kullar sınıfına girmiş kadınlar "hûrîler"den de üstündürler. Çünkü onlar bir taraftan şeytanlarıyla, diğer taraftan nefisleriyle mücadele etmek zorundadırlar. Onlar, bu mücadelede galip gelerek, Hakk'ın rızasını kazanmış ve Cennete girmeyi hak etmişlerdir. Hûrîler ise kendi amelleri dolayısıyla cennete girmiş değiller. Allah onları, diğer nimetler gibi Cennet ehli için yaratmıştır. Peygamber (s.a.s)'in aşağıdaki hadisi bunu teyid etmektedir.

Ümmü Seleme (ö. 667), Peygamber (s.a.s)'e bir gün *"Ya Rasûlüllah! Dünyadaki cennet kadınları mı, yoksa Cennetteki hûrîler mi daha iyidir?" diye sorar. Rasûlüllah (s.a.s); "Dünyadaki kadınların üstünlüğü, yüzün astara üstünlüğü gibidir" diye cevap verir. Ümmü Seleme; "Niçin" deyince O, şöyle cevap verir; "Dünyadaki kadınlar namaz kıldıkları, oruç tuttıkları ve birçok ibadetlerde buldukları için."*¹⁶⁵ der.

M.Ali Sabuni ise; "Onlar için cennette, maddi ve manevi pislik ve kirlilerden temizlenmiş iri gözlü hurilerden eşler vardır."İbni Abbas (r.a.) : Bu eşler pislik ve hayızdan temizlenmişlerdir, der. Mücahit ise; "Hayız, nifas, büyük abdest, küçük abdest, sümük ve balgamdan temizlenmiştir." der. Hadiste, dünyadaki mü'min hanımların kıyamet gününde iri gözlü hurilerden daha güzel olacağı haber verilmiştir. Nitekim Yüce Allah Şöyle buyurmuştur: *"Gerçekten Biz hurileri yepyeni bir yaratılışla yarattık. Onları bakireler kıldık. Eşleriyle yaşıt ve onlara düşkündürler."*¹⁶⁶ Onlar orada devamlı kalacaklardır. "İşte bu tam saadettir. Mü'minler bu nimetler içinde emin bir yerlerdedir. Eşleriyle birlikte kesintiye uğramaksızın ebedi bir mutluluk içerisinde yaşarlar. Şeklinde tefsirinde zikreder.¹⁶⁷ İbni Kesir'in tefsirinde; İbn Ebu Talha İbn Abbas (ö.68/687)'dan nakleder ki, her türlü rahatsız edici pisliklerden arınmış eşler demektir. Katade: rahatsız edici ve kötü ğaliz karşılaşılan şeylerden arınmışlardır der. Katade'den bir başka rivayette de hayız ve rahatsızlık yoktur anlamına olduğu

165 Mevdudi, VI/81.

166 Vakı-a, 56/35-37.

167 Es-Sabuni, M.Ali,I/72.

nakledilir.¹⁶⁸ benzer yorumları Ahmed Davudoğlu; Hayız gibi, kir gibi, kötü huy gibi şeylerden tamamen temiz der.¹⁶⁹ Hicazi'de benzer manaları ifade eder.¹⁷⁰ der. Kısaca tertemiz, kusursuz ve eşsiz güzellikte eşler demektirler.

Elmalılı Hamdi Yazır ise; Her çeşit nimet bulunan bu güzel cennetler, bu daimi gönül alan ve henüz gizli olan vatanlar, bu tertemiz pak çiftler, o içinde bulunduğumuz geçici, aldatıcı, basit ve alçak hayattaki iştah çeken şeylerden daha güzel, her lezzetten daha yüksektir.¹⁷¹ Seyyid Kutub (ö. 1906/1967) ise; Ahirette tertemiz zevceler verilecektir. Tertemiz diye vafedilen bu zevcelerdeki nezahet ve yükseklik, dünya hayatlarındaki arzu ve lezzetlerinin fevkinde bir fazilettir.¹⁷²

Dünya kadınlarından bahseden bir diğler ayet ise Nisa süresinde geçen “orada kendilerine tertemiz eşler de vardır ve onları ışıık sızdırmayan bir gölgeye koyacağız.” ayetidir ki müfessirler yukarıda zikrettiğimiz yorumların aynısını veya benzerlerini tefsirlerinde zikretmişlerdir.

Aynı konuyla alakalı diğler bir ayet ise; Yasin süresinde geçen “*Doğrusu bugün, cennetlikler eğlenceyle meşguldürler. Onlar ve eşleri gölgeliklerde, tahtlar üzerine yaslanmışlardır*”.¹⁷³ Hicazi tefsirinde bu ayetle ilgili olarak; “Onlar nimetleriyle lezzet bulmakta olduklarından dolayı, bugün sizi düşünmezler ve hatırlamazlar. Evet, cennetlikler nimetlerle, lezzetlerle meşgul olmaktadırlar. Cehennemi ve cehennemlikleri hatırlamazlar. Cennetliklerle eşleri koyu ve geniş gölgelerde, koltuklarda ve divanlarda yaslanmış vaziyette birbirleriyle sohbet edip nimetlerden istifa etmekte ve bol rızıkla rızıklandırılmaktadır”¹⁷⁴ der.

Seyyid Kutub bu ayetle ilgili olarak Tefsirinde; Cennet ehli, içinde yüzdükleri sayısız ve sınırsız nimetlerle meşgul ve mesutturlar. Onlar koyu ve tatlı gölgeliklerde eğlenirler, o havanın nesimiyle mest olurlar. Zevceleriyle beraber tahtlar üzerine kurulup rahat rahat vakit geçirirler¹⁷⁵ demektir.

168 İbni Kesir, II/230., I/35.

169 Davutoğlu Ahmet, *Tibyan Tefsiri*, sad. Süleyman Fahir, Akpınar yay, İstanbul, 1980, I/35.

170 Hicazi, Furkan Tefsiri, I/258.

171 Elmalılı, II/323.

172 Kutub, Seyyid, *Fizilâl-il Kur'an*, Hikmet Yay. trc. M.Emin Saraç, İ.Hakkı Şengüler, Bekir Karlığa, İstanbul, 1980, II/233-234.

173 Yasin, 36/55-36.

174 Hicazi, V/208-209.

175 Kutub, Seyyid, XII/276.

Görüldüğü gibi mü'min eşler yaptıkları hayırlı iş ve salih amel sonucu ahirette çok güzel ve eşsiz bir mükafatla mükafatlanacaklardır. Bu onlar için ne güzel bir akibet (sonuçtur)tir.

Ömer Nasuhi Bilmen Vakı-a süresindeki 34-38 arasındaki ayetleri diğer bir vecihe göre de bundan murad, cennet kadınlarıdır ki, onlar yüksek bir mahiyette, pek güzel ahlakı haiz, kocalarıyla hemnişin bulunacaklardır. Cennetteki kadınları, o kocalarıyla hemfiraş olacak refikaları bir halkı cedit ile vücuda getirdik veya onları ibtidaen yaratılmış kadınlar kıldık. Cennetlerdeki kadınların bir kısmı, yeniden ehli cennet için yaratılmış hurilerden, pek güzide, bakire nisa taifesinden ibarettir. Bir kısmı da dünyadaki iman sahibesi olan kadınlardır ki, dünyada iken ihtiyare olsalar bile cennette yeniden genç bir hale geleceklerdir

İşte (onları) O cennet kadınlarını kocaları onları daima bakire bir halde bulacaklardır. Onlardan maksad, ya hurül'ayn denilen kadınlardır ki, onlar bilaveladetin yaratılmışlardır. Ve o kadınları (kocalarına düşkün) onları ziyadesiyle sever bir fitratta yarattık. Ve onların yaşları müsavi bulunacaktır. Kendileri de kocaları da otuz üçer yaşlı gibi bir vaziyet alacaklardır. O güzide kadınlar, böyle mümtaz bir suretle inşa edilmişlerdir, saha-i hilkate çıkarılmışlardır. Onlar, ashabi yemine ita olunacaklardır.¹⁷⁶ Dünyada iman etmiş olan kadınlar ihtiyar olsalar bile ahirette hepsi otuz üç yaşında, (kocalarıyla) birbirine yaşıt hale getirileceklerdir şeklinde açıklamaktadır. Aşağıdaki hadislerde söylenenleri desteklemektedir.

İbnü Cerir, Tirmizi ve daha başkalarının Enes (r.a)'den rivayetlerinde, Resulullah (s.a.v.) buyurmuştur ki: “Bu yeniden yaratılan kadınlar, dünyada kocamış ve buruşmuş kadınlardır.”¹⁷⁷ Taberani (ö. 360/970), İbnü Ebi Hatim ve daha bazı alimlerin rivayetlerine göre Selemetü'bnü Mirsed-i Cu'fi (r.a.) demiştir ki: “Resulullah (s.a.v.)'ı “İnna enşe'na hünne inşâen” ayeti ile ilgili olarak işittim, şöyle diyordu: “Bunlar, ister dul, ister bekar olsun dünyadaki kızlar ve kadınlardır.”¹⁷⁸ Tirmizi'nin “Şemal”de rivayet ettiği üzere Resulullah (s.a.v.)'a bir kocakarı geldi ve ona: “*Ya Resulullah Allah'a dua et beni cennete koysun.*” dedi. Resulullah: “*ey falancanın annesi, cennete*

176 Bilmen ,Ömer Nasuhi, VIII/3603.

177 Tirmizi, *Tefsiru Sureti* 56/5.

178 Suyuti, VIII/15.

asla kocakarı girmez.”¹⁷⁹ Buyurdu. Bunun üzerine kadın ağlayarak döndü. Resulullah buyurmuştur ki: “Şüphesiz biz onları yeni bir yaratılışla yaratmışızdır. “Yaratıp da onları hep bekar kılmışızdır.” Öyle ki “uruben” hep güzel kadınlar olarak. Urub, arubun çoğuludur. Bu kelimenin üç farklı tefsiri vardır.

1) Kocalarını çok seven kadınlar.

2) Cilveli, nazlı edalı kadınlar.

3) Güzel söz söyleyen kadınlar. Şüphesiz cilve ve anlatım güzelliği de, sevginin en latif sebeplerinden ve edalı kadının şiarındandır. Hep aynı yaşıt, yani yaşları da eşit, hep birbirine denktir. Tirmizi'nin Muaz'dan rivayet ettiği bir hadiste şöyle denilmiştir: “Cennet ehli cennete tüysüz, bıyıkları henüz terlemeye başlamış, gözleri sürmeli, otuz-otuz üç yaşlarında girerler”¹⁸⁰ şeklinde bir izah tarzı da var.¹⁸¹

Diğer bir ayeti Sabuni tefsirinde; Yüksek, serilmiş ve yumuşak yataklardadırlar. Hadiste şöyle buyrulmuş: “Yatakların yüksekliği gök ile yer arası kadardır. İkisi arasındaki mesafe, beş yüz yıllık yoldur.”¹⁸² Alusi şöyle der: “Çıkma ve inme bakımından bu uzak görülemez. Çünkü o alem, senin aklının eremeyeceği başka bir alemdir.”¹⁸³ Mü'min, üzerine oturmak istediğinde yataklar alçalır sonra onu yükseltir. Allah'ın her şeye gücü yeter der.

Konuyla alâkalı hadislere baktığımızda şunları görürüz;

Ebû Mûsâ el-Eş'arî (Ö. 44/666) (r.a.)'den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Şüphesiz mümin için cennette, altmış mil yükseklikte içi boş inciden yapılmış bir çadır vardır. Orada müminin gidip ziyaret ettiği aileleri vardır. Fakat bu aileler birbirlerini görmezler.”¹⁸⁴

Bu hadisten anlaşıldığına göre, inciden yapılmış olan bu muazzam çadırın eni ve boyu altmışar mil uzunluğundadır. Üstelik onun dört bir köşesinde, müminin eşinden ve hizmetkârlarından meydana gelen birer ailesi bulunacaktır. Bir mil 1800 metreden

179 Tirmizi, Şemail, s.117-118.

180 Tirmizi, Cennet, 8, 12, Şemail, s. 117-118; Darimi, Rikak, 104; Ahmed b. Hanbel, 2, 295, 343; 5, 232, 240,243.

181 Elmalılı, VII/400.

182 Tirmizi, Tefsir, 57,3294.

183 Alusi, 27/141.

184 Müslim, Cennet, 23-25. Ayrıca bkz. Tirmizî, Cennet, 3.

fazla olduğuna göre, 110.000 metreden daha büyük bir yerde ailelerin birbirini görmemesi tabiidir. Cennette iyi kullarına altından, gümüşten ve daha başka değerli madenlerden yapılma köşkler, saraylar ikram edeceğini vaad buyuran yüce Mevlâ, tek bir inciden böylesine büyük evler, çadırlar yapmak suretiyle, kullarına kudretinin çeşit çeşit örneklerini de gösterecektir.

Yine Ebû Saîd el-Hudrî (r.a.)’den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Cennetlikler, kendilerinden yüksekteki köşklere oturanları, aralarındaki derece farkı sebebiyle, sizin sabaha karşı doğu veya batı tarafında, gökyüzünün uzak bir noktasında batmak üzere olan parlak ve iri bir yıldızı gördüğünüz gibi göreceklerdir.” Bunun üzerine ashâb-ı kirâm: - Yâ Resûlullah! O yerler, peygamberlere ait ve başkalarının ulaşamayacağı köşkler olmalıdır, dediler.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Evet, öyledir. Canımı kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, o yerler, Allah’a iman edip peygamberlere bütün benlikleriyle inanan kimselerin de yurtlarıdır.”¹⁸⁵

Allah’a hakkıyla kulluk edenler peygamberlerin ulaştığı makama ulaşabilecekler, onlara sunulan tüm nimetlerden onlarda istifada edebilecekler. Cennette güneş doğup batmayacak, dolayısıyla bildiğimiz mânada gün mefhumu olmayacaktır. Bununla beraber hadisimiz, henüz bilmediğimiz bir şekilde gün ve hafta anlayışının olacağını göstermektedir.

Mahiyeti hakkında bilgi verilmeyen, belki bir gezinti yeri olan veya cennetliklere birtakım hediyeler sunulan bu çarşıda dolaştıkları sırada, cennetin burcu burcu kokularını getiren bir rüzgâr esecek, oradakilerin hem yüzleri ve vücutları hem de elbiseleri eskisinden daha güzel olacaktır.

Görüldüğü üzere Peygamber Efendimiz, muhtelif hadislerinde bize cennet hayatından bilgiler sunarken, orasının bitip tükenmeyen bir güzellikler diyarı olduğunu anlatmış, böylece bizi, Cenâb-ı Hakk’ın bu eşsiz nimetlerini elde etmek için çalışıp çabalamaya teşvik etmiştir. Cennet güzellikler ülkesidir. Cennetliklerin güzelliği artacak, eksilmeyecektir. Cennette eşlerin birbirlerine olan sevgileri de artacaktır.

185 Müslim, Cennet, 11.

Sehl İbni Sa'd (r.a.)'den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Cennetlikler, yükseklerdeki köşkleri, sizin gökyüzündeki yıldızla baktığınız gibi seyredeceklerdir.”¹⁸⁶ Şu âyette: “*Korkuyla ve umutla Rablerine yalvarmak üzere ibadet ettikleri için vücutları yataklardan uzak kalır ve kendilerine verdiğimiz rızıktan da başkalarına harcarlar. Yaptıklarına karşılık olarak onlar için ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez*”¹⁸⁷ İnananların yaptığı iyiliklerin ve salih amelin karşılığında Rabbimizin lûtfu ve merhameti ne büyük.

Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Cennetlikler cennete girince bir kimse şöyle seslenir:

Siz cennette ebediyyen yaşayacak, hiç ölmeyeceksiniz; hep sağlıklı olacak, hiç hastalanmayacaksınız; hep genç kalacak, hiç yaşlanmayacaksınız; hep nimet ve mutluluk içinde yaşayacak, hiç keder ve sıkıntı çekmeyeceksiniz.”¹⁸⁸

“*Biz cennet kadınlarını, yeni bir yaratılışla yarattık ve onları enteresan bir şekilde eşsiz olarak yarattık.*”¹⁸⁹ İbn Abbas şöyle der: Saçları ağarmış ihtiyar kadınları Yüce Allah, yaşlanıp kocadıktan sonra, başka bir yaratılışla yaratacak.¹⁹⁰

Kadınların yeniden yaratılmasından maksat şudur: Yüce Allah onları cennette, dünyadakinin aksine, başka bir yaratılışla son derece güzel yaratacaktır. İhtiyar olan gençleşecek, çirkin güzelleşecektir. Mevdudi Tefsirinde; Cennet ehlinin hanımları bu dünyadaki kadınlar olacaklardır. Çünkü onlar dünyada iken iman etmişler, Salih amel işlemişler. İman ve salih amelleri dolayısıyla cenneti hak etmişlerdir. Onlar eğer isterlerse kocaları cennet ehli ise, kocalarıyla beraber olurlar. Kocaları cennet ehli değilse, Allah (c.c.) onları salih kimselerle evlendirir.¹⁹¹ der. Sabuni ise; O cennetlerde, ahlakı güzel, yüzleri parlak salih kadınlar vardır şeklinde yorum getirirken,¹⁹² Ömer Nasuhi Bilmen ise tefsirinde şöyle açıklama yapar; O cennetlerde her biri pek güzide ahlak ile, pek latif sima ile muttasıf bulunmaktadırlar. Allah (c.c.), onları öyle nezih, mümtaz bir sürette yaratmıştır.¹⁹³ der.

186 Buhârî, *Rikak*, 51.

187 Secde, 32/16-17; Müslim, Cennet, 5.

188 Müslim, Cennet 22. Ayrıca bkz. Tirmizî, *Tefsîru'l-Kur'ân* ,41.

189 Vakıa, 56/35-36.

190 Hazin, Alaaddin Ali b. Muhammed, *Lubab'üt te'vil fi me'anit-tenzil*, Kahire, 1891, IV/18.

191 Mevdudi, VI/81.

192 Sabuni, M. Ali, VI/281.

193 Bilmen Ömer Nasuhi, VII/3583.

Cennet kadınları, bekâretleri bozulmamış, kocalarına hem düşkün, hem cilveli, nazlı, işveli bir yapıda olup, maddi ve manevi tüm pisliklerden arındırılmış, kalplerinde kin, nefret, tasa vb. den arındırılmış, çirkin, kötü, boş söz ve yalandan söylemekten uzaklaştırılmış, bedenleri çok güzelleştirilmiş, göğüsleri tomurcuklanmış şekilde, hepsi otuz üç yaşında akran olarak yeni baştan yaratılmış olacaklardır. Bunun yanında cennet ehli olan cennet kadınları her yönden hurilerden üstün olacaklardır. Bunun sebebi ise iman etmeleri ve iman etmenin gereklerini yerine getirmeleridir.

3.2. Cennette Ailevi Hayat

Kur'an-ı Kerim'in ayetlerine baktığımızda cennette cinsel hayatın olacağı bildirilmiştir: Bakara süresinde *“Ve onlar için cennetlerde tertemiz zevceler de vardır ve onlar o cennetlerde ebedi olarak kalacaklardır”*¹⁹⁴, buyrulmaktadır. Al-i İmran süresinde ise *“Allah'a karşı gelmekten sakınanlara, Rablerinin katında, altlarından ırmaklar akan ve orada ebedi olarak kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rızası vardır.”*¹⁹⁵ şeklinde; Nisa süresinde ise *“Orada kendilerine tertemiz eşler de vardır ve onları ışık sızdırmayan bir gölgeliğe sokacağız.”*¹⁹⁶ şeklinde geçmektedir. Zühruf süresinde ise cennetliklerin ve eşlerinin cennete girmeleri, orada ikramda bulunulmaları, eğlenmeleri: *“Haydi siz cennete girin. Siz ve eşleriniz ağırlanıp sevindirileceksiniz.”*¹⁹⁷ şeklinde bahsedilirken Yasin süresinin ayetlerinde ise *“Onlar ve eşleri gölgelerde divanlara (tahtlara) yaslanmışlardır.”*¹⁹⁸ Ra'd süresinde ise *“Adn cennetine girenler... Eşlerinden iyi olanlar... da kendileriyle beraber olurlar.”*¹⁹⁹ Vakı'a süresinde *“ Ve yüceltilmiş eşler (i onlarla beraber olacak): Çünkü, Biz onları yenilenmiş bir hayatta tekrar var etmiş olacağız, ve bakireler olarak dirilteceğiz, eşleri tarafından sevilen yaşıtlı genç kızlar, kitapları sağdan verilenler için, bir kısmı eski zamanlardan, bir kısmı da sonraki zamanlardan.”*²⁰⁰ Ayetlerden de anlaşıldığı gibi cennette de cinsel hayatın olduğu bildirilmektedir. Ailevi hayat insanın yaradılışı gereği bir ihtiyaçtır. Allah (c.c.) hem bu dünyada hem de ahirette insanları iki çift olarak var

194 Bakara, 2/25.

195 Al-i İmran, 3/15.

196 Nisa, 4/57.

197 Zuhruf, 43/70.

198 Yasin, 36/56.

199 Ra'd, 13/23; Gafir, 40/8.

200 Vakı'a, 56/34-40.

etmiştir. Dünyadakinden farklı olarak eşler hep otuz üç yaşında yaşıt olarak yaratılacaklardır. Gölgelekler altında, divanlara yaslanacaklardır. Cennette en güzel şekilde ağırlandı ve sevindirileceklerdir. Bu sağdakiler için ne mutlu bir akibettir.

Yukarıda ki ayetlerde geçen “ezvac” kelimesi, “zevc” in çoğulu olup “eş, çiftlerden her biri manasına gelmektedir. Muhammed Esed tefsirinde şöyle açıklama yapar. “Zevc (çoğulu ezvac) teriminin bir çiftin her iki tarafı –yani, hem dişiyi hem de erkeği– ifade ettiğini belirtmek gerekir.”²⁰¹

Müfessirlerin yukarıdaki ayetlere getirdikleri yorumlara bir bakalım. Bakara süresinin 25. ayetine Ömer Nasuhi Bilmen; (Ve onlar için) o mümin, Salih kullar için (cennetlerde tertemiz) her kusurlardan beri (zevcelerde vardır.) Bu da ne büyük bir nimettir. Evet... Dünyadaki zevciyet hayatı da meşru, fazilet nezahatkarane olunca hayatımızın devamına, inkişaf ve ibtihacına pek güzel bir vesiledir. Demek ki bunlar ahiret hayatında da liyakatlı zatlar için birer büyük nimet mahiyetinde bulunacaktır.²⁰² Muhammed Esed ise; Onlar orada tertemiz eşler bulacaklar ve orayı mesken edinecekler.²⁰³

Cennette Cennet kadınlarının varlığının yanında birde ahirette cinsel hayatın olduğunu gösteren ayetlerde hurilerden bahsedilir. Bu ayetler ise:

*“Oralarda gözlerini yalnız erkeklerine çevirmiş ve daha önce ne insan ne de cinlerin dokunmuş olduğu eşler vardır.”*²⁰⁴ Ömer Nasuhi Bilmen ayetleri şöyle izah eder: (Onlar da) O cennetlerde (nazarlarını) yalnız kendi kocalarına (hasretmiş kadınlar vardır ki, kendilerine) o kadınlara (onlardan mukaddem) o cennetlerdeki kocalarından evvel (ne bir insan ve de bir cin dokunmuştur.) onlar bâkire bir halde bulunmuşlardır, bâkire olarak kocalarına mahsus birer mümtâz nimetlerdir.²⁰⁵ der. Seyyid Kutub ise; Bakışları da, duyguları da tertemizdir, iffet doludur onların. Eşlerinden başkalarına gözleri ilişmez. Tertemizler, ne bir insan ne de bir cin eli değmiştir. Bunlarla beraber parıl parıl parlarlar, bembeyazdırlar²⁰⁶ şeklinde mana verir. Elmalılı; taze kızlar diye

201 Esed, Muhammed, I/9.

202 Bilmen, Ömer Nasuhi, I/29.

203 Esed, Muhammed, I/9.

204 Rahman, 55/56, 74.

205 Bilmen, Ömer Nasuhi, VII/3580, 3583.

206 Kutub, Seyyid, XIV/232, 233.

ifade ederken, İbni Kesir ve M.A. Sabuni; bâkireler derler, Seyyid Kutub ise; genç kızlar demiştir.

Yani cennetteki eşlerinden önce onlara ne insan eli ne de cin eli dokunmamış ve bakire olarak eşlerine hizmet edeceklerdir. Bakışlarını sadece kocalarına tahsis etmişlerdir.

Diğer bir ayette aynı manayı içeren bilgiler vardır. “Yanlarında el değmemiş, bakışlarını yalnız erkeklerine çevirmiş ceylan gözlüler vardır...” Seyyid Kutub; Bunlar haya ve iffetleri icabı gözlerini sahiplerinden başkasına dikmeyen hurilerdir.²⁰⁷ Gözlerini bir şeye diken, başka şeye bakmayan kadınlar²⁰⁸ diye ifade ederken, Hicazi, Mevdudi, Sabuni ve Elmalılı da benzer manayı ifade eder.

Ahirette ailevi hayatın olduğuna dair diğer ayet ve hadislere bakalım:

Peygamberimiz (s.a.v.), "Cennet ehlerinden bir erkek, beş yüz hûri, dört yüz bin kız ve sekiz bin tane de dul ile evlenir. Onların her biriyle eğlenmesi ve geçirdiği zaman, dünyada geçirdiği hayatı kadardır" demişti.²⁰⁹ Kuran'a göre cennetteki "*çadırlarda-kocalarına hasredilmiş-hûriler vardı(-r).*"²¹⁰ ve "*Gerçekten biz, -dünyada kocamış olarak ölen kadınları gençleştirip cennette, onları yepyeni bir yaratılıştta yaratmışızdır. Böylece onları hep bâkir kızlar yaptık" deniyordu.*"²¹¹ buradan da anlaşılan ihtiyar olarak ölseler de cennette genç ve bakire olarak diriltileceklerdir. Hem dünyada yaşayıp cenneti hak etmiş kadınlar vardır, hem de huriler vardır bunlarla ahiretteki cinsel ilişki devam eder.

Abdullah Aydın eserinde Hazreti Muhammed (s.a.v.)'in şu hadisine yer vermiştir: "*Cennete gireceklerin her biri, Allah'ın kendisi için yarattığı yetmiş iki zevce ile cinsi münasebette bulunacağı gibi imanları ve amelleri sebebiyle cennete girmiş dünya kadınlarından olan iki eşi ile de cinsi münasebette bulunacaktır... Kişi, bu eşi yanında iken, ne o eşinden, ne de eşi kendisinden bıkkınlık duyar. Her yaklaşmasında eşini bâkire bulur.*"²¹² "*Orada (cennette) nefislerin arzu ettiği ve gözlerin hoşlandığı*

207 Saffat, 48; Bkz. Kutub, Seyyid, XII/312.

208 Hicazi, V/231.

209 İbn-i Kesir, IV/ 251

210 Rahman, 55/72.

211 Vakıa,56/35-37.

212 Aydın, Abdullah, *İslâma Göre Kadın ve Cinsel Meseleler*, y.y., İstanbul, 1988, 384.

her şey vardır ve siz orada ebedi kalacaksınız."²¹³ Ailevi hayatta nefislerin arzu ettiği şeylerdendir. Dolayısıyla bu ayetler, cennette ailevi hayatın da bulunduğu işaret etmektedir. Orada da insanların tatmin olacağı her şey vardır.

3.3. Cennet Nimeti Olarak Huri

Cennet ve cennetin içindeki nimetlere baktığımızda:

Cennet, "cann" kökünden geliyor. "Bir bedevinin özlemlerine uygun düşen biçimde, "sık dal ve yapraklarıyla yeri gölgelendiren hurmalık ve bağ" anlamındadır. Gönlünün çekeceği her türlü yemek ve etler, türlü koku ve lezzetli şerbetler, pâk şarap boldur. "Hûr" (Huri) denilen cennet kızları vardır. Zafaran, misk, amber ve kâfurdan yaratılmış olan bu cennet kızları, o kadar saydamdırlar ki, kemiklerinin iliği yetmiş kat ipekli elbiselerin altından görünür. Cennete giren mümini, bu kızlardan biri karşılar. Daha birçok kız onun hizmetine hazırdır. Mümin, yaptığı hayır işleri oranında, cennet kızlarından her biri ile istediği kadar yaşar; bununla birlikte kızlar daima bâkire kalırlar. Bütün bunlar Kuran' da ayrıntılarıyla anlatılır ve Allah ile müminler arasında cennet konusundaki bu anlaşma, bir tür ticari değişime benzetilir."²¹⁴

Ayetlerde cennete nasıl yer verildiğine baktığımızda:

*"Allah, mümin erkeklere ve mümin kadınlara içinde ebedi kalmak üzere, altından ırmaklar akan cennetler ve Adn Cennetlerinde güzel meskenler vadetmiştir. Allah'tan olan hoşnutluk ise en büyüktür. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur."*²¹⁵
*"Hiç şüphesiz Allah müminlerden karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, (bu) Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da O'nun üzerine gerçek olan bir vaaddir. Allah'tan daha çok ahbine vefa gösterecek olan kimdir? Şu halde yaptığınız bu alış-verişten dolayı sevinip-müjdeleşiniz. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur."*²¹⁶

Onlar, Adn Cennetlerine girerler.

213 Zuhruf, 42/71.

214 Avcıoğlu, Doğan, *Türklerin Tarihi*, y.y., trs., 1087.

215 Tevbe, 9/72.

216 Tevbe, 9/111.

Babalarından, eşlerinden ve soylarından 'salih davranışlarda' bulunanlar da (Adn Cennetlerine girer). Melekler onlara her bir kapıdan girip (şöyle derler *"Sabrettiğinize karşılık selam size. (Dünya) Yurdun(un) sonu ne güzel."*²¹⁷ Görüldüğü gibi Salih amelleri sayesinde cenneti hak edenlere altlarından ırmaklar akan adn cennetleri vaad edilmiştir.

Bu yaptıkları sabretmeleri sonucu onlara verilen ne eşsiz mükâfattır.

Aşağıdaki ayetlerde cennet ve cennetliklerin hali şöyle anlatılıyor:

*"Gerçekten takva sahibi olanlar, cennetlerde ve pınar başlarındadır. Oraya esenlikle ve güvenlikle girin. Onların göğüslerinde kinden (ne varsa tümünü) sıyırp-çektik, kardeşler olarak tahtlar üzerinde karşı karşıyadırlar. Orada onlara hiçbir yorgunluk dokunmaz ve onlar oradan çıkarılacak değildirler."*²¹⁸

*"Şüphesiz iman edip salih amellerde bulunanlar ise; Biz gerçekten en güzel davranışta bulunanın ecrini kayba uğratmayız. Onlar; altından ırmaklar akan Adn Cennetleri onlarındır, orada altın bileziklerle süslenirler, hafif ipekten ve ağır işlenmiş atlastan yeşil elbiseler giyerler ve tahtlar üzerinde kurulup-dayanırlar. (Bu,) Ne güzel sevap ve ne güzel destek."*²¹⁹ Diğer bir ayette ise cennet şöyle vafedilmiş;

*"Hiç şüphesiz Allah, iman edenleri ve salih amellerde bulunanları altından ırmaklar akan cennetlere sokar, orada altından bileziklerle ve incilerle süslenirler; oradaki elbiseleri ipek(ten)tir. Onlar, sözün en güzeline iletilmişlerdir ve övülen doğru yola iletilmişlerdir."*²²⁰ *"Adn Cennetleri (onlarındır); oraya girerler, orada altından bileziklerle ve incilerle süslenirler. Ve orada onların elbiseleri ipek(ten)dir."*²²¹ *Gerçek şu ki, bugün cennet halkı, 'sevinç ve mutluluk dolu' bir meşguliyet içindedirler."*²²²

"Orada bakışlarını yalnızca eşlerine çevirmiş. (öyle) kadınlar vardır ki, bunlardan önce kendilerine ne bir insan, ne de bir cin dokunmuştur."

"Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Sanki onlar yakut ve mercan gibidirler. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?"

217 Rad, 13/23,24.

218 Hicr, 15/45, 48.

219 Kehf, 18/30, 31.

220 Hac,21/23, 24.

221 Fatır, 43/32-35.

222 Yasin, 36/49.

İhsanın karşılığı ihsandan başkası mıdır? Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Bu-ikisinin ötesinde iki Cennet daha var. Şu halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz? Alabildiğine yemyeşildirler.”²²³

Mevdudi tefsirinde Rahman suresinin 56. ayetini şöyle açıklar: Kadının en önemli özelliği onun hayası ve iffetidir. Bu yüzden Allah Teâlâ, Cennetin nimetlerini beyan ederken, kadının güzelliğinden önce hayasını ve iffetini zikretmiştir. Güzül kadınlar, kulüp, gazino ve sinemalarda görülebilir. Nitekim güzellik yarışmaları tertiplendiğinde, seçkin ve en güzel kadınları bir araya toplarlar. Ancak bu kadınlara sadece zevk sahibi olmayan kimseler ilgi gösterirler. Çünkü hiçbir zevk sahibi, her gözün iştahla seyrettiği, herkesin malı olmaya istekli bir güzellikten hoşlanmaz.

Yani, bakire, evli, genç ve yaşlı tüm salih kadınlar bakire ve genç olarak, salih erkeklere zevce olacaklardır. Bu ayetten, Cennette cinlerden saliha kadınların da olacağı anlaşılıyor. Onlara daha önceden, hiçbir erkek dokunmamış olacağı gibi, insanlardan salih kadınlara da hiçbir erkek dokunmamış olacaktır. Ayrıca bu ayetten, insanlardan saliha kadınların, yine insanlardan salih erkeklere eş verileceği gibi, cinlerden saliha kadınların da, yine cinlerden salih erkeklere verileceği anlaşılmaktadır. Yani aynı cinslerden çiftler meydana gelecektir.

Yani, dünyada nefsinin Allah için haramlardan koruyan, helalin idraki içinde yaşayan ve Hak için her türlü külfete katlanan bir şahsın, bunca fedakârlığı için Hak Teâlâ'nın bir mükâfaat vermemesi mümkün müdür?²²⁴ der.

Mevdudi, Rahman süresinde geçen diğer ayetleri ise şöyle yorumlar:

"Çadırlar" ifadesiyle, dünyada zenginlerin bahçelerde piknik için kurdukları çadırlar kast olunuyor olabilir. Tahminen Cennet ehli kendi saraylarında hanımlarıyla yaşarken, çadırlarda huriler piknik için, her türlü eğlence için hazırlık yapacaklardır. Benim görüşüme göre önce iyi huylu salih kadınlar, sonra da ayrıca huriler zikredilmiş olduğundan, bunların, Müslüman hanımlarından farklı olarak Allah'ın yarattığı varlıklar olmaları söz konusudur. Nitekim bu görüşümü, Hz. Ümmü Seleme'nin Hz. Peygamber'den (s.a.v.) rivayet ettiği bir hadis güçlendirmektedir. Ümmü Seleme, Hz. Peygamber'e (s.a.v.) bir gün, "Ya Rasulallah, dünyadaki kadınlar mı, yoksa Cennetteki

223 Rahman, 55/54-64.

224 , Rahman, 55/56.Bkz.. Mevdudi, 6/78-79.

huriler mi daha iyidir?" diye sorduğunu söylüyor. Rasulullah, "Dünyadaki kadınların üstünlüğü yüzün astara üstünlüğü gibidir," diye cevap verir. Ümmü Seleme "Niçin" diye sorusunu tekrarlayınca, O şöyle buyurur: "Dünyadaki kadınlar namaz kıldıkları, oruç tuttıkları ve birçok ibadette buldukları için."²²⁵

Bu hadisten anlaşıldığına göre, Cennet ehlinin hanımları bu dünyadaki kadınlar olacaklardır. Çünkü onlar dünyada iken iman etmişler, salih ameller işlemişler, iman ve salih amelleri dolayısıyla Cenneti hak etmişlerdir. Onlar eğer isterlerse ve kocaları Cennet ehli ise, kocalarıyla beraber olurlar. Kocaları Cennet ehli değilse, Allah Teâlâ onları salih kimselerle evlendirir. Hurilere gelince, onlar amelleri dolayısıyla Cenneti hak etmiş kullar değil, sadece Allah Cennet ehli için diğer nimetleri yarattığı gibi, onları da yaratmıştır. Bunlar güzel kadınlar olarak yararlanmaları için Cennet ehline verilecektir. Ancak her halükarda bunlar, cin, peri vs. gibi yaratıklar değildir. Çünkü insan başka bir cins ile ilişki kuramaz. Muhtemelen küçükken vefat eden kız çocukları, ebeveyni Cennet ehlinde değilse eğer, onlarla beraber olmayacağı için, huri olarak Cennet ehline verileceklerdir.²²⁶

Hurilerle alakalı ayetlere baktığımızda şu ayetler dikkatimizi çekmektedir: *Sineleri ağırşaklanmış yaşıt kızlar.*²²⁷

Diğer ayetlerden bazıları ise: “ *Saklı inciler gibi. İri gözlü hûriler, Yaptıklarına karşılık olarak (verilir).*”²²⁸ “*Gerçekten biz hûrileri apayrı biçimde yeni yarattık. Onları, bâkireler kıldık. Eşlerine düşkün ve yaşıt. Bütün bunlar sağdakiler içindir.*”²²⁹

“*İnce ipekten ve parlak atlastan giyerek karşılıklı otururlar. İşte böyle. Bunun yanı sıra biz onları, iri gözlü hurilerle evlendiririz.*”²³⁰

Yukarıdaki ayetlerde görüldüğü gibi dünyada iman edip salih amellerde (işlerde) bulunanlar için Allah (c.c)’ın ahirette vereceği nimetler sayılamayacak kadar çoktur. Bu nimetlerin başında kuşkusuz huriler gelmektedir. Bu nedenle Kur’an birçok yerinde cennet halkı için hazırlanan nimetleri ta’dat ederken hurileri ve birçok özelliklerini zikretmeden geçmemektedir.

225 Mevdudi, VI/81.

226 Mevdudi, VI/81.

227 Nebe, 31/33.

228 Vakıa, 56 /22-24.

229 Vakıa, 56 /35-38.

230 Duhan, 51 /53,54

Böylece Allah (c.c), bu nimetleri kullarına bildirmekle onları hayra ve iyiliğe teşvik etmiş ve yapacakları her amel için ahirette büyük bir mükâfatın olduğunu bildirmiştir.

Biz şimdi Kur'an'da geçen hurilerin vasıflarına bir göz atacağız:

3.4. Hurilerin Vasıfları

"Hûrîler" in yaratılışları, vücut yapıları ve güzellikleriyle ahlâkî yapıları hakkındaki bilgileri, hem Kur'ân âyetlerinden hem de Hz. Peygamber'in hadislerinden öğrenmekteyiz. Konumuz "Kur'an'da Cennet Kadını Huri" olduğuna göre öncelikle ayetlerde geçen hurilerin özelliklerine yer vermek durumundayız. Bu nedenle biz Kur'an'da geçen hurilerin vasıflarını şöyle bir sınıflamaya tabi tutmaya çalıştık. Ancak biz bu vasıfları saymaya geçmeden şunu belirtmek durumundayız: Huri ve vasıflarıyla ilgili bu ayetlerin belki tamamı daha evvel de başka münasebetlerden ötürü geçmiş olabilir. Ne var ki, konuların akışı ister istemez bizi bu ayetleri tekrar etmeye itmektir. Bundan ötürü okuyucumuzdan peşinen özür dileriz.

3.4.1. Gözlerinin büyükçe ve simsiyah, tenlerinin ise bembeyaz olması

Hurilerin en belirgin özellikleri büyük ve siyah gözlü ve beyaz tenli olmalarıdır.

Kur'an-î Kerim'in birçok ayetinde hurilerin hem gözleri hem de tenleri ile ilgili bilgi verilmiştir. Buna örnek olarak şu ayetlerin meallerini verebiliriz:

*"...Hem onları (Müminleri) iri gözlü hurilerle de eşlendirdik."*²³¹

*"Sıra sıra dizilmiş koltuklara dayanarak... Biz onlara, güzel iri gözlü hurileri eş etmişizdir."*²³²

*"Yanlarında, bakışlarını kocalarına hasretmiş iri gözlü hanımlar var."*²³³

*"Onlar için, iri gözlü huriler de var."*²³⁴

231 Ed-Duhan, 44/54.

232 Et-Tur, 52/20.

233 Es-Saffat, 37/48.

234 El-Vakıa, 56/22.

Müfessirler bu ayetleri şöyle açıklıyorlar. Muhammed Esed, Hamdi Yazır, Mevdudi, güzel kadın, saf ve temiz eşler” diye açıklamışlardır. İbni Kayyim ise “gözleri tüm güzellik ve çekicilik özelliklerine sahip kadın” demiştir.

Tenlerinin beyazlığını ifade eden ayetlere gelince, bir ayette “*Saklı yumurtalar gibi bembeyaz eşler.*”²³⁵ Başka bir ayette ise “*ve sanki o hanımlar, (saflık ve beyazlıkta, birer) yakut ve mercan gibidirler.*”²³⁶ Diğer bir ayette ise “*Sanki onlar saklı inciler gibidirler.*”²³⁷ Şeklinde ifade edilir. Müfessirler, bu ayetleri inci ve mercanın beyazlığı ve yakutun berraklığı ile tefsir etmektedirler. Muhammed Ali es-Sabuni el-Vakıa suresinde geçen 23. ayetini şöyle tefsir ediyor. “Onlar saflık ve berraklıkta el değmemiş inciler gibidir. İbni Cüzey şöyle der: Yüce Allah onları beyazlık hususunda inciye benzetti ve onu “saklanmış” sıfatı ile niteledi. Çünkü saklanmış incinin güzelliği değiştirilemez. Ümmü Seleme (r.anhâ), Rasulullah (s.a.v)’a bu benzetmeyi sorunca Rasulullah (s.a.v) şöyle cevap verdi: O Kadınların saflığı, sedefleri içinde bulunan ve el değmemiş olan incilerin saflığı gibidir.”²³⁸ Muhammed Esed ise şöyle izah eder: Ve en güzel gözlü saf ve temiz eşler, kabuklarının içinde bulunan saklı inciler gibidir.²³⁹ der. Bunlardan maksad el değmemiş, saf, temiz ve berrak eşlerdir diyebiliriz.

Yani, onlar gizli ve saklı yumurta gibidirler. Bu ayet müfessirler tarafından çok çeşitli şekillerde yorumlanmış olmasına rağmen en doğrusu, Hz. Ümmü Seleme ‘den rivayet edilen şu hadistir. Rasulullah’a bu ayet sorulduğunda O şöyle dedi.” Bunlar, Yumurtanın kabuğu ile içi arasındaki zar kadar nazik ve yumuşak olacaklardır.” Muhammed Esed’de “gizlenmiş (deve kuşu) yumurtaları gibi (kusursuz) eşler diye yorumlar. Seyyid Kutub ise Saffat 49. ayete şöyle yorum getiriyor: Ve bu huriler sanki “Kuş tüyleriyle örtülüp saklanmış yumurtalar misali” muhafaza edilmiş, kötü ele düştükten, kem göze hedef olmaktan korunmuşlardır.²⁴⁰

İbni Kesir ayeti şöyle yorumlar ve bazı müfessirlerin ifadelerini de ekler: Sanki onlar, saklı bir yumurta gibidirler. Ayetinde onlar en güzel renklerle, bedenlerinin nazeninliği ile nitelenmiştir. İbni Abbas (r.a.)’tan rivayetle Ali b. Ebu Talha bu ayeti;

235 Es-Saffat, 37/49.

236 Er-Rahman, 56/58.

237 El-Vakıa, 56/23.

238 Es-Sabuni, VI/296.

239 Esed, Muhammed, 1999,1104.

240 Kutub, Seyyid, XII/312

saklı inciler ile açıklar. Hasan ise; Korunmuş ve eller ona değmemiş, açıklamasını getirir. Süddi ise burayı: Yuvasında saklı deve kuşu yumurtası rengindedir şeklinde açıklar.²⁴¹

Ömer Nasuhi Bilmen ise ayete şöyle açıklık getirir: (Sanki onlar) O zevceler (kapalı) toz toprak dokunmamış, tertemiz, lâtif bir hâiz (yumurtalardır.) onlar o kadar bir güzelliğe, bir letâfet ve nezafete sahip bulunacaklardır.²⁴² der.

M.A. Sabuni ayeti açıklarken “Onlar, sedefleri içersinde gizlenmiş inci gibidir. Bunu İbni Abbas demiş ve şu ayeti de şahit getirmiştir: “Saklı inciler gibi iri gözlü huriler” Hasan Basri şöyle der: Meknun korunmuş, el değmemiş, demektir. Maksat şudur: O huriler, bu eşsiz güzellikle birlikte, incelik, letafet ve yumuşaklıkla sedefleri içerisindeki inciler gibi korunmuşlardır: “ Sanki onlar korunmuş yumurtalardır”. Ona ne el değer, ne de göz görür. Araplar, saflığı ve beyazlığından dolayı, kadını yumurtaya benzetirler.²⁴³

Görüldüğü üzere tüm müfessirlerin yorumlarından anlaşılan; bu huriler saklı yumurtalar gibi tertemiz, el değmemiş, kirlerden ve kem gözlerden muhafaza edilmiş, gözleriyle ve letafetleriyle dikkat çekicidirler. Duhan süresinin 54. ayetine müfessirlerin yorumlarını şöyle sıralayabiliriz;

Seyyid Kutub ise: Siyah gözlü hurilerle evlendiriliyorlar.²⁴⁴

Muhammed Esed: Ve biz onları güzel gözlü saf ve temiz eşler ile birleştireceğiz²⁴⁵ şeklinde izah eder.

Şimdiye kadar naklettiğimiz birçok ayetten ve birçok müfessirlerin görüşünden de anlaşıldığı gibi, Hurilerin vasıflarından bahsederken gözlerinin güzelliğini anlatmak için gözbebeğinin siyah ve göz beyazının da bembeyaz olduğu ve gözlerinin dikkat çekici büyüklükte olduğu vurgulanmaktadır. Bedenlerinden bahsedilirken ise; yakut, mercan ve inci teşbihi kullanılmış ki müfessirler yakutun berraklığı, inci ve mercanın da beyazlığının kastedildiğini dile getirmişlerdir. Bundan da anlaşılıyor ki hurilerin bedenleri ve tenleri içini ve iliğini gösterecek kadar şeffaf ve beyaz ve tüm gözleri

241 İbni Kesir, XII/6794

242 Bilmen, VI/2976.

243 Es-Sabuni, V/286.

244 Kutub, Seyyid, XIII/253.

245 Esed, Muhammed, III/1015

hayrette bırakacak kadar güzel ve çekici bir özelliklerle yaratılmışlardır Salih amel işleyenler için eşsiz bir mükafat olacağı anlaşılmaktadır. Bunun ayetlerle bildirilmesi ise salih amel işlemeye teşvik için güzel bir teşviktir.

3.4.2. Bakışlarını sadece kocalarına çevirmeleri (Kâsırâtu't-tarf)

Kur'an-ı Kerim'de cennet hurilerinin diğer bir vasfı olarak "bakışlarını sadece eşlerine çevirmeleri/dikmeleri" anlatılmaktadır.

Bu ifade Kur'an'daki ayetlerin bazılarında "*Yanlarında iri gözlü, bakışlarını kocalarından başkalarına çevirmeyen hanımlar vardır.*" Diğer bir ayette ise; "*Ve onların yanlarında gözlerini –kocalarına- dikmiş, yaşları müsavi –dilberler- vardır.*"²⁴⁶ şeklinde geçerken son olarak ta "*O cennetlerde nazarlarını –yalnız kendi kocalarına – hasretmiş kadınlar vardır ki, kendilerine onlardan önce ne bir insan ne de bir cin dokunmamıştır.*"²⁴⁷ şeklinde geçmektedir.

Ayetlerde geçen "kasıratu't-tarf" ifadesinin unsurlarına baktığımızda "kasr"dan maksat mutlak olarak "aciz kalmak, geri durmak, kısaltmak, sıkıkmak, hapsedmek, menetmek, has kılmak, hasretmek"; "tarf" a gelince ise "göz, göz kırpmak, bakış, kenar, uç, kıyı" gibi manalara gelmektedir.²⁴⁸

Unsurların birlikte kullanımına gelince: Kâsırâtu't-tarf (lafzen, "bakışlarını kontrol eden")²⁴⁹ bakışını bir yere çevirmek, bakışını bir noktaya yoğunlaştırmak, bakışı tek noktaya hasretmek" manalarına gelmektedir. İsmi fail olarak kullanıldığında "gözlerini bir şeye (noktaya) diken, başka şeye bakmayan kadınlar. Yani sırf kocalarına bakan kadınlar."²⁵⁰ "Gamzelerini kocalarına tahsis etmiş, başkalarına bakmaz dilberler."²⁵¹ "Gözlerini hapseden, başkalarına bakmayan kadınlar demektir."²⁵² "Bakışlarını bir yere yoğunlaştıran kadın" demektir. Müfessirler bu ifadeye iki türlü mana vermişlerdir.

1- Bakışlarını sadece kocalarına çevirmiş ve başkalarına arzu duymayan kadın.

246 Sad, 38/52.

247 Rahman, 55/56.

248 İbni Manzûr, IX/213; Firuzâbâdi, II/166-167; 3/242-243.

249 Esed, Muhammed, II/912.

250 Hicazi, V/231.

251 Elmalılı, VI/436.

252 Bilmen, Ömer Nasuhi, VI/2976.

2-Kocalarının başkalarını kendi üzerlerine çekmiş, çekicilikleri ve güzellikleri sebebiyle kocalarını başkalarına baktırmayan kadın.²⁵³

M.A. Sabuni Saffat, 48. ayetine şöyle mana vermiştir: “Yanlarında güzel gözlü huriler vardır. Onlar iffetli olup sadece kocalarına bakarlar. Hayâ ve iffetlerinden dolayı, başkalarına bakmazlar. İbni Abbas Şöyle der: Maksat şudur: Onlar iffetlidirler, eşlerinden başkasına bakmazlar.²⁵⁴ Seyyid Kutub, İbni Kesir ve Mevdudi gibi müfessirler de tefsirlerinde benzer yorum getirmişlerdir.

İbn Kesir ise: “ Yanlarında gözlerini yalnız eşlerine dikmiş, (eşleri dışında hiç kimseye iltifat etmeyen, dönüp bakmayan) aynı yaştan güzeller vardır.” Yaşları ve ömürleri hep birbirine eşit, aynı seviyededir. Yaptığımız bu açıklama aynı zamanda İbn Abbas, Mücahid, Said İbn Cübeyr (Ö. 95/713), Muhammed İbn Ka’b (Ö. 118/736) ve Süddi’nin açıklamalarının da anlamıdır.”²⁵⁵

Konuyla alakalı bir diğer ayet ise Rahman suresinin 56. ayetidir ki müfessirler şöyle yorum getirir. M.A. Sabuni: O cennetlerde, gözlerini yalnız eşlerine çeviren dilberler vardır. Asla başkalarını görmezler. Nitekim iffetli ve örtülü hanımların durumu böyledir. Kocalarından evvel onlar, ne insanlardan ne cinlerden hiç kimse cinsi münasebette bulunmamış ve onlara dokunmamıştır. Bilakis onlar bakiredirler. Alusi şöyle der. Aslında kan çıkma manasıdır. Bunun içindir ki hayza tams denir. Daha sonra bakirelerle yapılan cinsi münasebette bu isim verilmiştir. Çünkü bu münasebette kan çıkar. Bilahare, kan çıkmasa da her türlü cinsi münasebet için kullanılmıştır.²⁵⁶ Ömer Nasuhi Bilmen de benzer açıklamayı yapmıştır. Seyyid Kutub ise: Bakışları da, duyguları da temizdir, iffet doludur onların. Eşlerinden başkasına gözleri ilişmez. Tertemizler, ne bir insan ne de bir cin eli değmiştir. Bununla beraber parıl parıl parlarlar, bembeyazdırlar.²⁵⁷

Elmalılı M. Hamdi Yazır ayetteki bakışlarını kısan dilberler ifadesinin üç şekilde tefsir edileceğini şöyle ifade etmektedir:

253 Taberi, VIII/146; İbni Kayyim, 179.

254 es- Sabuni, V/245; Muhtasar-ı İbni Kesir, 3/179.

255 İbn Kesir, XII/6884.

256 es -Sabuni, VI/280.

257 Kutub, Seyyid, XIV/232.

Birincisi bakışlarını yalnız kocalarına çeviren, başkalarına bakmayan sevgili, sadakatli ve vefalı dilberle demektir. Belki ona gözler dikilir, sanki üzerinde göz bebeklerinden bir kuşak teşekkül eder.”

Üçüncüsü, süzgün bakışları kendi önlerine çevrilmiş; şuraya buraya bakmayan; edeb, haya, vakar ve nezaketiyle seçkin dilber manasına gelir. Nitekim İmru1-ul Kays şöyle demiştir: “Minel- kasıratı’d-darfi lev debbe muhevvilun mine’z-zerri fevka’l-ünfi le eseren / O bakışlarını kendi önüne çevirmiş dilberlerden ki bir karıncanın bakışı, burnunun üstünde dolaşsa rahatsız eder.”

Çokları ilk manayı tercih etmişlerdir. Bazı haberlerde de Hz. Peygamber’in söz konusu kavrama, kocalarından başkasına bakmazlar diye mana verdiği nakledilmiştir. Alusi der ki : “bazı haberlerde şöyle zikredilir: Onlardan her biri kocalarına, “ Rabbin izzeti hakkı için ben cennette senden daha güzelini görmüyorum. Beni sana, seni de bana eş yapan Allah’a hamdolsun.” der.²⁵⁸

“Orada utangaç bakışlı öyle kadınlar vardır ki, bundan önce kendilerine ne bir insan ne de bir cin dokunmuştur.”²⁵⁹

Kadının en önemli özelliği onun hayası ve iffetidir. Bu yüzden Allah’u Teâlâ cennet nimetlerini açıklarken kadının güzelliğinden önce hayasını ve iffetini zikretmiştir.

Müfessirlerin Kur’an’da geçen bu ayetlere getirdikleri (açıklama) ve yorumlardan da faydalanarak hurilerin sadece cenneti hak eden kişiler için yaratıldıklarını söyleyebilir miyiz? Huri eşlerinin (her konuda) bakışlarını başkalarına yöneltmeyecek çekiciliğe güzelliğe letafete, haya ve iffete sahip oldukları da bildirilmektedir.

258 Elmalılı , VIII/384 - 385.

259 Rahman, 55/56.

3.4.3.Yaşıt Olmaları (Etrâb)

Hurilerin Kur'an-ı Kerim'de de alınan vasıflarından birisi de “yaşıt, akran olmaları/etrab” dır. Bu ifade Kur'an'da üç ayette zikredilmekte; her üç ayette de çoğul olarak “etrab” şekli ile geçmektedir. Cennet hanımları ile huriler arasında müşterek olan bu niteliği Kur'an'ın şu üç ayetinde görebiliriz. Birincisi “ *kocalarına düşkün, hep bir yaşıt yaptık.*”²⁶⁰ ayeti cennet kadınları ile ilgili iken, ikincisi “*Yanlarında da bakışlarını kocalarına diken yaşıt dilberler vardır.*”²⁶¹ ayeti hurileri anlatmaktadır. Üçüncüsü “*Göğüsleri tomurcuklanmış yaşıt kızlar*”²⁶² ayeti ise cennet kadınları ile huriler arasında müşterek olan bir niteliktir.

Ayetlerde geçen “etrab” kelimesinin tekili, “tirb” dir. Bu kelime, “ aynı yaşta, akran, yaşıt, doğumu aynı olan” Manalarına gelmektedir.²⁶³ Bu kelimenin sülasi fiili bir şeyi toprağa koymak, topraklanmak, muhtaç olmak, malı çok veya az olmak” gibi manalara gelmesine rağmen kökeni aynı kökün “mufaele” babı olan ve “yaşıt olmak, akran olmak” manasına gelen “tarib” kökünden türemiştir. “toprak/ türab” “kaburga kemiği/ teraib” gibi kelimeler “ aynı zamanda içinde dünyaya gelen akranlar” İsfehani bu şekilde mana verdikten sonra “toprak” la aynı kökten gelen bu kelimenin böyle isimlendirilmesi için şu sebepleri göstermektedir: Ya kaburga kemik (teraib) lerinin eşit olması ya aynı toprak (turab) üzerinde bulunmaları ya da çocukken toprakla beraber oynamaları.²⁶⁴

“Etra’ba” “yaşıt.” “etrab” “tirb” in çoğulu olup “ hep bir yaşta” demektir. Bazı tefsirlerde cennet kızları hep on altı yaşında, erkekleri ise otuz üç yaşındadır, diye rivayet edilmiştir.²⁶⁵

Seyyid Kutup bu ifade de göğüsleri gelişmiş genç kızlar murad edilmiştir derken, İbn Kesir: Göğüsleri henüz sarkmamış bâkireler der. Mücahit, “etrab” için “emsal” derken büyük dilci Ebu Ubeyde ise “etrab”, “ yaşları bir ve akran olanlardır”

260 Vakıa, 56/37.

261 Sad, 38/52.

262 Nebe, 78/33.

263 Firuzâbâdi, 1/160.

264 Râğib el- İsfâhanî, Hüseyin b. Muhammed, el-Müfredât fi Ğaribi'l -Kur'an, Kahraman yay., İstanbul, 1986, 98.

265 Elmalılı, VII/501.

demidir.²⁶⁶ Aynı yorum Mevdudi'de de geçiyor. Taberi de, İbn Abbas, Katade, İbn Cüreyc (Ö. 150-767) ve İbn Zeyd'ten "etrab" kelimesinin tefsiri için aynı yaşta ifadesini kullandıklarını nakletmektedir.²⁶⁷ Kurtubi ise "birbirine denk, aynı yaş ve aynı doğumlu hepside otuz üç yaşında olanlardır."²⁶⁸ Şeklinde tefsir etmiştir.

Muhammed Esed: "etrab" terimi " müthiş uyumlu harika eşler" şeklinde yorumlamış. Ayrıca kutsanmış kimselerin birbirleriyle ilişkilerine işaret edilmiş ve onların tümünün karşılıklı tamamlayıcılıkları ve eşit ölçüdeki değerleri vurgulanmış olmaktadır."²⁶⁹ şeklinde farklı bir yorum daha getirmiştir.

Kur'an'ın cennet hanımlarının yaşıt olmaları şeklindeki belirlemesini hadisler yaşlarını da vererek açıklık getirmektedir. Cennetliklerin özelliklerinin sayıldıkları birkaç hadiste yaşlarının otuz üç olacağı zikredilmektedir: "Cennete cennet ehli, otuz üç yaşında olarak girecektir."²⁷⁰ Tirmizi bu hadisin yanı sıra şöyle bir hadis daha nakletmektedir. "Cennet ehlinden olup küçük veya büyük yaşta olan herkes, cennete otuz yaşına getirirler. Yaşları asla bundan fazla olmaz..."²⁷¹ Dikkat edilirse iki hadis, cennetliklerin yaşları için otuz ve otuz üç rakamını vermektedir. Bu farklılığı İbn Kayyim şöyle telif etmektedir. " İkinci hadis birincisine zıt değildir. Çünkü Araplar küsürlü sayıları ifade ederken bazen tam olarak (otuz üç yaşında) söyledikleri gibi bazen de küsürü atarak kabaca (otuzluk) derler."²⁷² bu hadisler genel itibariyle cennetlikler için olsa da Kur'an'da bunların da bakireliğinden /gençliğinden bahsedilmektedir ki dünya hanımları da cennet ehli olduğuna göre bu yaşın onlar için de düşünülmesine bir engel yoktur. Bunlardan da anlaşılıyor ki cennetliklerin eşlerinin hepsi otuz üç yaşında birbirinin akranı, yaşıtı (aynı yaşta) olacaktır.

266 Ebu Ubeyde, Ma'mer b. Müsenna, *Mecâzu'l- Kur'an*, bas. y. y. 1970, 2/251.

267 Taberi, XVII/17.

268 Kurtubi, Muhammed b. Ahmet, *el-Câmi'li Ahkâmi'l-Kur'an*, Beyrut, trs. XVII/211,

269 Esed, Muhammed, III/1127,1228.

270 Tirmizi, Cennet, 12 (Tirmizi hadis için hasen garib ifadesini kullanır.), Müsned, II/295, 343; II/343.

271 Tirmizi, Cennet 23.

272 İbn Kayyim, 125.

3.4.4. Muhteşem varlıklar olmaları (Kevâ'ib)

Kur'an'ı Kerim'de hurilerin bedenleriyle ilgili diğer bir özelliğinden bahsederken “kevâ'ib” ifadesi kullanılmıştır. ”Kevâ'ib”, ”kâ'ib”in çoğuludur. Kelime, genç kızın göğüslerinin tomurcuklanması ve yuvarlak olması manasına gelen “k-'a-b” den türetilmiş olup bu kelimenin ismi faili (kâ'ib)dir der.²⁷³ Bu durumda “kaib” tomurcuklanmış, tombul ve kalkık göğüslü kadın” manasına gelmektedir.

Elmalılı; Bu kelime “ka'ib kelimesinin çoğuludur. Ka'ib, göğüsleri küp şeklinde, yeni tomurcuklanmış, turunc göğüslü taze kızlara denir der.²⁷⁴ M.A. Sabuni ise; göğüsleri yeni çıkararak tomurcuk gibi kabarmış bakire ve akran kızlar, der.²⁷⁵ İbni Kesir “keva'ib” kelimesi; göğüsleri henüz sarkmamış bakireler, demektir²⁷⁶ der. Seyyid Kutup; göğüsleri gelişmiş genç kızlar murad edilmiştir demektedir.

Muhammed Esed ise; “çarpıcı olma”, “göz alıcı olma”, “üstünlük” yahut “ihtişam”dır. Böylece ke'abe fiili, insan için kullanıldığında, “o, [başka bir kişiyi] gözalıcı/çarpıcı veya muhteşem veya harika yaptı” anlamına gelir. Hem ke'abe fiilinin, hem de ke'b isminin bu mecazi anlamına bağlı olarak kâ'ib isim-fiili, halk dilinde “göğüsleri göz alıcı hale gelen veya tomurcuklanan kız” anlamında kullanılmıştır²⁷⁷ şeklinde tefsir etmiştir.

İbni Kayyim bu kelimenin kök manasında yuvarlaklık olduğunu söyler ve “bu ifade; göğüslerin nar gibi tombul ve dik olduğunu, sarkık olmadığını anlatmaktadır.”²⁷⁸ şeklinde açıklar.

Kur'an'ı Kerim ve müfessirlerin açıklamaları gibi hurilerin özelliklerinden bir diğerinin de göğüslerinin göz alacak kadar dikkat çekici, tomurcuklanmış, gelişmiş, yuvarlak, tombul ve dik olduğu, sarkık olmadığı anlaşılmaktadır.

273 İbni Manzûr, I/717; Firuzâbâdi, I/284, Ragıb, 651.

274 Elmalılı, VIII/500.

275 Sabuni, M.Ali, VII/193.

276 İbni Kesir, XV/8263.

277 Esed, Muhammed, III/1227.

278 İbni Kayyim, 185.

3.4.5.Bâkire Olmaları (Ademu Tamsi'l-ins ve'l-cin)

Kur'an'da hurilerle ilgili diğer bir vasıf ise "bâkire olmaları" dır. "*Oralarda gözlerini yalnız erkeklerine çevirmiş ve daha önce ne insan ne de cinlerin dokunmuş olduğu eşler vardır.*"²⁷⁹ Ömer Nasuhi Bilmen ayetleri şöyle izah eder: (Onlar da) O cennetlerde (nazarlarını) yalnız kendi kocalarına (hasretmiş kadınlar vardır ki, kendilerine) o kadınlara (onlardan mukaddem) o cennetlerdeki kocalarından evvel (ne bir insan ve de bir cin dokunmuştur.) onlar bâkire bir halde bulunmuşlardır, bâkire olarak kocalarına mahsus birer mümtâz nimetlerdir.²⁸⁰ der. Seyyid Kutub ise; Bakışları da, duyguları da tertemizdir, iffet doludur onların. Tertemizler, ne bir insan ne de bir cin eli değmiştir. Bunlarla beraber parıl parıl parlarlar, bembeyazdırlar, onlar genç kızlardır²⁸¹ şeklinde mana verir. Elmalılı; taze kızlar diye ifade ederken, İbni Kesir ve M.A. Sabuni; bâkireler derler.

Diğer bir ayette ise "Yanlarında el değmemiş, bakışlarını yalnız erkeklerine çevirmiş ceylan gözlüleri vardır..." ayetine Hicazi: Gözlerini bir şeye diken, başka şeye bakmayan kadınlar.²⁸² der. Buna benzer yorumu da Mevduci, Sabuni ve Elmalılı yapar. İbni Kesir de tefsirinde benzer şekilde tefsir eden müfessirleri zikretmiştir. Bunlar: İbni Abbas, Mücahit, Zeyd İbni Eslem, Katâde, Süddi ve başkaları şeklinde zikreder ve şöyle devam eder. Burada onların gözleri, güzellik ve iffetle nitelenmiştir. Nitekim Züleyha da Hz. Yusuf'u süsleyerek (kendisini ayıplayanlara) o kadınların karşısına çıkardığında, onu büyük görerek güzelliği ve eşsiz görünüşü ile meleklerden bir melek sanmışlardı. İşte o zaman Züleyha Hz. Yusuf hakkında şöyle demişti: "*İşte beni, onun için ayıpladığınız budur. Onu kendime râm etmek istedim, ama o iffetinden çekindi. Eğer isteğimi yapmazsa; andolsun ki, zindana atılacak ve zillete uğrayanlardan olacaktır.*"²⁸³

Hâlbuki Kur'an bunların huriler olduğunu açıkça belirtmektedir. Kur'an'da Rahman 55. ayette "Çadırlara kapanmış huriler" ifadesi geçmektedir ki bundan sonraki ayette "kendilerine dokunulmayanların" da huriler olduğu anlaşılmaktadır. Rahman 75. ayette hurilerin özelliğini ifade eden "sanki onlar mercan ve yakut gibidirler."

279 Rahman, 55/56, 74

280 Bilmen, Ömer Nasuhi, 7/3580, 3583.

281 Kutub, Seyyid, 14/232, 233.

282 Hicazi, 5/231.

283 Yusuf, 12/32.

ifadesinden de anlaşılıyor ki bir önceki ayette “kendilerine dokunulmayanlar” dan maksat hurilerdir.

İbni Kayyim yukarıdaki görüşlerini dile getirdikten sonra şöyle demektedir: “Kur’an’ın zahiri, bu kadınların dünya kadınları değil, ceylan gözlü huriler olduğuna delalet etmektedir. Dünya kadınlarına gelince onlara insanlar ve cinler dokunmuştur.”²⁸⁴

Ayette geçen hurilerin bekârlığını ifade eden “tams” için şu şekilde ifadeler kullanılmıştır: hayız olmak, kanatmak, bekâretini bozmak, kadın ile ilk kanlı ilişkide bulunmak²⁸⁵ gibi benzer manalar verilmiştir. Ferra (Ö. 207/822)’da “tams”, bekâreti gidermektir, kanatmalı münasebettir. “tams” ise kandır²⁸⁶... demektir. Benzer manaları İbni Kayyim de ifade etmiştir ve sözlerine Ferazdak’ın “Harecne ileyye lem yetmishunne kabli ve hune esahhu mın bidi’n-ni’ami/ Huzuruma çıktılar, benden önce kanatılmamışlardı. Deve kuşu yumurtasından daha sağlıklıdır.” Beytini delil gösterdiğini bildirmektedir.²⁸⁷

Dilciler ve müfessirler tarafından “tams” kelimesinin bekâretin bozulması manasına geldiği zikredildikten sonra Kur’an’ı Kerim’de de “daha önce cinler ve insanlar tarafından bekâretini bozulmayan kadınların” huriler olduğu anlatılmaktadır. Yalnız hurilerin de bekâretlerinin devamlılığı konusunda söylenecek söz, kadınlarda ifade ettiğimiz gibi cima sonrası bekâretin yenilenmesi, devamlılığı meselesinde olumlu ya da olumsuz bir şeyler ifade etmek güçtür, tarzında olacaktır.

3.4.6. Çadırlarına kapanmış olmaları (maksurâtun fi’l-hiyâm)

Kur’an’ı Kerim’de hurilerden bahseden başka bir özellik de “çadırlara kapanmış olmaları”²⁸⁸ dır.

Ayette geçen “hayme” kelimesi “çadır”, ağaç dallarından yapılan ev, çardak, pamuk veya yünden yapılan mesken, kulübe” gibi manalara gelmekte olup çoğulu ise “hıyam” dır. Müfessirler ayeti şöyle tefsir ediyorlar. Seyyid Kutup: “Çadırlar içinde ceylan gözlü huriler vardır.” Çadır deyince bir çöl tablosu canlanır. Aslında çadır çölde

284 İbn Kayyim, 180.

285 İbn Manzur, II/165; Firuzâbâdi, II/363.

286 Ferra, Ebu Zekerriyya, *Me’âni’l-Kur’an*, Beyrut, 1982, III/119.

287 İbn Kayyim, 180.

288 Rahman, 55/72.

yaşayan birisi için bir nimettir. Yahut çöl insanının arzularını temsil etmektedir. Bu cennette yaşayan huriler çadırlar içinde bulunmaktadır. Öbüründe ise gözlerini yalnız eşlerine çevirmiş yalnız huriler yer almaktaydı.²⁸⁹ Şeklinde ayeti yorumlar. Ömer Nasuhi Bilmen ise; o güzide hayırlı kadınlar (çadırlarda) cennetlerde kendilerine mahsus, pek kıymetli, ferahfezâ ikametgahlarda (ikamete müdavim) mestur, ötede beride dolaşıp durmaktan müctenip (hurilerdir.) ehl-i cennette mev'ut olan pek güzel yüzlü, siyah gözlü kızlardır ki, nazarlarını kocalarına tahsis ederek pek nezihâne bir halde yaşarlar. Pek güzide muhadderaattan bulunurlar. Bunlar da ne büyük bir nimet!..²⁹⁰ diye mana verir. M.A. Sabuni ise “Onlar örtülü güzel hurilerdir. Şeref ve itibarlarından dolayı dışarı çıkmazlar. İnciden yapılmış çadırlar içersinde örtüler içinde kalıp çıkmazlar. Ebu Hayyan şöyle der: Kadınlar böyle övülür. Çünkü onların evden ayrılmamaları korunduklarını gösterir. Hasan Basri de, “Bundan maksat, onlar yollarda dolaşan kadınlar değillerdir” demektir. Cennet çadırları, inciden yapılmış evlerdir.

Elmalılı Hamdi Yazır Razi'nin şu görüşünü şöyle nakleder: “Çadırlar içinde kocalarından başkasına bakmayan huriler.” Sözü, hurilerin büyüklüklerine işaret eder. Çünkü onlar, yasaklama ve hapsetmek suretiyle bakışlarını kendi kocalarına çevirmiş değillerdir. Ayet kendileri için hususi çadırlar kurulduğuna ve üzerlerine örtüler atıldığına işaret etmektedir. Ahşaptan oda gibi yapılan çadırlar yatak odası, olarak kullanırlardı. Hatta Araplar, kıldan yaptıkları evlere çadır ismini verirlerdi. Çünkü bunlar, ikamet için hazırlanmış çadırlardı. Bunu tesbit ettikten sonra şunu da ifade edelim ki bu meksura'tun fi-l hiyami sözü, gayet güzel bir manaya işaret eder. Şöyle ki: Cennette mümin bir şeyi elde etmek için hareket etmeden yiyeceği içeceği gelir. Arzu ettikleri şeyler, üzerlerinde dolaşırlar. Huriler evlerde bulunurlar, istedikleri vakit müminlere intikalleri çadırlarla olur. Müminlerin köşkleri vardır, huriler o çadırlardan köşklere inerler. Razi'nin gösterdiği bu manadaki güzelliği ifade edebilmek için mealde çadırı cibinlik olarak tercüme etmek zevkimize daha uygun olacaktır.²⁹¹ der.

Başka ayetlerde ise hurilerin şerefli bir makamda olduklarını ifade için; Ayette geçen Onlar için iri siyah gözlü hurilerden güzel, salih eşler (zevceler) kıldık. Mücahid

289 Kutup, Seyyid, 14/233.

290 Bilmen, Ömer Nasuhi, 7/358.

291 Elmalılı, 7/387, 388.

(zevecnahum) fiilini; onları ceylan gözlü hurilerle nikahladık; şeklinde açıklamıştır.²⁹² der.

Konuyla alakalı başka bir ayet ise: “*Onlar ve zevceleri gölgeler içinde tahtlar üzerine dayanıp durmuşlardır.*”²⁹³ Hicazi ise; “*Koltuklarda ve divanlarda yaslanmış vaziyette birbirleriyle sohbet edip nimetlerden istifade etmekte bol bir rızıkla rızıklandırılmaktadır.*”²⁹⁴ der.

Konuyla alakalı diğer bir ayet ise “*Yüksek döşeklerdedirler.*”²⁹⁵ Müfessirlerden Seyyid Kutup ayeti şöyle tefsir eder: Buradaki döşekler ne mürassadı, ne de yumuşaktır. Sadece yüksek olduğu belirtilerek yetinilmektedir. Yüksek denilince insan iki anlamı düşünür. Hem maddi yükseklik, hem de manevi yükseklik. Biri diğerini gerekli kılar ve gerçek yükseklikte yer yüksekliğiyle pisliklerden temizlik atbaşı gider. Çünkü yerden yüksek olan onun pisliklerinden de uzaktır. Mânen yüksek olan da maddi pisliklerden arınmıştır. Bunun için ayeti kerime yüksek döşeklerden sonra orada bulunan çiftlere işaret etmektedir.²⁹⁶

Elmalılı İse; Ebu Ubeyde’den şöyle nakletmiştir. “*Ve yüksek döşekler*” “*Burada firaştan maksat, kadınlardır. Yükseklik de manevi yüksekliktir yani değer üstünlüğüdür.*”²⁹⁷ şeklinde tefsir eder.

Ayetteki bu ifadeler hurilerin çadırlarda, tahtlar, koltuklar ve döşekler üzerinde sadece kocalarına tahsis edildiğini; onların ait olduğu cennet ehlinin dışındakilerden sakındırıldığını anlatmaktadır.

Konuya başka bir açıdan bakan Seyyid Kutup ise; “*Kuş tüyleriyle örtülüp saklanmış yumurtalar gibi.*” muhafaza edilmiş, kötü ele düşmekten kem gözden hedef olmaktan korunmuşlardır.²⁹⁸ der.

Kur’an’da hurilerin özellikleriyle ilgili geçen ayetlerde “*çadırlara kapanmış huriler*”²⁹⁹, “*Onlar saklı bir yumurta gibi beyazdır*”³⁰⁰ “*Onlar, saklı inciler gibi iri*

292 İbn Kesir, 13/7511.

293 Yasin, 36/56.

294 Hicazi, V/209.

295 Vakıa, 56/34.

296 Kutup, Seyyid, XIV/252.

297 Elmalılı, VII/399.

298 Kutup, Seyyid, XII/312.

299 Rahman, 55/72.

300 Saffat, 37/49.

gözlü huriler”³⁰¹ “Birbirleriyle karşı karşıya tahtlar üzerinde otururlar”³⁰² “*Yüksek döşeklerdedirler*”³⁰³ şeklinde zikredilmektedir. Görüldüğü gibi bu ayetlerde hurilerin saklılığı/gizemliliği, edebi, iffeti ve hâyası ifade edilmektedir. Aynı zamanda muttaki (salih) kullar için büyük bir mükâfat ve nimet oldukları Kur’an-ı Kerim de müjdelenmiştir.

301 Vakıa, 56/22, 23.

302 Saffat, 37/44.

303 Vakıa, 56/34.

4. BÖLÜM:
GÜNÜMÜZDEKİ ALİMLERİN HURİ HAKKINDAKİ
FARKLI YORUMLARI

4.1.Muasır Müslüman Alimlere Göre Huri

Şimdi de muasır alimlerimizden bir kaçının huri hakkındaki yorumlarını aktarmaya çalışacağız.

4.1.1.Bediüzzaman Said Nursi

Muasır alimlerimizden biri olan Said Nursi cennet ve cennet nimetlerinden biri olan huri hakkında şöyle der:

Rahmanü’r-Rahîm ismiyle hurilerle müzeyyen Cennet gibi senin bütün arzularına cami’ bir meskeni, senin cismani hevasatına ihzar eden ve sair esmasıyla senin ruhun, kalbin, sırrın, aklın ve sair letaifin arzularını tatmin edecek ebedi ihsanatını o Cennet’te sana muheyya eden ve her bir isminde manevi çok hazine-i ihsan ve kerem bulunan bir Mahbub-i Ezeli’nin, elbette bir zerre muhabbeti, kâinata bedel olabilir. Kainat O’nun bir cüz’i tecelli-i muhabbetine bedel olamaz.³⁰⁴

Allah (c.c) cenneti hurilerle süslemiş, insanın bütün arzu ve isteklerini kaplayan bir mekanı haline getirmiş, insanın cismani hevesleri için hazırlayıp döşemiştir. Bütün bu yaptıkları O’nun lûtfu ve keremindedir. İnsanların O’nu tanıması, Esmasının tecellilerini varlıklar üzerinde görmesi, O’na muhabbet beslemesi ve emirlerini yerine getirmeleri sonucunda hak edecekleri yer ne güzel yerdir.

Kuran’ı Kerim’in “*Orada huyları güzel, yüzleri güzel kadınlar vardır.*”³⁰⁵ Ayetinde bize cennetteki hurilerin her bakımdan güzel olduklarını ifade eder.

Hadislerde de cennet kadınlarının güzel huylu olmalarına da dikkat çekilmiştir. Hadiste ise cennetteki insanların ve buldukları ortamın güzelliği şöyle tarif edilmiştir:

Pek çok hadiste ise cennet ehlinin özellikle yüz güzelliğine dikkat çekilmiş, hatta bu güzelliklerinin sürekli arttığı haber verilmiştir:

304 Nursi, Said, *Sözler*, 468-469.

305 Rahman,55/70.

Cennet ehlinin bir çarşısı vardır. Her Cuma oraya gelirler, derken kuzey rüzgarı eser, elbiselerini ve yüzlerini okşar. Bunun tesiriyle hüsün (güzellik) ve cemalleri (yüz güzelliği) artar. Böylece ailelerine, daha da güzelleşmiş olarak dönerler. Hanımları:

"Vallahi, bizden ayrıldıktan sonra sizin cemal ve güzelliğiniz artmış!" derler. Erkekler de:

"Sizler de Allah'a kasem (yemin) olsun, bizden sonra çok daha güzelleşmişsiniz." derler.³⁰⁶

Cennet ehli kadınlarının nurlu güzelliklerinden bir başka hadiste de şöyle bahsedilir:

... Eğer cennet ehli kadınlarından bir kadın yer ehline görünseydi, dünyayı ve içindekileri aydınlığa boğar ve ikisinin arasını da güzel koku ile doldururdu...³⁰⁷

Ünlü İslam alimi Bediüzzaman Hazretleri ise kendisine hadislerde tarif edilen bu güzelliğin nasıl olduğu sorulduğunda şöyle cevap vermiştir:

Manası pek güzeldir ve güzelliği pek şirindir. Şöyle ki: Şu çirkin, ölü, camid (donuk, cansız) ve çoğu kışır (kabuk, dış görünüş) olan dünyada; hüsün (güzellik) ve cemal (yüz güzelliği), yalnız göze güzel görünüp ülfete (alışkanlık) mani olmazsa yeter. Hâlbuki güzel, hayattar (canlı), revnakdar (göz alıcı güzellik), bütün kışırsız (kabuksuz), lüb (öz) ve kabuksuz iç olan cennette; göz gibi bütün insanın duyguları, latifeleri (hoş sözleri) cins-i latif (yumuşak, hoş) olan hurilerden ve huriler gibi ve daha güzel, dünyadan gelme cennetteki nisa-ı dünyeviyeden (dünya kadınlarından), ayrı ayrı hissi-i zevklerini, çeşit çeşit lezzetlerini almak isterler... Demek huriler cennetin aksamı (bölümleri) ziyetinden yetmiş tarzını, bir tek cinsten olmadığından birbirini setretmeyecek (örtmeyecek, kapatmayacak) surette giydikleri gibi; kendi vücutlarından ve nefis ve cisimlerinden, belki yetmiş mertebeden ziyade ayrı ayrı hüsün (güzellik) ve cemalin (yüz güzelliği) aksamını (bölümlerini) gösteriyorlar.³⁰⁸

Said Nursi Allah (c.c.)'ın her yerde olduğunu dile getirirken ve esmasından bahsederken de hurilere de kısaca değiniyor:

306 Müslim, Cennet, 23-25., s. 433/16.

307 Tirmizi, Cennet 24, V/ 409, 10095

308 Nursi, Said, Sözler, 468-469.

Aslında biz de dahil bütün kâinat o isimlerin manâlarını göstermektedir. "Nereye yüzünüzü çevirerseniz Allah oradadır"³⁰⁹ âyetinde de açıklandığı gibi, her varlık o isimlerin manâsını dile getirir. Yoksa bu âyeti tam bir panteist gibi izah etmek zorundasınız, gördüğünüz her şey Allah'tır diyeceksiniz.

Bir varlıkta birçok isim tecelli etmektedir. Güzel bir çiçek Lâtif, Kerim, Mussavvir, Munazzım, Vedûd, Rahim ve Mün'im gibi yüzlerce ismi bize gösterir." İşte Cennet bir çiçektir. Huri taifesi dahi bir çiçektir. Rûy-i zemin dahi bir çiçektir. Bahar da bir çiçektir. Sema da bir çiçektir; yıldızlar o çiçeğin yaldızlı nakışlarıdır. Güneş de bir çiçektir. Ziyasındaki yedi rengi o çiçeğin nakışlı boyaıdır."³¹⁰ Başka bir ifadeyle denizler dalgalarıyla onun azamet ifade eden Celil ve Cebbar isimlerini haykırırken, rızka muhtaç zayıf ve çaresiz yavrular da Onun Rahman ve Rahim isimlerini terennüm etmektedir³¹¹ şeklinde açıklık getirmektedir.

Said Nursi'nin yukarıya aldığımız ifadelerinden onun huri'nin varlığı ve cennetin en büyük nimetlerinden olduğu hususunda tavrı nettir. O hiç te'vil veya başka yorumlara sapmamaktadır.

4.1.2.Mevdudi

Muasır alimlerimizden biri olan Mevdudi ise tefsirinde huri hakkında bizi şöyle aydınlatır:

İstilah olarak "hûrî", Cenâb-ı Allah'ın, cennetliklere vadetmiş olduğu güzel kızlardan her biridir³¹² der ve şöyle devam eder.

"Hurin İynin" ifadesinde geçen "H u r" kelimesi Hevra'nın çoğuludur. Havra ise beyaz kadınlar için kullanılır. "İyn" ise "a'yen" kelimesinin çoğuludur. Bu kelime ise iri gözlü kadınlara atfen kullanılır³¹³.

Cennette hurilerden başka dünyada cenneti hak etmiş cennet kadınları da vardır. Bu kadınlarla hurilerin karşılaştırılması hususunda ise Mevdudi şöyle der:

309 Bakara, 2/115.

310 Nursi, Said, 587.

311 A. g. e., 301. (Almanya baskısı, 1993.)

312 Mevdûdî, VI/81.

313 A. g. e., V/293.

Şu kadar var ki, dünyada iken iman etmiş ve salih kullar sınıfına girmiş kadınlar "hûrîler"den de üstündürler. Çünkü onlar bir taraftan şeytanlarıyla, diğer taraftan nefisleriyle mücadele etmek zorundadırlar. Onlar, bu mücadelede galip gelerek, Hakk'ın rızasını kazanmış ve Cennete girmeyi hak etmişlerdir. Hûrîler ise kendi amelleri dolayısıyla cennete girmiş değiller. Allah onları, diğer nimetler gibi Cennet ehli için yaratmıştır.

Mevdudi şöyle devam eder. Bu kimseler, salih amelleri dolayısıyla cenneti hak etmiş mü'mine kadınlardır. Bu kadınlar dünyada iken ne kadar yaşlanmış olurlarsa olsunlar, Allah onları gençleştirecek, cennete genç, güzel ve bakire olarak gireceklerdir. Şayet eşleri salih müminler ise cennette onlarla birlikte olacaklardır. Şayet mümin değiller ise, Allah bu Mümine kadınları cenneti hak etmiş başka müminlerle evlendirecektir. "Resulullah (s.a.v.) bu ayet ile evli veya bakire olarak ölmüş olan bu dünya kadınları kasdolunmaktadır. Onlar cennete bakire olarak gireceklerdir" demiştir. Taberani'nin Ümmü Seleme'den naklettiği uzun bir rivayette, Ümmü Seleme; Resulullah (s.a.v.)'a cennet kadınları hakkında birçok soru yönelir. Bu hadiste Resulullah (s.a.v.) söz konusu olan ayeti şöyle açıklar: "Bunlar dünyada yaşlanmış, saçları ağarmış kadınlardır. Allah onları genç ve bakire olarak yeniden yaratacaktır. Ümmü Seleme "Şayet o kadın dünyada iken bir kaç kez evlenmiş ise ve kocalarının hepsi de cennetteyse, o kadın hangi kocaya verilecektir? diye bir soru yöneltince Resulullah şöyle cevap verir" Böyle bir durumda Allah kadına "Sen hangisini istersen onu seç" diyerek ve kadın da onların içinde en iyi, en ahlaklı olanını ve kendisine dünyada iken en güzel şekilde davrananı seçecektir. Resulullah (s.a.v.) daha sonra "Güzel ahlaklı olan, bu dünyada da ahirette de tüm iyiliği elde eder" diye buyurur.³¹⁴

Dünya kadınlarının üstünlüğünü gösteren diğer bir hadisi de tefsirine almıştır.

Ümmü Seleme'nin Hz. Peygamber'den rivayet ettiği bir hadiste şunu sorduğunu nakleder, Hz. Peygambere bir gün, "Ya Resulullah dünyadaki kadınlar mı, yoksa cennetteki huriler mi daha iyidirler? Diye sorduğunu söylüyor. Resulullah, "Dünyadaki kadınların üstünlüğü yüzün astara olan üstünlüğü gibidir," diye cevap verir. Ümmü Seleme niçin diye sorusunu tekrarlayınca, o şöyle buyurur. "Dünyadaki kadınlar namaz kıldıkları, oruç tuttukları ve ibadette buldukları için."

314 A. g. e, VI/93.

Bu hadisten anlaşıldığına göre cennet ehlinin hanımları bu dünyadaki kadınlar olacaktır. Çünkü onlar dünyada iken iman etmişler, Salih amel işlemişler. İman ve salih amelleri dolayısıyla cenneti hak etmişlerdir. Onlar eğer isterlerse kocaları cennet ehli ise, kocalarıyla beraber olurlar. Kocaları cennet ehli değilse, Allah (c.c.) onları salih kimselerle evlendirir.³¹⁵ der.

Mevdudi Kadının en önemli özelliği onun hayası ve iffeti olduğunu söyler ve şöyle devam eder, bu yüzden Allah Teala, cennetin nimetlerini beyan ederken, kadının güzelliğinden önce hayasını ve iffetini zikretmiştir. Güzel kadınlar, kulüp, gazino ve sinemalarda görülebilir. Nitekim güzellik yarışmaları tertiplendiğinde, seçkin ve en güzel kadınları bir araya toplarlar. Ancak bu kadınlara sadece zevk sahibi olmayan kimseler ilgi gösterirler. Çünkü hiçbir zevk sahibi her gözün iştahla seyrettiği, her kesin malı olmaya istekli bir güzellikten hoşlanmaz.³¹⁶

Mevdudi'nin tefsirinden anladığımız kadarıyla O'na göre dünya kadınlarından edepli, hayalı, imanlı olan kadınlar hurilerden de üstün güzellikte olacaklardır. Çünkü onlar çalıştıklarının karşılığında cenneti hak ettikleri halde huriler diğer cennet nimetleri gibi Allah tarafından cenneti hak edenlere verilecek cennetin büyük nimetlerdendirler. Bu yüzden cennet kadınları hurilerden de üstün olacaklardır.

4.1.3.Muhammed Esed

Muhammed Esed (ö. 1992) ise eserinde huri hakkında şu bilgileri aktarır. Şöyle ki; Hur ismi –ki onu “saf ve temiz” olarak çevirdim- hem müzekker hem de müennes havrâ'nın çoğuludur. Bu her iki terim de, “havar sayesinde ayırd edilen bir kişi” yi tanımlar. Havar, “göz küresinin yoğun beyazlığı ile “iris”in parlayan siyahlığının kontrastı’nı gösterir. Daha genel anlamda havar, “beyazlık” esas yahut moral bir vasıf olarak “sağlık anlamına gelir.,

Bu sebeple (ikinci kısımdaki in kelimesi a'yen kelimesinin çoğulu olan hurin 'in birleşik ifadesi aşağı yukarı “en güzel gözlere sahip saf ve temiz varlıklar) yada, daha sipesifik olarak “saf ve temiz eşler”i gösterir. Razi yorumunda, insanın gözleri onun

315 A. g. e., VI/81.

316 A. g. e., VI/78.

ruhunu bedenin başka herhangi bir uzvundan daha çok yansıttığı için, ‘in, “zengin ruhlu” olarak anlaşılabilir.

İlk Kur’an müfessirlerinin büyük bir kısmı Hasan Basri (ö. 110/728)’de onlardandır –hur terimini daha ziyade dışı karakterde algılamışlar ve bu terimi “kadın cinsi arasındaki dürüst ve erdemli kimseler” şeklinden başka türlü anlamamışlardır – dışleri dökülmüş bu yaşlı kadınlarınızı [bile] Allah yeni varlıklar olarak diriltecektir.” (Hasan Basri, Razi(ö. 606/1209)’nin yorumundan nakletmiş.)³¹⁷

Muhammed Esed: “Keva’ib” teriminin, hiçbir cinsiyet ayrımı yapmaksızın, “muhteşem [veya “harika”] varlıklar anlamına geldiğini ve etrab terimi ile birlikte “müthiş uyumlu harika eşler”i, gösterdiğini anlarız. Böylece kutsanmış kimselerin birbirleriyle ilişkilerine işaret edilmiş ve onların tümünün karşılıklı tamamlayıcılıkları ve eşit ölçüdeki değerleri vurgulanmış olmaktadır.”³¹⁸ şeklinde farklı bir yorum getirmiştir.

Muhammed Esed huri ile ilgili bir diğer kavramı ise şöyle izah eder; “çarpıcı olma”, “göz alıcı olma”, “üstünlük” yahut “ihtişam”dır demiştir. Böylece ke’abe fiili, insan için kullanıldığında, “o, [başka bir kişiyi] gözalıcı/çarpıcı veya muhteşem veya harika yaptı” anlamına gelir. Hem “ke’abe” fiilinin, hem de ke’b isminin bu mecazi anlamına bağlı olarak kâ’ib isim-faili, halk dilinde “göğüsleri göz alıcı hale gelen veya tomurcuklanan kız” anlamında kullanılmıştır³¹⁹ şeklinde tefsir etmiştir.

Muhammed Esed diğer bir ayeti ise; “Uyum içinde olanlar” ister kadın olsun ister erkek olsun, dürüstlük ve erdemliğe ulaşmış olan herkesin eşit derecede fazilet sahibi olduğunu vurgulamaktadır yahut, alternatif olarak birbirlerini aynı ölçüde cezbe etmelerini ve böylece ruhsal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılıklı olarak tatmin etmelerini, yahut da her iki anlamı birden vurgulamaktadır.³²⁰ der.

Bu tamlamaya ise: Kâsırâtu’t-tarf (lafzen, “bakışlarını kontrol eden”)³²¹ demektedir. Muhammed Esed; “sedirler” kavramı için Razi’nin yorumlarında işaret ettiği gibi, manevi bir doyunluğu ve bir zihin dinginliğini simgelediğini tercih eder³²²

317 Esed, Muhammed, a.g.e., III/1104-1105.

318 Ag. e., III/1127,1228.

319 A.g. e., 3/1227.

320 A.g. e., s. 3/1104-1105.

321 A.g. e., 2/912.

322 A.g. e., 2/904.

Muhammed Esed; “sedirler üzerinde (uzanarak) bakacaklar” ifadesini de (Allah’a): Yüzlerinde kutsanmışlığın parıltısını göreceksin³²³ şeklinde tefsir eder. Yani iman edenleri iman etmeyenlerden ayıran özelliğin yüzlerinin parlaklığıdır der.

Muhammed Esed bu ayete: Ve en güzel gözlü saf ve temiz eşler, kabuklarının içinde bulunan saklı inciler gibi³²⁴ açıklık getirir.

Muhammed Esed diğer bir ayeti de: Ve biz onları güzel gözlü saf ve temiz eşler ile birleştireceğiz³²⁵ şeklinde izah eder. Bize huri hakkında farklı, detaylı ve açık bilgiler verir.

4.1.4. Elmalılı M. Hamdi Yazır

Muasırlarımızdan bir diğer isim ve burada son olarak ele alacağımız alimlerden biri olan Elmalılı M. Hamdi Yazır’ın huri hakkındaki açıklamalarına yer vereceğiz:

Elmalılı, “Gamzelerini kocalarına tahsis etmiş, başkalarına bakmaz dilberler.”³²⁶ Yorumunu getirir. Ayetteki bakışlarını kısımlar dilberler ifadesinin üç şekilde tefsir edileceğini şöyle ifade etmektedir:

Birincisi bakışlarını yalnız kocalarına çeviren, başkalarına bakmayan sevgili, sadakatli ve vefalı dilberler demektir.

İkincisi, bakanın bakışlarını kendisine çeken, gören bir gözü başkasına bakmak istemeyecek derecede kendisine bağlayan güzeller anlamındadır. Nitekim Mütenebbi şöyle demiştir: “Bir belki ona gözler dikilir, sanki üzerinde göz bebeklerinden bir kuşak teşekkül eder.”

Üçüncüsü, süzgün bakışları kendi önlerine çevrilmiş; şuraya buraya bakmayan; edeb, haya, vakar ve nezaketiyle seçkin dilber manasına gelir.³²⁷

Elmalılı, hurilerin vasıflarını bildiren kelimelerden “ka’b” kelimesinin “ka’ıb” in çoğulu olduğunu söyler. Ka’ıb, göğüsleri küp şeklinde, yani yeni tomurcuklanmış,

323 A.g.e., 3/1246.

324 A.g.e., 1104

325 A.g.e., 3/1015.

326 Elmalılı, VI/436.

327 A.g.e., VIII/384, 385.

turunç göğüslü taze kızlara denir. “Etra’ba” “yaşıt.” “etrab” “tirb”in çoğulu olup “ hep bir yaşta” demektir. Bazı tefsirlerde cennet kızları hep on altı yaşında, erkeleri ise otuz üç yaşındadır, diye rivayet edilmiştir der.³²⁸

“Erikeler” kavramı için ise; erike, haclede, yani gelin odasında döşenen süslü koltuktur.³²⁹ der.

Elmalılı Hamdi Yazır Razi’nin şu görüşünü şöyle nakleder: “Çadırlar içinde kocalarından başkasına bakmayan huriler.” Sözü, hurilerin büyüklüklerine işaretler. Çünkü onlar, yasaklama ve hapsetmek suretiyle bakışlarını kendi kocalarına çevirmiş değillerdir. Ayet kendileri için hususi çadırlar kurulduğuna ve üzerlerine örtüler atıldığına işaret etmektedir.³³⁰ der.

Elmalılı, Ebu Ubeyde’den şöyle nakletmiştir. “Ve yüksek döşekler” “Burada firaştan maksat, kadınlardır. Yükseklik de manevi yüksekliktir yani değer üstünlüğüdür.³³¹

Elmalılı Hamdi Yazır; Her çeşit nimet bulunan bu güzel cennetler, bu daimi gönül alan ve henüz gizli vatanlar, bu tertemiz pak çiftler, o içinde bulunduğumuz geçici, aldatıcı, basit ve alçak hayattaki iştah çeken şeylerden daha güzel, her lezzetten yüksektir³³² der ve insanları bu güzel cenneti kazanmak için Allah’ın emir ve yasaklarını yerine getirmeye davet eder.

Cennet, insanın duyularının ötesinde mevcut olan metafizik bir âlemdir. Gayba tâalluk etmesi sebebiyle cennetin varlığının tek ve otantik kanıtı, Allah’ın kelamı ve Rasülünün müşahedeleridir. Dolayısıyla cennetle ilgili sağlıklı bilgilenme de sadece vahiy; Allah’ın kelamı ve Resulünün ifadeleriyle mümkündür.

İnsan, hayatını Allah (c.c.)’ın emir ve yasaklarına göre yaşarsa, Allah (c.c.)’ın Kur’an-ı Kerim’de vaad ettiği (bâki) sonsuz bir alem olan ahiret yurdundaki cennetin mükemmelliğinden, sonsuz güzelliklerinden, cennetin nimetlerinden ve eşsiz güzellikteki hurilerden istifade eder.

328 A.g.e., VIII/501.

329 A.g.e., VI/421.

330 A.g.e., VII/387, 388.

331 A.g.e., VII/399.

332 A.g.e., II/323.

Cennette kadın meselesi iki boyutu ifade eder: Birincisi cennetlik olan dünya kadınlarıdır. Kur'an cennetliklerin eşleri şeklinde taltif ettiği ve hurilerden üstün saydığı bu dünya kadınlarını “yeni baştan bâkire, yaşıt ve eşlerine aşık ve cilveli olarak yaratılacakları, dünyada iken kendilerine musallat olan her türlü maddî ve manevî pisliklerden arınmış olmaları ayrıca hem siret hem de sûret yönünden son derece güzel olmaları” gibi özelliklerle nitelemektedir. İkinci kadın türü ise erkeklerin sahip olacağı hurilerdir. Cennet hurileri için şu vasıflar verilmektedir: İri ve simsiyah gözlü, bembeyaz tenli, gözalıcı (harika), bakışlarını sadece kocasına dikmiş, çadırlara kapanmış, cennet ehlerinden önce hiçbir insan ve cinin kendilerine dokunmadığı, bakire, otuz üç yaşında (yaşıt) cennet kızlarıdır. Cennette bir erkeğe dünyadaki hanımının yanı sıra en aşağı iki huri verileceğini Kur'an ve sahih sünnet açıklamaktadır.

Hurilerden her kadının üzerinde yetmiş kat elbise vardır ki birinin rengi diğerinde yoktur. Keza kendisine diğerinde bulunmayan yetmiş çeşit renkli koku verilir. Hurilerden her kadın için ihtiyacı ve hizmeti için yetmiş bin hizmetçi kız ve yetmiş bin hizmetçi erkek vardır. Her hizmetçinin beraberinde, içinde çeşitli yemek bulunan altından tepsiler vardır ki müminler her birinde bulamadığı ayrı bir tadı ve lezzeti bulur...³³³

Hz. Ali (ö. 40/661) (r.a.) anlatıyor: “Resulullah (s.a.v.) buyurdular ki:

“Cennette siyah gözlülerin (hurilerin) toplanma yeri vardır. Orada, benzerini mahlûkatın hiç işitmediği güzel bir sesle şarkı okurlar ve şöyle söylerler:

“Bizler ebedileriz, hiç ölmeyiz!

Bizler nimetlere mazharız, fakr bilmeyiz!

Rabbimizden razıyız, mükedder olmayız.!

Kendisinin olduğumuz beylerimize ne mutlu!”³³⁴

Ayrıca cennette eğlence ve müziğin var olduğu; hurilerin cennetlikleri eğlendirmek için şarkı söyledikleri, nefislerin nefes alır verir gibi tesbih ve tahmidde buldukları ve cennetin, suların akışı, ağaçların yapraklarının hışırtısı, rüzgârın

333 Kurtubi, s. 333/591.

334 Tirmizi, Cennet, 24., 14/242, 243.

uğultusu, kuşların cıvıltısı, hayvanların sesleri gibi tüm sesleriyle başlı başına bir senfoni olduğu ve cennetlikleri cezbeden sesler olduğu vurgulanmaktadır.

Kur'an ve Sünnette; cennette cinsel ilişkinin varlığı zikredilmekte ve orada alınan zevkin dünyadakinden çok daha üstün olacağı vurgulanmaktadır.

Hurilerin saklılığını ifade eden hadisler de vardır. Bunlara baktığımızda; Çadırlarda bulduklarını ve müminlerin onları dolaştıklarını fakat onların birbirlerini görmediklerini ifade eden hadiste ise “Şüphesiz mümin için içi oyuk tek bir inciden bir çadır vardır ki uzunluğu altmış mildir. Orada aileler vardır, müminler onları dolaşır, ziyaret eder, onlar birbirlerini görmezler.”³³⁵ Bu hadis aynı zamanda cinsi münasebeti de ifade etmektedir.

Buna göre cennette erkeğe zarif ve şeffaf tenli iki kadın verilecek ve orada evlenmemiş kimse kalmayacaktır... Her erkeğe dünya hanımlarından iki, hurilerden ise bir kaç tane verilecektir.³³⁶ Sonuç olarak hurilerin alt sınırını çoğul olmaları hasebiyle üç olarak belirlememiz imkan dahilindeyken bundan ötesinde Kur'an ve sünnette net bir açıklama yoktur.

Buhârî (ö. 256/869) ve Müslim (ö. 261/875)'in diğer bir rivayetine göre Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu: “Onların cennetteki kapları altındandır. Orada terleri mis gibi güzel kokacaktır. Orada her birine, baldırının iliği etinin üstünden görünecek kadar güzel ikişer kadın verilecektir. Onların kalpleri tek bir adamın kalbi gibi aynı duyguları taşıdığından, aralarında ne anlaşmazlık ne de çekişme meydana gelecektir. Akşam sabah Allah Teâlâ'yı ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzih edeceklerdir.”³³⁷ der. Ayrıca cennette cennetliklerin hizmetini gören ve her türlü ihtiyaçlarını gideren cennet hizmetçileri mevcuttur. Kur'an'ın ifadesiyle “gılmanlar, vildanlar vb.” hem ebedi, hem de inciler gibi göz alıcı olarak vasıflanmaktadır.

Cennette yerleşim birimleri; küçükten büyüğe oda, çadır, ev, saray ve köşklerdir. Bu yerleşim birimlerinin dekorlarını ise cibinlikli divanlar ve döşekler, koltuklar, yeşil ve cazibeli yastıklar, minderler, halılar, kilimler oluşturmaktadır.

335 Buhari, Tefsir, 55/2; *Bedü'l Halk*, 8; Müslim, Cennet , 23-25; Tirmizi, Cennet, 3; Darimi, Rıyak, 109; Müsned, 3/103, 115;263; 4/400, 411, 419.

336 Topaloğlu, Bekir, D.İ.A., 7/382.

337 Buhârî, *Bed'ü'l-halk*, 8, Enbiyâ, 1; Müslim, Cennet, 17.

Başka bir hadiste ise; “Cennet ehlinden menzilesi en aşağı olanı, seksen bin hizmetçisi ve yetmiş iki eşi olandır...”³³⁸

Cennetliklerin elbiselerinin kalın ve ince ipekten/atlastan yapılmış olup renklerinin ise “yeşil” olduğunu Kur’an açıklamaktadır. Hadisler ise cennet elbiselerinin eskimez olduğunu, onların cennet ağaçlarının tomurcuklarından çıktığını ifade ettiği gibi cennet giysisi ve aksesuarı olarak mendil ve başörtüsünü zikretmektedir. Elbiselerinin yanı sıra cennetliklerin zinetleri ve süsleri altın ve gümüş bilezikler olduğu da Kur’an ve sünnette anlatılmaktadır.

“İlikleri, yetmiş elbisenin üzerinden görülecektir.”³³⁹ Şeklinde hadislerde bildirilmektedir.

“Cennete giren kimse; nimetlenir, üzülmez; elbiseleri eskimez...”³⁴⁰ buyrulmaktadır.

338 Tirmizi, Cennet, 23.

339 Ahmed b.Hanbel, 2/345.

340 Müslim, Cennet, 8. ; Tirmizi, Cennet 2, 8; Darimi, Rıyak, 98, 100, 104; *Müsned*, 2/305, 370, 407, 445, 462.

SONUÇ

Cennet, insanın duyularının ötesinde mevcut olan metafizik bir âlemdir. Gayba tâalluk etmesi sebebiyle cennetin varlığının tek ve otantik kanıtı, Allah'ın kelamı ve Resülünün müşahedeleridir. Dolayısıyla cennetle ilgili sağlıklı bilgilenme de sadece vahiyle; Allah'ın kelamı ve Resülünün ifadeleriyle mümkündür.

İnsan, hayatını Allah (c.c.)'ın emir ve yasaklarına göre yaşarsa, Allah (c.c.)'ın Kur'an-ı Kerim'de vaad ettiği (bâki) sonsuz bir alem olan ahiret yurdundaki cennetin mükemmelliğinden, sonsuz güzelliklerinden, cennetin nimetlerinden ve eşsiz güzellikteki hurilerden istifade eder.

Cennette kadın meselesi iki boyutu ifade eder: Birincisi cennetlik olan dünya kadınlarıdır. Kur'an cennetliklerin eşleri şeklinde taltif ettiği ve hurilerden üstün saydığı bu dünya kadınlarını “yeni baştan bâkire, yaşıt ve eşlerine aşık ve cilveli olarak yaratılacakları, dünyada iken kendilerine musallat olan her türlü maddî ve manevî pisliklerden arınmış olmaları ayrıca hem siret hem de sûret yönünden son derece güzel olmaları” gibi özelliklerle nitelemektedir. İkinci kadın türü ise erkeklerin sahip olacağı hurilerdir. Cennet hurileri için şu vasıflar verilmektedir: İri ve simsiyah gözlü, bembeyaz tenli, göz alıcı (harika), bakışlarını sadece kocasına dikmiş, Birbirine yaşıt olmaları, Muhteşem varlıklar olmaları, çadırlara kapanmış, cennet ehlinde önce hiçbir insan ve cinin kendilerine dokunmadığı, bakire, otuz üç yaşında (yaşıt) cennet kızlarıdır. Cennette bir erkeğe dünyadaki hanımının yanı sıra en aşağı iki huri verileceğini Kur'an ve sahih sünnet açıklamaktadır.

Hurilerin ihtiyacını gidermek ve hizmetinde bulunmak için çok sayıda kız ve erkek bulunacağı da bildirilmiştir. Bu hizmetçilerin, huriler için eşsiz lezzeti ve tadı olan yemekler sunacakları da bildirilmektedir.

Ayrıca hurilerin seslerinin çok güzel olduğu ve eşleri için daha önce mahlukatın duymadığı güzel bir sesle şarkı söyleyecekleri de bildirilmektedir. Cennette eğlence ve müziğin var olduğu; hurilerin cennetlikleri eğlendirmek için şarkı söyledikleri, nefislerin nefes alır verir gibi tesbih ve tahmidde buldukları ve cennetin, suların akışı, ağaçların yapraklarının hışırtısı, rüzgarın uğultusu, kuşların cıvıltısı, hayvanların sesleri gibi tüm sesleriyle başlı başına bir senfoni olduğu ve cennetlikleri cezbeden sesler olduğu vurgulanmaktadır.

Kur'an ve Sünnette; cennette ailevi hayatın da varolduğu zikredilmekte ve orada alınan zevkin dünyadakinden çok daha üstün olacağı da vurgulanmaktadır.

Hurilerin çadırlarda bulduklarını ve müminlerin onları dolaştıklarını fakat onların birbirlerini görmediklerini hadislerden öğrenmiştik. Hadislerde ifade edilen çadırların içi oyuk tek bir inciden yapılmış altmış mil uzunluğunda olduğu da bildirilmektedir. Bu çadırlar huriler ve müminler için yatak odası yerine kullanılacaktır. Bundan da anlıyoruz ki ahirette de ailevi hayat var olacağı bildirilmektedir.

Cennette erkeğe zarif ve şeffaf tenli iki kadın verilecek ve orada evlenmemiş kimse kalmayacaktır... Her erkeğe dünya hanımlarından iki, hurilerden ise bir kaç tane verileceği bildirilmektedir. Sonuç olarak hurilerin alt sınırını çoğul olmaları hasebiyle iki olarak belirlememiz imkan dahilindeyken bundan ötesinde Kur'an ve sünnette net bir açıklama yoktur.

Ayrıca cennette cennetliklerin hizmetini gören ve her türlü ihtiyaçlarını gideren cennet hizmetçileri mevcuttur. Kur'an'ın ifadesiyle "gılmanlar, vildanlar vb." hem ebedi, hem de inciler gibi göz alıcı olarak vasıflanmaktadır.

Cennette yerleşim birimleri; küçükten büyüğe oda, çadır, ev, saray ve köşklerdir. Bu yerleşim birimlerinin dekorlarını ise cebinlikli divanlar ve döşekler, koltuklar, yeşil ve cazibeli yastıklar, minderler, halılar, kilimler oluşturmaktadır.

Hurilerden her kadının üzerinde birbirinden farklı renkte ve modelde yetmiş kat elbise olacağı, birbirinden farklı da yetmiş çeşit koku bulunacağı hadislerde bildirilmektedir.

Cennetliklerin elbiselerinin kalın ve ince ipekten/atlastan yapılmış olup renklerinin ise "yeşil" olduğunu Kur'an açıklamaktadır. Hadisler ise cennet elbiselerinin eskimez olduğunu, onların cennet ağaçlarının tomurcuklarından çıktığını ifade ettiği gibi cennet giysisi ve aksesuarı olarak mendil ve başörtüsünü zikretmektedir. Elbiselerinin yanı sıra cennetliklerin zinetleri ve süsleri altın ve gümüş bilezikler olduğu da Kur'an ve sünnette anlatılmaktadır.

Cennet ve cennetin nimeti olan huriler, iman edip salih amelde bulunanlar için Rab'leri tarafından verilen ne büyük bir mükafattır.

BİBLİYOGRAFYA

- Abduh, Muhammed, **Tefsiru Cüz'i Amme**, y.y., Kahire, 1904.
- Aydın, Abdullah, **İslâma Göre Kadın ve Cinsel Meseleler**, bas. y.y., 1988.
- Bediüzzaman, S. Nursi, **Sözler**, Envar Neşriyat, İst., 1991.
- , **Sözler**, Almanya baskısı, 1993.
- , **Sözler**, Işık Yay, trs.
- Bilmen, Ömer Nasuhi, **Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi Ve Tefsiri**, Sentez Yay. İst., trs.
- Buhari, Ebu Abdillâh Muhammed b. İsmail, **Sahih-i Buhari**, Çağrı Yay. İst., 1992.
- Canan İbrahim, **Hadis Ansiklopedisi (Kütüb-i Sitte)**, (Feza Gazetecilik), Akça Yay., İst., 1986.
- Cerrahoğlu, İsmail, **Tefsir Tarihi**, Ferc Yay. Ankara, 1996.
- Avcıoğlu, Davud, **Türklerin Tarihi**, 3. Kitap, y.y., trs.
- Davudoğlu, Ahmed, **Tibyan Tefsiri**, Akpınar Yay., İst., 1980.
- Ebu Ubeyde, Ma'mer b. Müsenna, **Mecâzu'l- Kur'an**, ys., 1970.
- Ebu Nuaym İsfehani, **Sıfatu'l Cenne**, Beyrut, 1988.
- es-Sâbûni, Muhammed Ali, **Safvetü't Tefâsir**, Terc.: Sadrettin Gümüş, Nedim Yılmaz, Ensar Neşr., İst., 1995.
- Esed, Muhammed, **Kur'an Mesajı (Meal- Tefsir)**, Terc: Cahit Koytak, Ahmet Ertürk, İşaret Yay. 1999.
- Ferra, Ebu Zekerriyya, **Me'âni'l-Kur'an**, y.y. Beyrut, 1982.
- Firuzâbâdi, Muhammed b. Yakub, **el-Kâmûsu'l-Muhit**, y.y. Beyrut, 1991.
- Gümüşhanevi Ahmed Ziyauddin, **Ramuz, el-ehadis**, İstanbul 1982.
- [www.ahmedbaki.com/turkce/kitaplar/sistem/sistem 35.htm](http://www.ahmedbaki.com/turkce/kitaplar/sistem/sistem%2035.htm).
- Hakkı, Erzurumlu İbrahim, Marifetname, Alem Tic.Yay.Ltd. Şti., İst., trs.

<http://www.ilkadimdergisi.com/181/hurfikir-abdulhamitozyayla.htm>

http://www.bizimsahife.org/islamahlaki/milmihal_cennati_aliiyat_hakkinda.

<http://www.kurandacennet.com/cennet5.html>

Hazin, Alaaddin Ali b. Muhammed, **Lubab'üt te'vil fi me'anit-tenzil**, Kahire, 1891.

Hemmam b. Münebbih, **Sahifetu Hemmam**, (Çev: Kemal Kuşçu, Eser ve müellifi üzerinde çalışan: Muhammed Hamidullah), İst., 1967.

Hazırlayan Heyet, Abdullah Yeğin, Abdulkadir Badıllı, Hekimoğlu İsmail, İlham Çalım, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Büyük Lugat**, Tür Dav Yay., İst., 1987.

Hicazî , Muhammed Mahmud, **Furkan Tefsiri**, İlim Yay., İst., trs.

İbn Arabi, *Tefsirü İbn Arabi*, **Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye**, Beyrut, 2001.

İbn Kayyim, el-Cevziyye, **Hâdi'l-Ervâh ilâ Bilâdi'l-Efrah**, Kahire, 1971.

İbni Kesir, el-Hafız Ebu'l- Fidâ İsmail, Tefsiru'l **Kur'âni'l-Azim**, Çağrı Yay. İst., 1990.

-----, **Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri** , Çağrı Yay., İst., 1991.

İbn Mace, Muhammed b. Yezid, **Sünen-i ibn Mace**, Çağrı Yay., İst., 1992.

İbni Manzûr, Muhammed b. Mukrem, **Lisanul-Arab**, Beyrut, trs.

Kutup Seyyid, **Fizilâ-il-Kur'an**, Hikmet Yay., 3. baskı. İst., 1980.

Kurtubi, Muhammed b. Ahmet, **el-Câmi'li Ahkâmi'l-Kur'an**, Beyrut, trs.

-----, **et- Tezkire fi Ahvali'l- Mevta ve Umuri'- Ahire**, Beyrut, 1987.

Müslim, Ebu'l-Hüseyn b. El-Haccac, **Sahih-i Müslim**, Çağrı Yay., İst., 1992,

Mevdudi, Ebu'l A'la, **Tefhimu'l Kur'an**, İnsan Yay., İst., 1986.

Nahcivani, Nimetullah b. Mahmut, **el-Fevatihu'l-İlahiyye ve'l-Mefatihü'l-Gaybiyye**, Daru Asitane, İstanbul, trs.

Râğib el- İsfâhanî, Hüseyin b. Muhammed, **el-Müfredât fi Ğaribi'l –Kur'an**, Kahraman Yay., İst., 1986.

Rağip el- İsfehani, Hüseyin b. Muhammed, **el-Müfredat fi Ğarib'il Kur'an**, Kahraman Yay., İst., 1986.

Es-Sülemi, Muhammed b. el-Huseyn el-Ezdi, **Hakaiku't-Tefsir**, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 2001.

- Taberi, Muhammed b.Cerir, **Cami'u'l-Beyan**, y.y. Beyrut, 1988.
- Taşkın Hikmet, **Kanunlarına göre Kur'an-ı Kerim Meali**, Madve Yay., 1994.
- Tusturi, Ebu Muhammed Sehl B. Abdillah, **Tefsirü'-Tusturi**, Daru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 2002.
- Tirmizi, Muhammed bin İsa, **Sünen-i Tirmizi**, Çağrı Yay., İst., 1992.
- Topaloğlu, Bekir, **D.İ.A.**,Ankara, 1990.
- Yay., İst., 1998. Türk dil kurumu, **Türkçe sözlük**, Türk dil kurumu Yay., A-J, I/1010, Ankara,1998.
- Uludağ, Süleyman, **Kuşeyri Risâlesi** (Abdulkerim Kuşeyri), Dergah yay.,İst.,1981.
- Yazır, Elmalılı M.Hamdi, **Hak Dini Kur'an Dili**, Azim Dağıtım, İst., 1992.